

Analiza zasadności i możliwości utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze

Publikacja na zlecenie Urzędu Miasta Jelenia Góra

opracowanie:

Kamil Bromski, Izabela Wierzchacz – Langner

Agencja Rozwoju Innowacji SA

Wrocław 2014

ul. Ostródzka 38 | 54-116 Wrocław | tel./fax 71 354 07 93 | biuro@arisa.com.pl | www.arisa.com.pl
Biuro Handlowe: ul. Sokolnicza 5/25 | 53-676 Wrocław | tel. 71 721 58 70 | fax 71 721 15 69

Strona **1**

Spis treści

Wstęp.....	3
Rozdział I. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze. Przedmiot i założenia analizy.....	7
Rozdział II. Otoczenie makroekonomiczne. Potencjał regionu oraz potencjalne rezultaty przedsięwzięcia.....	12
Rozdział III. Analiza rynku. Adresaci przedsięwzięcia oraz konkurenci w regionie.....	28
Rozdział IV. Oczekiwania rynku i użytkowników – analiza wyników badań.....	63
Rozdział V. Analiza instytucjonalno – prawna. Charakterystyka podmiotów i proponowane rozwiązania organizacyjno – prawne.....	82
Rozdział VI. Plany wdrożenia i funkcjonowania przedsięwzięcia. Wariant parku technologicznego i inkubatora przedsiębiorczości.....	120
Rozdział VII. Proponowany zakres i rodzaj usług inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego dla Jeleniej Góry.....	134
Zakończenie.....	137
Załącznik nr 1. Ankieta dla przedsiębiorstw dotycząca badania poziomu zainteresowania usługami świadczonymi w ramach potencjalnie powstałego inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze.....	139

Wstęp

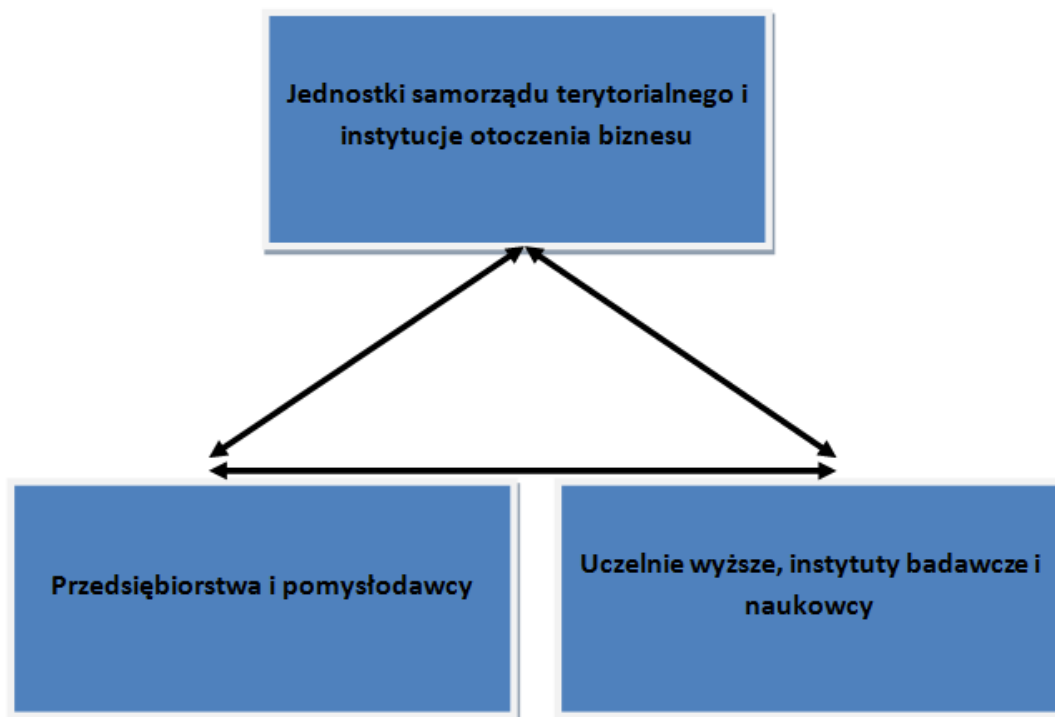
1. Założenia opracowania

Przedsiębiorczość, konkurencyjność gospodarcza i innowacyjność w rozumieniu technologicznym to procesy skomplikowane i wielowymiarowe. Poziom rozwoju przedsiębiorstw, atrakcyjności oferowanych produktów i usług oraz wdrażanie innowacji zależą bowiem od wielu czynników zewnętrznych, takich jak stopień relacji nauka – biznes czy możliwości wsparcia finansowania firm, oraz wewnętrznych, odnoszących się przede wszystkim do potencjału kadrowego i organizacyjnego czy kreatywności podmiotów gospodarczych. Sama efektywność przedsiębiorczości i mieszczącej się w niej komercjalizacji wiedzy do biznesu są zatem wypadkową potencjału i sprawności w funkcjonowaniu jednostek naukowych i ich zespołów badawczych, otwartości na rozwój i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz odpowiednio zbudowanego systemu instytucjonalno – prawnego otaczającego i wpływającego na kształt transferu innowacji. Tworzy się swego rodzaju „trójkąt przedsiębiorczości” w układzie nauka – biznes – otoczenie procesu współpracy, którego jeden z „kątów” - instytucje otoczenia biznesu - będzie przedmiotem niniejszej analizy.

Podstawowym zadaniem wszystkich instytucji otoczenia i wspierania biznesu jest tworzenie warunków oraz pobudzanie przedsiębiorczości, konkurencyjności przedsiębiorstw oraz innowacyjności produktów i usług w skali regionu i całego kraju. W kontekście niniejszej analizy przedmiot stanowi zatem zbadanie możliwości i zasadności powstania w Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego jako takiej właśnie instytucji, świadczącej usługi szeroko rozumiane jako proprzedsiębiorcze i proinnowacyjne. Aby dokładnie zbadać, na ile potrzebny i realny jest projekt budowy takiego podmiotu, należy wziąć pod uwagę szereg czynników, które będą determinować przedmiot opracowania. Oprócz samych uwarunkowań prawnych i organizacyjnych, kluczowe znaczenie przyjmuje analiza rynkowa, w tym analiza potencjału grupy docelowej (czyli pomysłodawców i

przedsiębiorców), potencjału inwestycyjnego, strategii samorządu terytorialnego i aktywności samorządu oraz analizy otoczenia konkurencyjnego w mieście i regionie. Obszary te obejmują ocenę potencjału firm jeleniogórskich w zakresie poziomu przedsiębiorczości, rodzaju i zakresu oferowanych produktów czy usług, podstawy prawnej i wielkości przedsiębiorstwa wraz z dynamiką rozwoju, wreszcie ocenę poziomu innowacyjności oraz potencjału adaptacyjnego w zakresie komercjalizacji i wdrażania nowych technologii.

Rysunek 1. Model instytucjonalnej współpracy w rozwoju innowacyjności w regionie

Źródło: opracowanie własne.

W przestrzeni otoczenia konkurencyjnego analiza bierze pod uwagę ocenę świadczonych przez IOB usług z punktu widzenia przedsiębiorstw z nich korzystających, ocenę potencjału organizacji otoczenia biznesu na Dolnym Śląsku z uwzględnieniem struktury i formy organizacyjnej, rozkładu terytorialnego organizacji,

zasięgu i zakresu działania, oferty usług, źródeł finansowania, a także ocenę oferty usług instytucji otoczenia biznesu w zakresie jej jakości. Ponadto przedmiot analizy stanowi poziom współpracy sieciowej w regionie na rzecz przedsiębiorczości i komercjalizacji nowych rozwiązań, w tym ocena współpracy organizacji otoczenia biznesu w Jeleniej Górze i na Dolnym Śląsku z jednostkami badawczo-rozwojowymi (i innymi jednostkami w kraju), ocena projektów współfinansowanych ze źródeł europejskich realizowanych przez instytucje w Jeleniej Górze i ich wpływ na rozwój regionu.

2. Cel główny i cele szczegółowe analizy

Cel główny opracowania stanowi zbadanie stopnia zasadności i możliwości utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego na terenie miasta Jeleniej Góry. Dokładnemu i kompleksowemu wykonaniu analizy służyć będą następujące cele szczegółowe:

- zdiagnozowanie poziomu innowacyjności i komercjalizacji technologii regionu jeleniogórskiego i przedsiębiorstw zlokalizowanych w Jeleniej Górze;
- określenie mocnych i słabych stron miasta i przedsiębiorstw w Jeleniej Górze pod kątem rozwoju innowacyjnych produktów i usług;
- zbadanie rynku i otoczenia konkurencyjnego w przedmiotowym zakresie;
- ocena ilościowa i jakościowa zaplecza infrastrukturalnego i instytucjonalnego odpowiedzialnego za wspieranie innowacyjności firm, komercjalizacji technologii i przedsiębiorczości w regionie Jeleniej Góry;
- wskazanie głównych potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców w Jeleniej Górze względem rozwoju innowacyjnych produktów i usług, komercjalizacji wyników badań i wykorzystywania narzędzi świadczonych przez inkubator / park technologiczny;
- zbadanie możliwości prawnych, infrastrukturalnych, finansowych powstania w Jeleniej Górze inkubatora lub parku technologicznego;
- przedstawienie planu wdrożeniowego, strategii działań i analizy finansowej proponowanego przedsięwzięcia;

- zdiagnozowanie potencjalnych efektów (kosztów i korzyści) wynikających z powstania instytucji;
- przedstawienie głównych wniosków i rekomendacji działań dla Urzędu Miasta Jelenia Góra.

3. Metody badań i analizy danych

W pracy wykorzystane zostały następujące wskaźniki: ilość i struktura podmiotów prywatnych pod kątem rozwoju innowacyjności, rozwój miasta Jelenia Góra (w tym strategia rozwoju, realizowane projekty, oferta dla przedsiębiorstw, model trójkąta transferu technologii angażujący JST w proces komercjalizacji wiedzy), rozwój i aktywność instytucji otoczenia biznesu w regionie, nastawienie i zainteresowanie korzystaniem przez przedsiębiorstwa z usług inkubatorów / parków (w oparciu o dobre praktyki w Polsce), wskaźnik przedsiębiorstw proinnowacyjnych oraz poziom przedsiębiorczości i konkurencyjności firm. W ramach stworzonej siatki pojęciowej zdefiniowano i określono zakres pojęć: innowacyjność regionu i przedsiębiorstwa, oferta proinnowacyjna instytucji otoczenia biznesu, inkubator przedsiębiorczości, park technologiczny.

Zastosowane metody badawcze to badania jakościowe i jakościowo-ilościowe. W analizie wykorzystano techniki analizy danych zastanych, dokumentów i raportów, danych statystycznych, techniki obserwacji uczestniczącej. Ponadto podjęto się realizacji badań w oparciu o wywiady ankietowe z przedstawicielami przedsiębiorstw oraz instytucji otoczenia biznesu w Jeleniej Górze (badania dotyczące oceny zapotrzebowania i oczekiwań względem oferty powstałego inkubatora lub parku – szczegóły badań przedstawione zostały w rozdziale IV).

Rozdział I. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze. Przedmiot i założenia analizy

1. Inkubator przedsiębiorczości i park technologiczny – kwestie definicyjne

W świetle założeń do niniejszego opracowania, opartego na ocenie zasadności i możliwości utworzenia w Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego, kluczowe znaczenie przyjmuje definiowanie badanych organizacji w świetle szerszej kategorii tzw. instytucji otoczenia biznesu. Najczęściej za instytucję otoczenia biznesu przyjmuje się definicję funkcjonującą w ramach kryteriów ustalonych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (na podstawie Ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 stycznia 2005 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw). Definicja ta przedstawia IOB jako podmiot, który nie działa dla zysku, lub przeznaczą zysk na cele statutowe, związane z rozwojem przedsiębiorstw i innowacyjności, w tym tworzeniem nowych miejsc pracy oraz zapewnia przedsiębiorcom świadczenie usług: doradczych, szkoleniowych, finansowych, infrastrukturalnych i informacyjnych o charakterze rozwojowym i proinnowacyjnym¹. Z drugiej jednak strony, bazując na dwutorowym podejściu do zagadnienia należy przyjąć możliwość funkcjonowania nowo powstałych podmiotów nie tylko w statusie organizacji non-profit, ale także (jako drugi model) organizacji w formie spółek prawa handlowego, których zamierzeniem jest generowanie zysku dla jego założycieli i udziałowców. W tym przypadku należy utożsamiać instytucję otoczenia biznesu po prostu z podmiotem świadczącym szeroko rozumiane usługi infrastrukturalne, finansowe, doradcze i informacyjne dla przedsiębiorców (a także pomysłodawców, pracowników naukowych, uczelni wyższych, inwestorów) zainteresowanych

¹ Za: *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych. Raport 2010*, PSDB, Quality Watch, Wrocław 2010, s. 8-9.

rozwojem swoich produktów lub usług oraz podnoszeniem poziomu innowacyjności i konkurencyjności.

1.1 Inkubator przedsiębiorczości

Inkubator przedsiębiorczości stanowi jeden z typów instytucji otoczenia biznesu, którego zadaniem jest wspieranie głównie mikro- i małych, nowo powstałych przedsiębiorstw, w początkowej fazie rozwoju, zwykle nie działających dłużej niż rok. Inkubator przedsiębiorczości definiowany jest jako „niekomercyjny instrument wsparcia powstawania i rozwoju nowych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich (MŚP). Głównym celem jest ułatwienie warunków tworzenia i startu MŚP oraz pomoc w przetrwaniu wczesnych faz cyklu rozwojowego. Inkubator to określona przestrzeń - z reguły w formie szeregu pomieszczeń przygotowanych do podejmowania w nich działalności produkcyjnej lub usługowej na ulgowych warunkach finansowych dla potencjalnych przedsiębiorców z dobrze przygotowanym i zaakceptowanym biznesplanem nowego przedsięwzięcia. MŚP zlokalizowane w inkubatorze mogą też obniżyć koszty dzięki: wspólnemu korzystaniu z mediów, infrastruktury, urzędzeń, pomieszczeń administracyjnych i sali konferencyjnej oraz z wspólnej obsługi administracyjno-księgowej. Inkubator jest narzędziem pobudzania aktywności ekonomicznej w słabiej rozwiniętych regionach”².

1.2 Park technologiczny

W świetle powszechnie uznanej definicji park technologiczny określa się jako „celowo zagospodarowaną przestrzeń, w ramach której rozwijane są dogodne warunki dla poprawy współpracy nauki z biznesem, optymalizacji mechanizmów transferu i komercjalizacji technologii, powstawania i rozwoju innowacyjnych firm oraz rozwoju i urynkowienia innowacji. Tworzone w różnych częściach świata parki są uznawane za synonim gospodarki wiedzy, łączący na jednym terenie: instytucje

² Słownik pojęć dostępny na stronie internetowej www.rpo.dolnyślask.pl z dnia 16.09.2014r.

naukowo-badawcze oferujące wiedzę, nowe idee i rozwiązania technologiczne oraz innowacyjne firmy poszukujące nowych szans rozwoju, bogate otoczenie biznesu w zakresie finansowania, doradztwa, szkoleń i wspierania rozwoju innowacyjnych firm, finansowe instytucje wysokiego ryzyka (*venture capital*), wysoką jakość infrastruktury i walory otoczenia (przyjemne miejsce do zamieszkania i spędzania wolnego czasu), wysoki potencjał przedsiębiorczości i sprzyjający klimat dla biznesu, przyciągający kreatywne osoby z innych regionów, rządowe, regionalne i lokalne programy wspierania przedsiębiorczości, transferu technologii i rozwoju nowych technologicznych firm”³.

Zgodnie z inną definicją park technologiczny to „kompleks gospodarczy, w ramach którego realizowana jest polityka w zakresie: wspomagania młodych innowacyjnych przedsiębiorstw, nastawionych na rozwój produktów i metod wytwarzania w technologicznie zaawansowanych branżach; optymalizacji warunków transferu technologii i komercjalizacji rezultatów badań z instytucji naukowych do praktyki gospodarczej”⁴. Na uwagę zasługuje również definicja parku technologicznego propagowana przez Agencję Rozwoju Przemysłu. Rozumie ona park technologiczny jako „zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi, w rozumieniu art. 3, pkt. 4 Ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz.U.2001.33.389 oraz Dz.U.2003.39.335)”.

1.3 Inkubator technologiczny jako pośrednia forma pomiędzy przedsiębiorczością i komercjalizacją wiedzy

Osobną, ale i pośrednią kategorię instytucji wsparcia dla pomysłodawców, dostawców technologii oraz przedsiębiorców stanowi inkubator technologiczny.

³ Matusiak K. B., *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Wydanie III, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011.

⁴ Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 9-10.

Działalność tego podmiotu nastawiona jest głównie na rozwój spółek w oparciu o innowacyjne rozwiązania, najczęściej w procesie komercjalizacji technologii. Z drugiej strony inkubator technologiczny można traktować jako formę pośrednią pomiędzy inkubatorem przedsiębiorczości (funkcja inkubacji firm) a parkiem technologicznym (funkcja potencjału naukowo-badawczego oraz wdrażania technologii poprzez współpracę).

Zgodnie z definicją przedstawioną w Słowniku Innowacji Portalu Innowacji www.pi.gov, inkubator technologiczny to „wyodrębniony organizacyjnie, oparty na nieruchomości podmiot prowadzący program inkubacji przedsiębiorczości technologicznej (*high-tech*), łączący ofertę lokalową z usługami wspierającymi rozwój młodych innowacyjnych firm w otoczeniu lub ścisłym powiązaniu z instytucjami naukowo-badawczymi”⁵. Na ofertę inkubatora składa się: dostarczanie kontaktów z instytucjami naukowymi i ocena przedsięwzięć innowacyjnych, usługi wspierające biznes, pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych, tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych tzw. efekty synergiczne, dostarczanie odpowiedniej do potrzeb powierzchni na działalność gospodarczą, preferencyjne stawki czynszu rosnące wraz upływem pobytu w inkubatorze, pomoc w transferze technologii oraz dostęp do wspólnej infrastruktury technicznej i serwisowej⁶. Inkubator technologiczny to rodzaj programu inkubacji przedsiębiorczości, rozwijany w otoczeniu lub powiązaniu z instytucjami naukowo-badawczymi, definiowany jako wyodrębniony organizacyjnie i oparty na nieruchomości ośrodek, łączący ofertę lokalową z usługami wspierającymi rozwój małych firm. Główne funkcje inkubatora technologicznego obejmują wspomaganie rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizację warunków dla transferu i komercjalizacji technologii⁷.

Inkubatory technologiczne mogą powstawać na dwa sposoby: albo poprzez przekształcenie istniejących inkubatorów na potrzeby innowacyjnej

⁵ Słownik innowacji, www.pi.gov.pl z dnia 20.08.2014.

⁶ Strona internetowa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, www.parp.gov.pl z dnia 02.09.2014.

⁷ Ibidem.

przedsiębiorczości, albo w formie tworzenia nowych ośrodków w ramach parków czy osobnych podmiotów.

Podsumowanie:

Powyżej przedstawione definicje i charakterystyka inkubatora przedsiębiorczości oraz parku technologicznego będą stanowić podstawę dla dalszych części analizy. Należy zauważyć, iż pomimo wielu wspólnych cech (na przykład dotyczących powielających się elementów oferty usługowej obu instytucji), podmioty różnią się od siebie pod względem wielkości powierzchni i inwestycji, zakresu pełnionych funkcji czy możliwości finansowych. Pośrednią formę stanowi instytucja inkubatora technologicznego, będąca połączeniem komponentu lokowania przedsiębiorstw w inkubatorze przedsiębiorczości z transferem technologii i rozwojem innowacji w parku technologicznym.

Rozdział II. Otoczenie makroekonomiczne. Potencjał regionu oraz potencjalne rezultaty przedsięwzięcia

1. Potencjał regionu i wnioskodawcy

1.1 Informacje ogólne. Potencjał ludnościowy

W ujęciu geograficznym Jelenia Góra położona jest w południowo-zachodniej części Polski. Od zachodu otaczają ją Góry Izerskie, od północy Góry Kaczawskie, od wschodu Rudawy Janowickie, a od południa najwyższe pasmo Sudetów - Karkonosze⁸. Warto jednak dodać, iż w układzie *mezo* analiza obejmuje nie tylko samo miasto Jelenia Góra, ale także całą tzw. Aglomerację Jeleniogórską, w skład której wchodzi 19 jednostek samorządu terytorialnego: miasto na prawach powiatu – Jelenia Góra, 6 gmin miejskich, 6 gmin miejsko-wiejskich, 6 gmin wiejskich. Powierzchnia Aglomeracji zajmuje 1 668 km², co stanowi 8,36% powierzchni województwa dolnośląskiego⁹. Z geograficznego, ale przede wszystkim gospodarczego (oraz turystycznego) punktu widzenia, należy zaznaczyć także, iż Jelenia Góra stanowi po stronie polskiej główny ośrodek w ramach tzw. Euroregionu Nysa. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa utworzony w 1991 roku obejmuje trzy obszary przygraniczne położone w środkowej Europie, u styku granic Polski (tereny Sudetów Zachodnich oraz powiat żarski), Czech i Niemiec. Stolicami Euroregionu są Jelenia Góra, Liberec i Żytawa (Zittau). Celem Euroregionu jest poprawa standardu życia mieszkańców, rozwój gospodarczy, poprawa stanu środowiska przyrodniczego, a także budowa przejść granicznych.

Jelenia Góra jest ośrodkiem gospodarczym o charakterze turystyczno-uzdrowiskowym oraz handlowo-przemysłowym. Miasto dzięki atrakcyjnemu położeniu oraz bogatym walorom środowiska przyrodniczego i krajobrazu jest znanym ponadregionalnym centrum turystyczno-uzdrowiskowym. Ponadto dzięki

⁸ Portal internetowy Urzędu Miasta Jelenia Góra, www.jeleniagora.pl z dnia 25.08.2014.

⁹ Dokumenty konstytuujące Aglomerację Jeleniogórską.

bogatym zasobom wód leczniczych i termalnych rozwijają się w regionie wszystkie formy turystyki i rekreacji oraz lecznictwa uzdrowiskowego.

Według danych GUS w 2013 roku w powiecie jeleniogórskim liczba ludności wynosiła 65 171 mieszkańców, wyłączając miasto Jelenia Góra, które zamieszkiwało 81 985 osób.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Jeleniej Górze wyniosła w 2013 roku 9,3% i była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim (2012 – 10,1). W powiecie jeleniogórskim również zanotowano w 2013 roku spadek stopy bezrobocia rejestrowanego w odniesieniu do roku poprzedniego, jednak kształtuje się on na znacznie wyższym poziomie (19,8 w 2013, 20,8 w 2012). W czerwcu 2014 stopa bezrobocia wynosiła 7,6% w mieście Jelenia Góra i 17,6% w powiecie jeleniogórskim¹⁰.

1.2 Potencjał branży turystycznej w Jeleniej Górze i regionie oraz jego wpływ na potencjał gospodarczy

Powiat jeleniogórski charakteryzuje się dużymi walorami turystycznymi oraz wysokim stopniem koncentracji przestrzennej infrastruktury turystycznej. Ponad połowa wszystkich zasobów województwa zlokalizowana jest w dwóch powiatach - jeleniogórskim (301 obiektów - 33,1% ogólnej liczby obiektów turystycznych województwa) oraz w powiecie kłodzkim (169 obiektów - 18,6%). W 2013 roku powiaty te skupiały łącznie 28,25 tys. miejsc noclegowych w obiektach turystycznych (48,3% ogółu miejsc w województwie)¹¹.

Powiat jeleniogórski zdecydowanie wyróżnia się w województwie pod względem turystycznej bazy noclegowej – w 2013 roku liczba miejsc noclegowych na 100 stałych mieszkańców wynosiła 26,6 i była czterokrotnie większa niż w kolejnych regionach (kłodzki – 6,6 i lubański – 5,8). Na czwartym miejscu znalazło się miasto Jelenia Góra ex aequo z powiatem wałbrzyskim (2,8).

¹⁰ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz strona internetowa Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, www.wroclaw.stat.gov.pl z dnia 29.09.2014.

¹¹ Ibidem.

W 2013 roku powiat jeleniogórski zajmował drugie miejsce w województwie pod względem gęstości bazy noclegowej mierzonej ilością miejsc noclegowych przypadających na 100 km² – z 2767 miejscami noclegowymi. Jelenia Góra uplasowała się na miejscu trzecim, dysponując 2135 miejscami noclegowymi.

Pod względem zainteresowania ze strony obcokrajowców, mierzonego udziałem procentowym noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów, Jelenia Góra zajęła w 2013 roku dziesiąte miejsce w województwie ze wskaźnikiem 26,6 (średnia wartość w województwie wynosiła 18,1).

Kolejnym wskaźnikiem informującym o poziomie rozwoju bazy noclegowej jest liczba noclegów udzielonych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe. W 2013 roku wskaźnik ten przyjął w województwie dolnośląskim wartość 101,3. W mieście Jelenia Góra ukształtował się on na poziomie znacznie przekraczającym średnią i wyniósł 121,3. Było to szóste miejsce w całym województwie dolnośląskim.

Nieco gorzej wyglądała sytuacja w powiecie jeleniogórskim – w 2013 roku udzielono średnio 86,3 noclegu w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe. Biorąc jednak pod uwagę intensywność ruchu turystycznego mierzonego liczbą korzystających z noclegów w obiektach turystycznych na 100 stałych mieszkańców, powiat jeleniogórski zdecydowanie przoduje w województwie: w 2013 roku podany wskaźnik osiągnął wartość 731,2 i był prawie 4,5 razy wyższy w stosunku do regionu plasującego się na drugiej pozycji (powiat lubański - 168,2). Ten sam wskaźnik w mieście Jelenia Góra wyniósł powyżej średniej wojewódzkiej - 82,5 (średnia wartość w województwie wynosiła w 2013 roku 75,4)¹².

---

¹² *Turystyka w województwie dolnośląskim w 2013r.*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2013.

1.3 Rozwój gospodarczy i infrastruktura techniczna

Oprócz walorów turystyczno-uzdrowiskowych region jeleniogórski posiada duży potencjał rozwoju gospodarczego. Według raportu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową został on oznaczony w latach 2012 i 2013 jako obszar o wysokim stopniu atrakcyjności inwestycyjnej podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie, dla działalności usługowej oraz dla działalności przemysłowej¹³. Władze Jeleniej Góry starają się zachęcić podmioty gospodarcze do inwestowania w mieście, tworząc dobry klimat inwestycyjny, m.in. poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych. Zgodnie z Uchwałą nr 529.LVIII.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z 8 lipca 2014 r. przedsiębiorcy tworzący nowe miejsca pracy na terenie miasta mogą liczyć na zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis. Łączny okres zwolnienia wynosi maksimum 5 lat, jednak warunkiem koniecznym uzyskania ulgi jest utrzymanie zwiększonego zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia utworzenia nowych miejsc pracy. Zwolnienie od podatku obejmuje zarówno grunty, jak i budynki i budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej¹⁴.

Wsparcie inwestorów ze strony władz miasta nie ogranicza się tylko do pomocy finansowej, przedsiębiorcy mogą liczyć także na cały szereg udogodnień obejmujących m.in.:

- „zapewnienie profesjonalnej obsługi inwestora oraz pomoc „pilota inwestycyjnego” podczas całego procesu inwestycji, (...)
- wsparcie inwestorów poprzez przyspieszenie procedur administracyjnych niezbędnych do rozpoczęcia inwestycji, (...)
- wsparcie w zakresie poszukiwania wykwalifikowanych pracowników,

¹³ *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2013*, red. Marcin Nowicki, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2013; *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2013*, red. Marcin Nowicki, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2012.

¹⁴ Uchwała nr 529.LVIII.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Miasta Jelenia Góra.

- wsparcie w rozmowach z Powiatowym Urzędem Pracy na temat możliwości uzyskania dofinansowania na szkolenia i tworzenie nowych miejsc pracy,
- dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb inwestorów¹⁵.

Potwierdzeniem skuteczności działań samorządu jest uzyskanie w 2013 roku Godło „Przyjazna Gmina 2013” będące nagrodą w ogólnopolskim konkursie. Celem programu konkursowego „Przyjazna Gmina” jest „wyłonienie najlepszych Gmin w Polsce oraz wskazanie kierunków rozwoju w polskim samorządzie lokalnym, a także promocję Gminy przyjaznej inwestorom, mieszkańcom i turystom”¹⁶. Tytuł „Przyjaznej Gminy” gwarantuje potencjalnym inwestorom, że nagrodzona miejscowość jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej. W ostatnim czasie miasto Jelenia Góra zajęło wysoką szóstą pozycję w *Rankingu miast na prawach powiatu o największych zmianach w poziomie rozwoju w latach 2010 – 2013* opracowanego przez firmę Curulis Sp. z o.o. w ramach raportu *Podsumowanie kadencji 2010-2014*¹⁷.

Atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Jelenia Góra jest wydzielona Strefa Przemysłowa obejmująca około 80 ha gruntów przeznaczonych pod inwestycje. Obszar jest doskonale skomunikowany z sąsiednimi Czechami i Niemcami. Dodatkową zachętę dla przedsiębiorców stanowić może włączenie nieruchomości Strefy do obszaru Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, co umożliwi inwestorom nabycie prawa do korzystania ze zwolnienia podatkowego w ramach pomocy publicznej.

Dodatkowo miasto Jelenia Góra oferuje nieruchomości w atrakcyjnie położonych regionach turystycznych oraz uzdrowiskowych, m.in. z odwiertami wód geotermalnych¹⁸.

¹⁵ Oficjalna strona internetowa miasta www.jeleniagora.pl z dnia 30.09.2014r.

¹⁶ Strona internetowa konkursu http://forumbiznesu.pl/przyjazna_gmina-s215.html z dnia 30.09.2014r.

¹⁷ Raport dostępny na stronie pisma samorządu terytorialnego „Wspólnota” <http://www.wspolnota.org.pl/rankingi/> z dnia 30.09.2014r.

¹⁸ Oficjalna strona internetowa miasta www.jeleniagora.pl z dnia 30.09.2014r.

Kolejnym działaniem władz mającym przyciągnąć potencjalnych inwestorów są wielomilionowe inwestycje samorządowe mające na celu rozwój infrastruktury technicznej, w tym sieci wodno-kanalizacyjnej, sanitarnej oraz dróg, w dużej mierze przy wykorzystaniu środków unijnych. Dzięki temu warunki do prowadzenia działalności gospodarczej stają się coraz korzystniejsze.

Pod względem rozwoju infrastruktury technicznej wpływającej na poziom rozwoju gospodarczego Jelenia Góra zajmuje trzecią pozycję w województwie wśród 29 sklasyfikowanych powiatów (za Wrocławiem i Legnicą). Klasyfikacja ta została oparta o ocenę mierników cząstkowych takich jak infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, drogowa kolejowa. Mimo wysokiej lokaty poziom rozwoju odbiega jednak znacznie od miasta zajmującego drugą pozycję (w Jeleniej Górze syntetyczna miara rozwoju była około połowę niższa niż dla miasta Legnicy)¹⁹.

Miasto zalicza się jednak do obszarów wzrostu w zakresie potencjału infrastruktury technicznej, zwłaszcza w aspekcie infrastruktury drogowej oraz infrastruktury kolejowej wyrażonej gęstością sieci. Przy czym należy zaznaczyć, że wartość miary wzrostu w zakresie potencjału infrastruktury drogowej dla miasta Jelenia Góra jest o połowę niższa niż w Legnicy. Gęstość dróg w mieście kształtuje się na poziomie 219,1 km na 100 km² (we Wrocławiu jest to 306,5 km na 100 km², w Legnicy 406,0 km dróg na 100 km²). Natomiast w przypadku infrastruktury kolejowej wartość miary dla miasta Jelenia Góra stanowi 2/5 wartości dla Wrocławia i jest o połowę niższa niż w Legnicy²⁰.

W 2010 roku miasto Jelenia Góra zajęło wysoką trzecią pozycję wśród potencjalnych obszarów wzrostu w zakresie innowacyjności i efektywności przedsiębiorstw (po powiecie lubińskim i wrocławskim). Wskaźnik ten został określony na podstawie dwóch mierników cząstkowych:

- wysokości nakładów na działalność innowacyjną w przeliczeniu na 1 przedsiębiorstwo (w przypadku innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych),

¹⁹ *Identyfikacja i delimitacja obszarów wzrostu oraz obszarów problemowych w województwie dolnośląskim*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, 2012, Raport zrealizowany na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego zgodnie z umową o dzieło nr DG-P/271/12 z dnia 13 lutego 2012 r., s.99.

²⁰ *Ibidem*, s. 95-98.

- wskaźnika rentowności netto oraz wartości uzyskanych przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (w przypadku oceny efektywności przedsiębiorstw niefinansowych).

Pod względem nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle, a więc w aspekcie, który sprzyja zwiększeniu efektywności i konkurencyjności przedsiębiorstw, średnia dla województwa dolnośląskiego wynosiła w 2010 roku 5,6 mln zł na 1 innowacyjne przedsiębiorstwo. Miasto Jelenia Góra uplasowało się pod tym względem na trzecim miejscu z nakładami 13,5 mln (bezdyskusyjnym liderem w zestawieniu został powiat lubiński z nakładami czterokrotnie większymi - przeciętnie 63,8 mln zł na 1 przedsiębiorstwo). Powiat jeleniogórski zajął miejsce czwarte - z 9,9 mln zł nakładów. Biorąc pod uwagę aktywność przedsiębiorstw w zakresie innowacji produktowych lub procesowych, taką działalność podjęło w 2010 roku 16,6% przedsiębiorstw województwa dolnośląskiego, przy czym Jelenia Góra zajęła miejsce drugie (25,0%). Jelenia Góra znalazła się także w 2010 roku w grupie 6 powiatów o najwyższym poziomie rozwoju w regionie według poziomu wartości miernika *przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle* i została wskazana jako potencjalny obszar wzrostu w tym aspekcie. Pod względem analizy efektywności przedsiębiorstw niefinansowych Jelenia Góra w 2010 roku wykazywała drugą co do wielkości w województwie wartość wskaźnika rentowności netto (10%), za powiatem lubińskim (24,3% przy wartości dla województwa dolnośląskiego wynoszącej 6,2%)²¹.

Jelenia Góra współpracuje z kilkunastoma ośrodkami przemysłowymi, turystycznymi i handlowymi z Europy, Azji i Ameryki Środkowej. Do miast partnerskich Jeleniej Góry należą: Jablonec nad Nysą (Czechy), Siewierodoneck (Ukraina), Tequila (Meksyk), Cervia (Włochy), Randers (Dania), Valkeakoski (Finlandia), Tyler (USA), Vladimir (Rosja), Changzhou (Chiny), Bautzen (Niemcy), Heidelberg (Niemcy), Boxberg (Niemcy), Erfstadt (Niemcy). Współpraca dotyczy takich obszarów jak gospodarka, ochrona środowiska, kultura, sztuka, szkolnictwo, turystyka, sport. Kooperacja międzynarodowa jest wpisana w strategię rozwoju

²¹ *Identyfikacja i delimitacja...*, op.cit., s. 133-140.

miasta, która zakłada m.in. uczynienie Jeleniej Góry „miastem o silnych powiązaniach europejskich”²². Lokalizacja miast partnerskich wskazuje, że założenie to realizowane jest z naddatkiem. Głównymi działaniami podejmowanymi w ramach współpracy jest m.in. organizacja praktyk zawodowych i międzynarodowych warsztatów dla młodzieży, współorganizacja imprez sportowych, wymiana kulturalna, ale także nawiązywanie kontaktów gospodarczych i stworzenie warunków do kooperacji międzynarodowej pomiędzy podmiotami gospodarczymi.

Jelenia Góra, jak już wspomniano, należy także do Euroregionu Nysa skupiającego miasta z obszarów przygranicznych Polski, Czech i Niemiec, a na terenie miasta znajduje się siedziba polskiego przedstawiciela organizacji - Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Nysa. Głównym celem podejmowanych w ramach Euroregionu działań jest rozwój gospodarczy obszaru, poprawa stanu środowiska naturalnego oraz podniesienie poziomu życia mieszkańców zrzeszonych miast.

Ponadto Jelenia Góra współpracuje z krajowymi organizacjami skupiającymi miasta i gminy o podobnych uwarunkowaniach. Przykładem kooperacji krajowej jest także projekt „Gościnne Miasta” realizowany ze Świnoujściem, który ma na celu stworzenie specjalnej oferty wypoczynku dla mieszkańców obu miast. Dzięki karcie rabatowej turyści mogą korzystać ze zniżek na usługi gastronomiczne i noclegowe w ośrodkach uczestniczących w akcji.

1.4 Poziom innowacyjności i efektywności przedsiębiorstw. Współpraca gospodarcza

Dane statystyczne z 2012 roku prezentują raczej wciąż niedostateczny poziom innowacyjności dolnośląskich przedsiębiorstw. Aktywność w zakresie innowacji produktowych lub procesowych podjęło we wskazanym okresie 16,6% przedsiębiorstw, największy odsetek odnotowano w powiatach: strzelińskim (26,7%

²² Oficjalna strona internetowa miasta: <http://jeleniagora.pl/content/wsp%C3%B3lC5%82praca-zagraniczna> z dnia 20.07.2014.

ogółu przedsiębiorstw przemysłowych), mieście Jelenia Góra (25,0%) i oleśnickim (23,4%)²³. Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle w województwie dolnośląskim w latach 2010-2012 stanowiły ogółem 36,6% rynku, w tym nowe lub istotnie ulepszone produkty wdrożyło 25,5 % firm, a procesy 29,5% w regionie²⁴. Warto dodać, iż na podstawie badań nad poziomem innowacyjności przedsiębiorstw (w których brano pod uwagę między innymi wdrożenie innowacyjnych rozwiązań i wskaźnik nakładów poniesionych na działalność badawczo rozwojową) w województwie dolnośląskim, do grupy I (o wysokim poziomie innowacyjności) zaliczono miasto Jelenią Górę, podczas gdy powiat jeleniogórski zakwalifikowano już do grupy III (definiowanej przez pryzmat poziomu niskiego)²⁵. Potencjalne obszary wzrostu w zakresie innowacyjności i efektywności przedsiębiorstw tworzą powiaty: lubiński, wrocławski oraz miasto Jelenia Góra²⁶.

W kontekście korzystania przedsiębiorstw z oferty instytucji proinnowacyjnych, ze statystyk prowadzonych w latach 2010 - 2012 wynika, iż 34,1 % przedsiębiorstw na Dolnym Śląsku współpracowało z innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie działalności innowacyjnej, co plasuje region w środku krajowej tabeli²⁷. Aż ¾ dolnośląskich firm wprowadza nowe produkty i usługi samodzielnie, bez udziału zewnętrznych podmiotów. Wartym odnotowania jest fakt, iż bardziej skłonne do współpracy okazują się być przedsiębiorstwa mniejsze²⁸. Korzystanie z usług instytucji wspierających innowacyjność/przedsiębiorczość zadeklarowało łącznie 7,8% przedsiębiorców z regionu, z czego 1,8% wskazało na systematyczność w tym

²³ *Identyfikacja i delimitacja obszarów wzrostu oraz obszarów problemowych w województwie dolnośląskim. Wyniki badań*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2012, s. 132-134.

²⁴ *Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2013*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 250-265.

²⁵ *Identyfikacja i delimitacja obszarów wzrostu oraz obszarów problemowych w województwie dolnośląskim. Wyniki badań*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2012, s. 134.

²⁶ *Ibidem*, s. 134-135.

²⁷ *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2010-2012*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013, s. 89.

²⁸ *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych Raport 2010*, opracowanie: PSBD oraz Quality watch Consulting and research, Wrocław 2010.

zakresie. Brak tego typu kooperacji zadeklarowało 87,5% respondentów²⁹. Z punktu widzenia tworzenia oferty nowej instytucji wspierania biznesu w Jeleniej Górze, warto Take odnieść się do deklarowanych i stosowanych przez firmy rodzajów usług proinnowacyjnych w regionie województwa dolnośląskiego. Badania z 2010 roku pokazują, iż przedsiębiorcy ulokowani w parkach technologicznych bądź inkubatorach przedsiębiorczości najczęściej wybierają korzystanie z infrastruktury, natomiast firmy nie będące lokatorami korzystały w przeważającej mierze z pomocy w zdobyciu finansowania na rozwój firmy, udostępniania baz danych i pośredniczenia w kontaktach z partnerami biznesowymi³⁰.

2. Analiza SWOT regionu z punktu widzenia otoczenia społeczno – gospodarczego

Analiza SWOT ma na celu identyfikację wewnętrznych barier i potencjałów rozwojowych miasta Jelenia Góra i powiatu jeleniogórskiego oraz czynników zewnętrznych mogących oddziaływać na przekształcenia w regionie. Analiza została przedstawiona w formie macierzy opisującej:

- mocne strony (Strengths) – atuty i cechy mogące decydować o przewadze regionu,
- słabe strony (Weaknesses) – negatywne aspekty występujące w regionie, które stanowią jednocześnie wskazanie obszarów wymagających naprawy,
- szanse (Opportunities) – czynniki zewnętrzne wywierające pozytywny wpływ na rozwój regionu,
- zagrożenia (Threats) – czynniki zewnętrzne mogące wywoływać niekorzystne zmiany w regionie.

²⁹ *Badanie dolnośląskich przedsiębiorstw w zakresie konkurencyjności i innowacyjności oraz zapotrzebowanie na usługi proinnowacyjne. Raport 2009*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Wrocław 2009, s. 10.

³⁰ *Analiza stanu i kierunków rozwoju instytucji proinnowacyjnych w województwie dolnośląskim. Raport*, opracowanie: ECORYS Research and Consulting, na zlecenie: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Warszawa – Wrocław 2010, s. 55-56.

Ze względu na zróżnicowanie poziomu występowania niektórych aspektów pomiędzy powiatem jeleniogórskim a miastem Jelenia Góra, zostały wskazane cechy charakteryzujące oba obszary oddzielnie, a także niektóre dotyczące całego regionu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Uwarunkowania społeczne	
<p>Miasto Jelenia Góra:</p> <ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom dostępności do usług publicznych, społecznych – szczególnie do specjalistycznych usług medycznych, opieki nad małym dzieckiem w żłobkach; wysokie kwalifikacje siły roboczej; znaczący poziom zatrudnienia; niska stopa bezrobocia rejestrowanego; relatywnie dobrze dopasowana struktura zasobów pracy do potrzeb lokalnego rynku pracy, dobra sytuacja pod względem pracy w warunkach zagrożenia i wypadkowości; <p>Powiat jeleniogórski:</p> <ul style="list-style-type: none"> korzystna struktura wiekowa świadcząca o młodości społeczeństwa – zdecydowanie mniej osób starszych (w wieku powyżej 64 lat) niż dzieci (w wieku 	<p>Miasto Jelenia Góra:</p> <ul style="list-style-type: none"> niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców – stopniowy spadek liczebności dzieci i utrzymujący się wzrost liczebności osób starszych (w wieku 65 lat i więcej); procesy depopulacyjne: relatywnie duże natężenie odpływu migracyjnego; niski poziom płynności rynku pracy – odpływu z zasobu bezrobotnych do zasobu pracy; relatywnie słaba kondycja zdrowotna społeczeństwa (m.in. wyższa niż przeciętna w województwie umieralność z powodu nowotworów); zagrożenie problemem alkoholizmu, narkomanii, przemocy w rodzinie; średni poziom przestępczości, w tym przestępczości kryminalnej, o największej szkodliwości społecznej;

<p>0-14 lat);</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatywnie bardzo niski poziom zagrożeń przestępczością; • mały odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia; • relatywnie dobrze dopasowana struktura zasobów pracy do potrzeb lokalnego rynku pracy; • wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców przejawiający się dużą liczbą zarejestrowanych NGO; 	<p>Powiat jeleniogórski:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procesy depopulacyjne; • niski poziom mobilności przestrzennej – wskaźnik obrotu migracji wewnętrznych – ruchliwości ludności; • słaba kondycja zdrowotna społeczeństwa – wyższa od przeciętnej w województwie: umieralność okołoporodowa oraz umieralność z powodu chorób układu krążenia; • wysoki poziom zagrożenia ubóstwem materialnym; • niski poziom dostępności do usług publicznych, społecznych, szczególnie do specjalistycznych usług medycznych, opieki nad małym dzieckiem realizowanej przez żłobki; • relatywnie niski poziom wynagrodzeń;
<p>Warunki środowiskowe</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek w powiecie jeleniogórskim obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (25,1 %); • duże rezerwy zasobów naturalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • relatywnie znaczny poziom emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (miasto Jelenia Góra); • relatywnie znaczny poziom

<p>głównie zasobów wód termalnych;</p>	<p>odpadów uciążliwych dla środowiska (odpadów wytworzonych, przemysłowych oraz odpadów zmieszanych komunalnych) (miasto Jelenia Góra);</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatywnie znaczny poziom wytworzonych w ciągu roku przemysłowych odpadów uciążliwych dla środowiska naturalnego – z wyłączeniem odpadów komunalnych (powiat jeleniogórski);
<p>Uwarunkowania gospodarcze</p>	
<p>Miasto Jelenia Góra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom gęstości sieci wodociągowej, gazowej i kolejowej, a także kanalizacyjnej i drogowej; • wysoki udział sektora usług rynkowych; • korzystny stan finansów jednostek samorządu terytorialnego – znaczne dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w przeliczeniu na mieszkańca; • atrakcyjność turystyczna – relatywnie duża liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności; • duża liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów; 	<p>Powiat jeleniogórski:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatywnie niska wartość produkcji przemysłowej oraz produkcji budowlano-montażowej na pracującego; • relatywnie niski poziom inwestycji – w porównaniu do liczby ludności wielkość nakładów inwestycyjnych niższa od poziomu w województwie; • niewielki napływ kapitału zagranicznego – niska wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego; • relatywnie niski poziom innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw; • dysproporcje w rozwoju

<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięta współpraca na poziomie międzyregionalnym i międzynarodowym; • znaczny udział jednostek innowacyjnych w zakresie innowacji produktowych lub procesowych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw; <p>Powiat jeleniogórski:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duży stopień koncentracji przestrzennej infrastruktury turystycznej oraz znaczne walory turystyczne; • w relacji do powierzchni gęstość sieci drogowej wyższa od przeciętnej w województwie; • korzystne przekształcenia strukturalne (wysoki udział sektora usług rynkowych, niski – rolnictwa); • znaczący wskaźnik gęstości bazy noclegowej; • duża liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów; • atrakcyjne położenie regionu na styku trzech państw, korzystnie w stosunku do zagranicznych rynków zbytu, bliskość dużych centrów miejskich (Wrocław, Berlin, Praga); 	<p>gospodarczym powiatów i gmin regionu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak kompleksowych, konsekwentnie realizowanych programów rozwoju niektórych miast i gmin w regionie;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie warunków tranzytu drogowego dzięki potencjałowi wzrostu w aspekcie infrastruktury drogowej; • stworzenie warunków tranzytu kolejowego dzięki potencjałowi wzrostu w aspekcie infrastruktury kolejowej wyrażonej gęstością sieci; • poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej dzięki rozwojowi infrastruktury technicznej; • dalszy rozwój sektora usług, zwłaszcza rozwój branży turystycznej (głównie turystyki biznesowej i uzdrowskiej) oraz nowych specjalistycznych usług medycznych (turystyka medyczna); • wzrost poziomu innowacyjności i efektywności przedsiębiorstw w mieście Jelenia Góra; • wzrost potencjału rozwojowego w aspekcie rynek pracy – zasoby rejestrowanego bezrobocia (miasto Jelenia Góra); • poszukiwanie przez inwestorów zagranicznych oraz zewnętrznych krajowych atrakcyjnych miejsc pod nowe inwestycje; • tworzenie wspólnych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa spowodowanego spadkiem liczebności dzieci i utrzymującego się wzrostu liczebności osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) (miasto Jelenia Góra); • ubytek liczby ludności, spowodowany ujemnym saldem ruchów migracyjnych (relatywnie dużym natężeniem odpływu migracyjnego), (miasto Jelenia Góra) • zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców wynikające z występujących patologii i poziomu przestępczości w mieście Jelenia Góra; • wyludnianie się obszarów ze względu na wysoki poziom umieralności oraz ujemny przyrost naturalny; • odpływ wykwalifikowanej siły roboczej; • zagrożenie ubóstwem materialnym w powiecie jeleniogórskim wynikające z braku dostatecznych środków do życia i możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb, co związane jest m.in. z problemową sytuacją

<p>transgranicznych kompleksów turystycznych, finansowanych m.in. funduszami europejskimi;</p> <ul style="list-style-type: none"> realizacja dużych projektów o znaczeniu ponadregionalnym na terytorium Polski Zachodniej; 	<p>pod względem warunków płacowych w powiecie;</p> <ul style="list-style-type: none"> marginalizacja społeczna na obszarach wiejskich; wzrost konkurencyjności terenów turystycznych (głównie usług uzdrowiskowych, kompleksów narciarskich i usług towarzyszących) zarówno w Polsce, jak i za granicą;
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Identyfikacja i delimitacja obszarów wzrostu oraz obszarów problemowych w województwie dolnośląskim”, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, 2012 oraz „Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 – 2020”, Andrzej Raszkowski, Maja Prudzienica, Elżbieta Sobczak, Jelenia Góra 2013 r.

Podsumowanie:

Potencjał Jeleniej Góry cechuje dostateczny potencjał ludnościowy oraz wysoki poziom rozwoju turystyki, która stanowi podstawę rozwoju gospodarczego regionu. Na tle potencjału turystycznego, aspekt innowacyjności przedsiębiorstw w Jeleniej Górze i okolicach wydaje się mniej rozwinięty. Z drugiej strony wysoko ocenia się rozwój infrastruktury technicznej miasta. Ponadto, w 2010 roku Jelenia Góra zajęła wysoką trzecią pozycję wśród potencjalnych obszarów wzrostu w zakresie innowacyjności firm. Umiarkowanie należy ocenić poziom współpracy władz miejskich z ośrodkami przemysłowymi oraz wskaźnik bezpośrednich inwestycji zagranicznych w regionie. Powyższe badania nie wskazują wprost na wybór inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego jako zasadnej dla regionu instytucji otoczenia biznesu, niemniej jednak wskazują na zasadność utworzenia takiego podmiotu w ujęciu zarówno gospodarczym, jak i infrastrukturalnym.

Rozdział III. Analiza rynku. Adresaci przedsięwzięcia oraz konkurenci w regionie

1. Potencjalny rynek oraz jego wielkość (obecna i przyszła)

1.1 Charakterystyka rynku przedsiębiorstw w Jeleniej Górze na tle województwa dolnośląskiego. Odbiorcy usług planowanego przedsięwzięcia

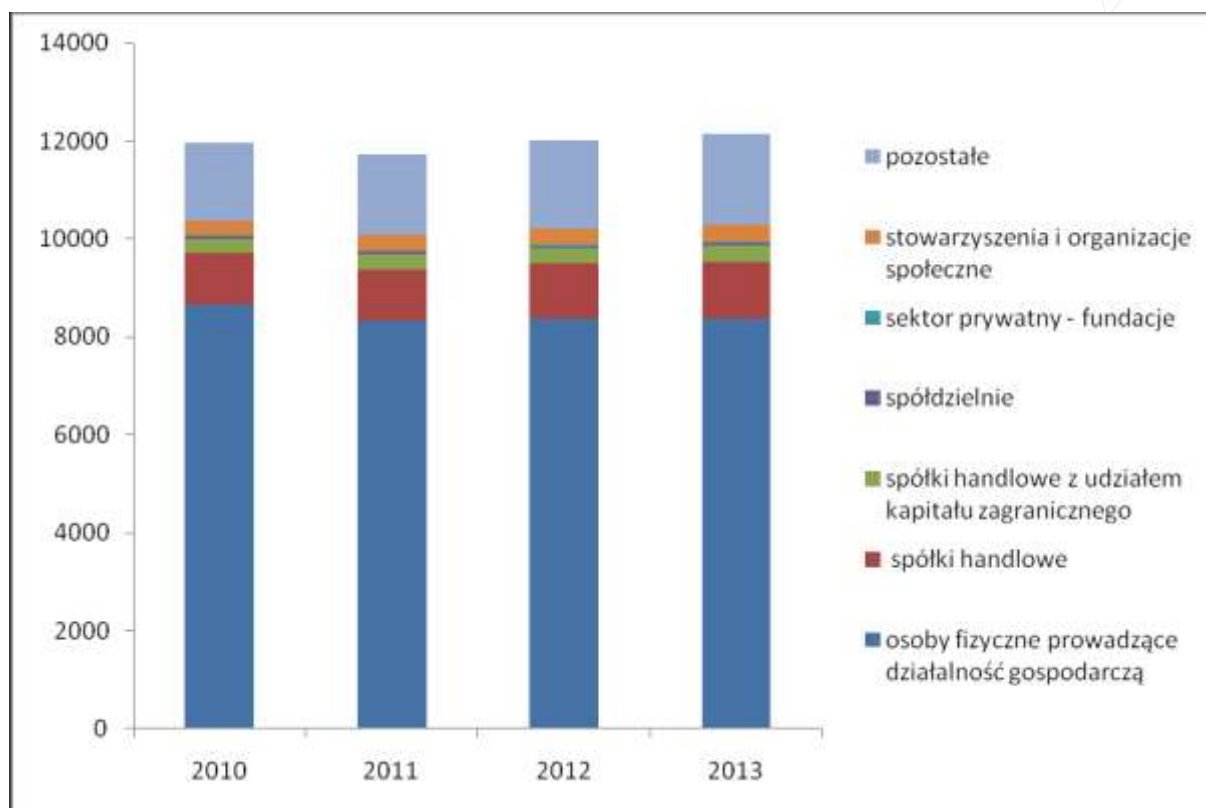
Miasto Jelenia Góra

Pod względem ilości działających podmiotów gospodarczych miasto Jelenia Góra charakteryzuje się wysoką dynamiką rozwoju. Po zanotowanym w 2011 roku spadku, od kilku lat rośnie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W roku 2013 zanotowano ich łącznie 12 749, z czego ponad 95% reprezentuje sektor prywatny (12 139 podmiotów). Podobna struktura była zachowana także w poprzednich latach.

Wśród podmiotów prywatnych największy odsetek stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 69% w 2013 (8381 przedsiębiorstw). Drugą pod względem liczebności stanowi grupa spółek handlowych – 12%. Jednak proporcje te zaczynają się zmieniać na korzyść spółek handlowych. Przeważają spółki z kapitałem polskim, na 1847 spółek handlowych zaledwie 331 posiadało zagraniczny kapitał³¹. Szczegółowe dane dotyczące ilości i struktury podmiotów prywatnych w ostatnich latach pokazuje wykres 1.

³¹ Wszystkie dane statystyczne zebrane w tej części analizy pochodzą z Banku Danych Lokalnych dostępnego na stronie Głównego Urzędu Statystycznego.

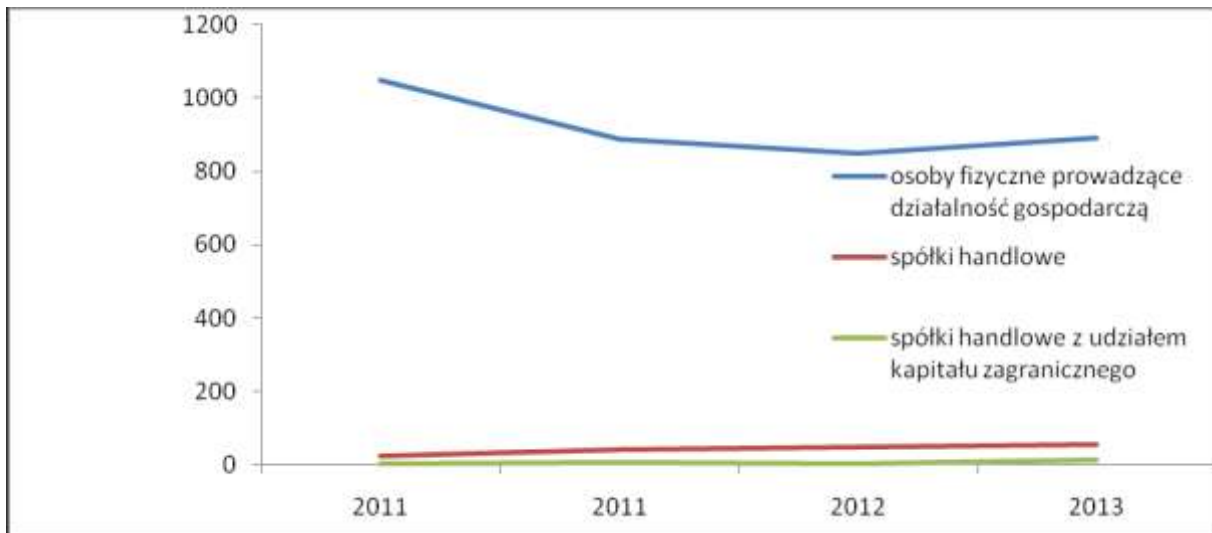
Wykres 1. Struktura podmiotów w sektorze prywatnym według formy prawnej w Jeleniej Górze w latach 2010-2013

Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych charakteryzuje się od 2011 roku stałym poziomem (1066 w 2011 roku, 1077 w 2012 i 1066 w 2013 roku). Rekordową liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w 2010 roku (1260). Co ciekawe, o czym już wspomiano, obserwuje się zmianę tendencji w formie prawnej rejestrowanych podmiotów – maleje liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na rzecz spółek handlowych (w tym spółek z udziałem kapitału zagranicznego).

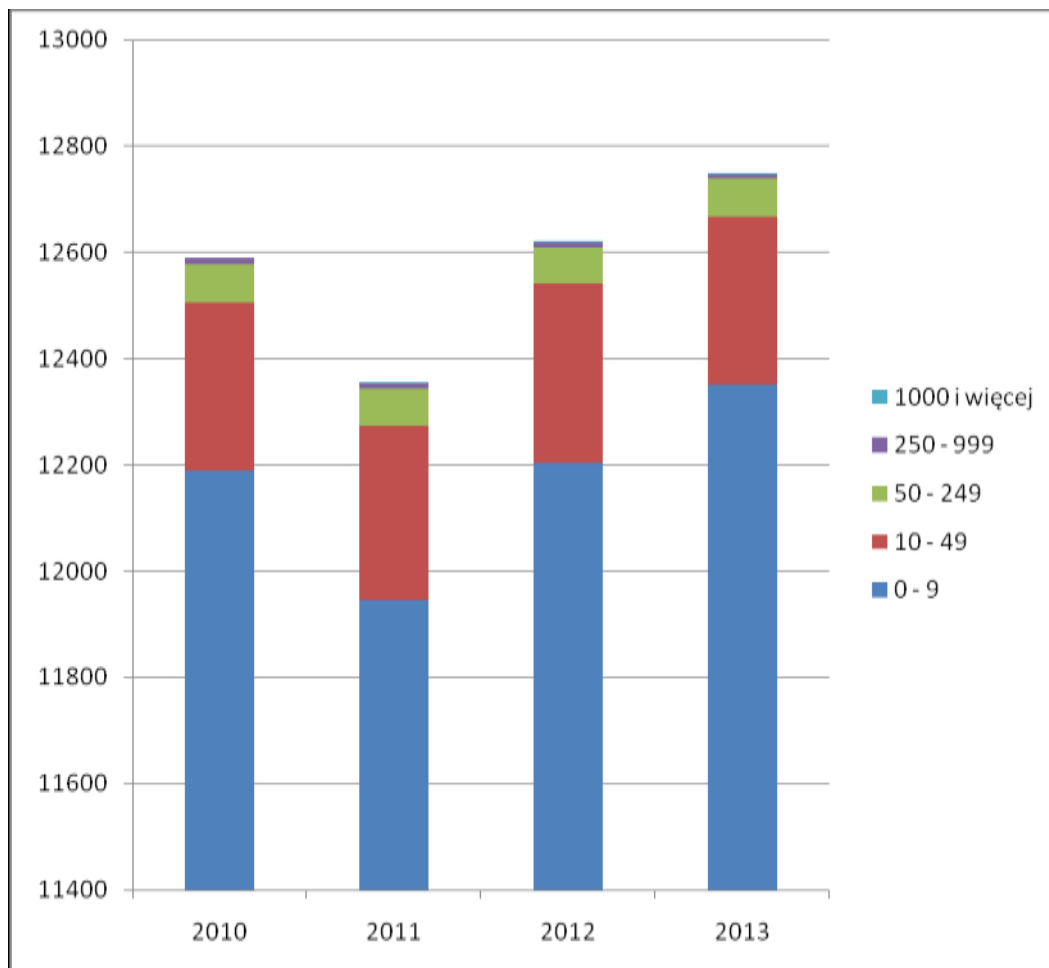
Wykres 2. Zmiany w strukturze nowo zarejestrowanych w Jeleniej Górze podmiotów gospodarczych sektora prywatnego dotyczące formy prawnej - lata 2010-2013

Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Największy wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów w 2010 roku przełożył się niestety na największą liczbę podmiotów wyrejestrowanych w roku następnym (1279). Choć zjawisko to nie osiągnęło już takiego poziomu w następnych latach, to w 2013 roku liczba wyrejestrowanych podmiotów wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 18% (w tym wzrost o 11% liczby wyrejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność). Może to wskazywać na niski poziom rentowności rejestrowanych przedsiębiorstw. Pod względem liczby zatrudnionych zdecydowanie dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. W 2013 było to 12 350 podmiotów (97%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowią podmioty zatrudniające do 49 osób – w 2013 roku było ich 318, natomiast stanowią one jedynie 2,5% wszystkich podmiotów gospodarczych. W porównaniu z poprzednim rokiem w 2013 zmniejszyła się liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób na rzecz podmiotów średnich i dużych zatrudniających powyżej 50-249.

Wykres 3. Podmioty gospodarcze w Jeleniej Górze według wielkości zatrudnienia w latach 2010-2013

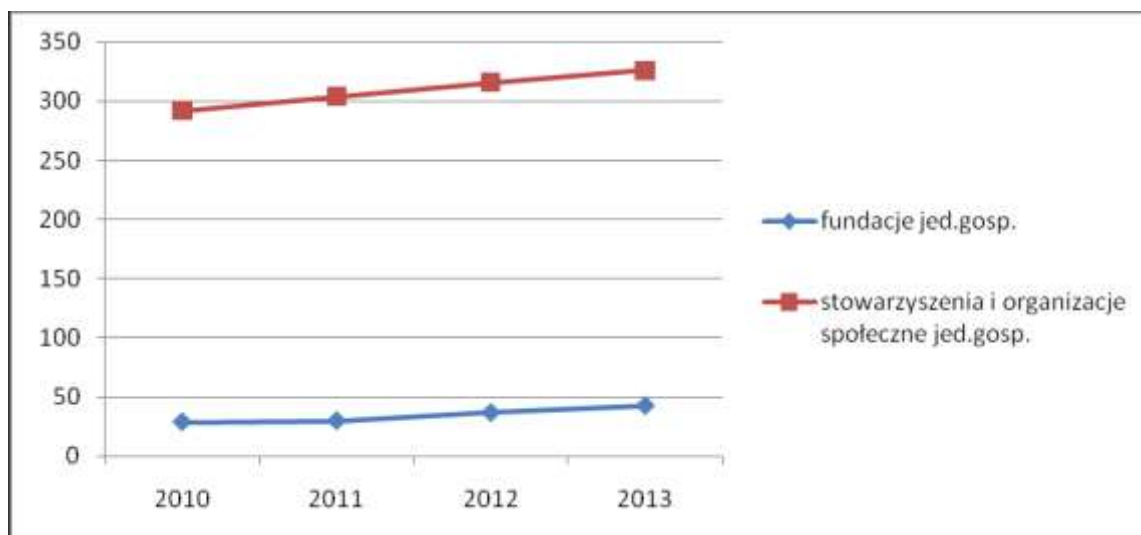
Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród podmiotów publicznych przeważa działalność obejmująca obsługę rynku nieruchomości i edukacja (według klasyfikacji PKD). Podmioty prywatne prowadzą przede wszystkim działalność w takich sektorach jak: handel, naprawa pojazdów, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, czyli działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe, działalność firm centralnych i doradztwo związane z zarządzaniem, działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy

techniczne, badania naukowe i prace rozwojowe, reklama, badanie rynku i opinii publicznej, a także działalność weterynaryjna (według klasyfikacji PKD). Systematycznie wzrasta również liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście i regionie. Ich rozwój wspiera powołany do życia Inkubator NGO zarządzany przez Fundację Jagniątków.

Wykres 4. Liczba organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze w latach 2010-2013

Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zarówno miasto Jelenia Góra, jak i powiat jeleniogórski wyróżniają się w ostatnich latach wysokim wskaźnikiem organizacji pozarządowych przypadających na 10 tysięcy mieszkańców: w latach 2010-2013 Jelenia Góra zajmowała drugą pozycję w województwie, powiat jeleniogórski – miejsce czwarte.

Analizując potencjał rynkowy jeleniogórskich przedsiębiorstw, należy podkreślić rolę współpracy polsko-czesko-niemieckiej w tym obszarze, której wymiernym przejawem polityczno- gospodarczym jest funkcjonowanie Euroregionu Nysa. Obszar Euroregionu zajmuje powierzchnię 13 018 km², z czego aż ponad 40%

to terytorium Polski³². Dołączając do tego ogólną liczbę mieszkańców Euroregionu (ponad półtora miliona ludności), możliwości rozwoju gospodarczego i podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności firm stanowią dla Jeleniej Góry czynnik kluczowy.

Powiat jeleniogórski

Dane statystyczne pokazują, iż na koniec 2012 roku w powiecie jeleniogórskim zarejestrowanych było w sumie 8334 podmiotów gospodarczych, a w samym mieście Jelenia Góra dokładnie 12619 przedsiębiorstw. Warto podkreślić, że to zdecydowanie więcej, aniżeli w sąsiednich powiatach należących do tzw. Euroregionu Nysa (w tym w odniesieniu do powiatu bolesławieckiego, kamiennogórskiego czy złotoryjskiego)³³. Z przedstawionych badań wynika, iż dynamika tworzenia podmiotów gospodarczych w Aglomeracji Jeleniogórskiej w ostatnim okresie charakteryzowała się dodatnim wskaźnikiem, bowiem w odniesieniu do lat 2009 - 2011 liczba ta wzrosła o 395 podmiotów, co stanowiło 3,52 % wzrostu liczby podmiotów gospodarki narodowej w województwie dolnośląskim³⁴.

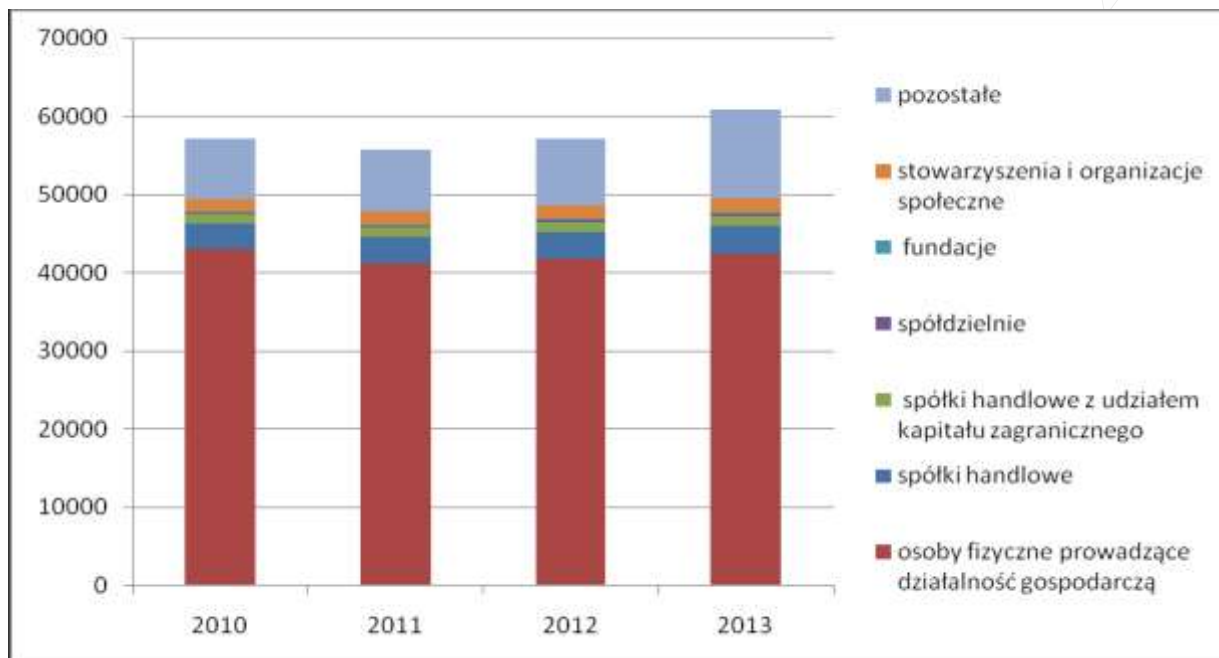
W przypadku całego podregionu jeleniogórskiego struktura podmiotów pod względem własności jest podobna – podmioty prywatne stanowią ok. 94%. Także w regionie ilość podmiotów gospodarczych rośnie systematycznie od 2011 roku (w 2013 zarejestrowano łącznie 64311 podmiotów). Odmienne niż w przypadku Jeleniej Góry, w podregionie jeleniogórskim od 2011 roku obserwuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych sektora prywatnego we wszystkich rodzajach form prawnych działalności. Nie zauważa się tu tendencji zmniejszania się liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na korzyść spółek kapitałowych. Zanotowano jedynie spadek liczby spółdzielni funkcjonujących w regionie.

³² *Strategia rozwoju Euroregionu Nysa 2014 - 2020*, Wydawnictwo Poligrafia AD REM.

³³ *POWIATY W EUROREGIONIE NYSA WROCŁAW - LIBEREC - KAMENZ 2013*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, 2013.

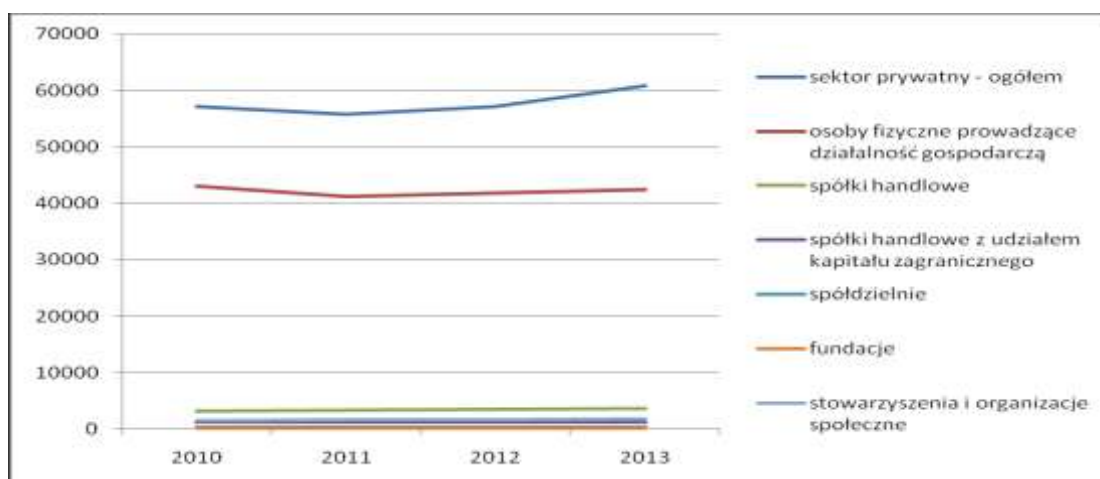
³⁴ Raszkowski A., Prudzienica M., Sobczak E., *Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 – 2020*, Jelenia Góra 2013, s. 20.

Wykres 5. Struktura podmiotów w sektorze prywatnym według formy prawnej w podregionie jeleniogórskim w latach 2010-2013

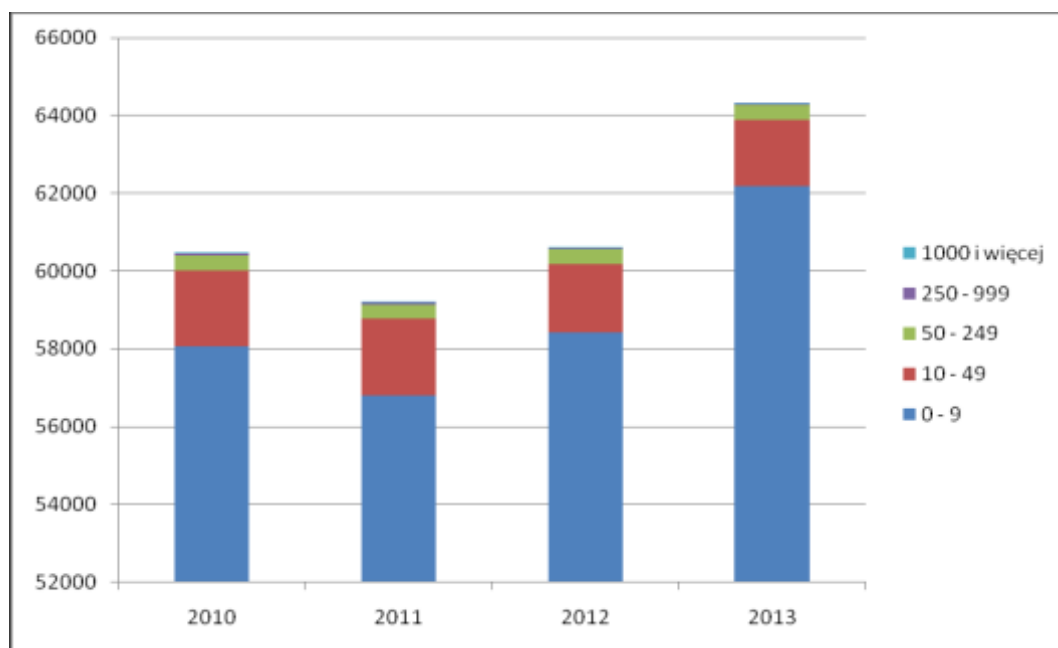
Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 6. Zmiany ilościowe podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w podregionie jeleniogórskim w zakresie formy prawnej - lata 2010-2013

Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 7. Podmioty gospodarcze w podregionie jeleniogórskim według wielkości zatrudnienia w latach 2010-2013

Opracowanie własne w oparciu o dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura przedsiębiorstw według ilości zatrudnionych w całym regionie jest podobna do struktury podmiotów w Jeleniej Górze. Podmioty zatrudniające 0-9 osób stanowią 97% wszystkich podmiotów. Na drugim miejscu pod względem liczebności są podmioty zatrudniające do 49 osób (ok. 2,5%). Struktura przedsiębiorstw pod względem klasyfikacji PKD jest podobna, jak w mieście Jelenia Góra. Wśród instytucji publicznych przeważa działalność obejmująca obsługę rynku nieruchomości. Działalność prowadzona przez podmioty prywatne według klasyfikacji PKD to przede wszystkim handel, naprawa pojazdów, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Większa liczba podmiotów niż ma to miejsce w przypadku Jeleniej Góry zajmuje się przetwórstwem przemysłowym.

Miasto Jelenia Góra i powiat jeleniogórski w województwie dolnośląskim – wskaźniki

Warto tu wspomnieć o wskaźnikach plasujących region i miasto na tle innych powiatów z województwa dolnośląskiego. Na uwagę szczególnie zasługują informacje na temat struktury rejestrowanych przedsiębiorstw pod względem ilości osób zatrudnionych. Zarówno miasto Jelenia Góra, jak i powiat jeleniogórski zajmują wysoką pozycję w województwie pod względem wskaźnika określającego liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym:

- w 2013 roku powiat jeleniogórski zajmował drugą pozycję w rankingu, Jelenia Góra – trzecią,
- w 2012 roku Jelenia Góra znajdowała się na miejscu drugim, powiat jeleniogórski na czwartym (w latach roku 2011 i 2010 wyniki były identyczne).

Jednak jak wskazują dane statystyczne, Jelenia Góra i powiat zdecydowanie dominują w województwie pod względem ilości mikroprzedsiębiorstw:

- w 2013 roku Jelenia Góra zajmowała trzecie miejsce w województwie zgodnie ze wskaźnikiem podmiotów zatrudniających 0-9 osób na 10 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym, powiat znalazł się na miejscu drugim,
- w 2012 roku była to pozycja druga dla miasta Jelenia Góra oraz pozycja czwarta dla powiatu (podobnie w 2011 i 2010 roku).

Dla porównania w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 osób sytuacja pomiędzy miastem a powiatem jest zróżnicowana:

- w 2013 roku Jelenia Góra zajmowała trzecie miejsce w województwie, a powiat dopiero jedenaste,
- podobnie sytuacja wyglądała w dwóch latach poprzednich: w 2012 roku miasto zajmowało drugą lokatę, powiat – dziewiątą; w 2011 Jelenia Góra zajmowała trzecią pozycję, powiat – ósmą,
- nieco gorsze wskaźniki osiągnęły zarówno miasto, jak i powiat w roku 2010: odpowiednio szóste i dziesiąte miejsce w województwie.

Jeszcze większe dysproporcje występują pomiędzy miastem i powiatem w ilości przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 osób:

- w 2013 roku Jelenia Góra plasowała się na trzecim miejscu w województwie, natomiast powiat zajmował trzecie miejsce od końca,
- w 2012 roku Jelenia Góra zajmowała czwarte miejsce, powiat znowu dalekie – drugie od końca,
- sytuacja była podobna w roku 2011 – Jelenia Góra była wówczas druga w województwie, powiat – drugi od końca,
- w roku 2010 powiat zajął nieco wyższą lokatę – dwudziestą trzecią, natomiast miasto zajęło drugie miejsce w zestawieniu 30 powiatów.

W przypadku liczby podmiotów zatrudniających powyżej 250 osób zarówno miasto, jak i powiat zajmują odległe miejsca w województwie:

- w 2013 Jelenia Góra była na miejscu dziesiątym, powiat na dziewiętnastym,
- w 2011 i 2012 sytuacja wyglądała podobnie (2012: miasto – lokata dziesiąta, powiat – dwudziesta; 2011: miasto dziesiąte miejsce, powiat – osiemnaste),
- nieco lepiej wskaźniki wyglądały w 2010 – Jelenia Góra uplasowała się wówczas na ósmym miejscu w województwie, powiat na szesnastym.

Region jeleniogórski przoduje we wskaźniku nowo rejestrowanych podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym:

- w 2013 powiat zdecydowanie wyprzedził Wrocław i znalazł się na pierwszym miejscu, Jelenia Góra zajęła miejsce czwarte,
- w 2012 roku Jelenia Góra zajmowała drugą lokatę, powiat – czwartą,
- w 2011 Jelenia Góra znalazła się na drugim miejscu w województwie, powiat na trzecim,
- natomiast w 2010 roku to Jelenia Góra zajmowała czołową pozycję w województwie, przed Wrocławiem, powiat – czwartą.

Powyższe dane wskazują, że region jeleniogórski charakteryzuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości, jednak, biorąc pod uwagę wielkość zatrudnienia, dominują mikroprzedsiębiorstwa, a działalność zakładana jest przede wszystkim przez osoby fizyczne. Potwierdzają to wskaźniki mierzące liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W tym

przypadku sytuacja od lat jest stabilna – w latach 2010-2013 miasto Jelenia Góra zajmowało drugą pozycję w województwie, powiat – trzecią.

Niestety, wysoki wskaźnik przedsiębiorstw nowo rejestrowanych przekłada się w praktyce także na wysoki wskaźnik przedsiębiorstw wyrejestrowywanych na 10 tysięcy mieszkańców:

- zarówno w 2013, jak i 2012 roku Jelenia Góra zajmowała pod tym względem pierwszą pozycję w województwie, powiat – drugą,
- w roku 2011 i 2010 to powiat jeleniogórski zajmował pozycję pierwszą w województwie, Jelenia Góra odpowiednio trzecią i drugą.

Świadczyć to może o wysoko rozwiniętym poziomie przedsiębiorczości w regionie, co przekłada się na chęć prowadzenia działalności gospodarczej, jednak dane pokazują, że nowo utworzone podmioty często nie utrzymują się długo na rynku, co z kolei może wskazywać na ich niską rentowność. Być może jest to przesłanka informująca o tym, że nowo powstające przedsiębiorstwa nie mają wsparcia w postaci usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, obejmujące m.in. opracowanie strategii rozwoju, pomoc w zakresie księgowości, doradztwo prawne i marketingowe itp.

1.2 Uczelnie wyższe i potencjał badawczy w Jeleniej Górze

Według badań raportu pt. "Dolny Śląsk regionem wiedzy i innowacji", przygotowanym przez Ernst & Young, region plasuje się na piątym miejscu w kraju pod względem liczebności kadry akademickiej oraz liczby studentów i absolwentów, a aż na czwartym miejscu, jeżeli chodzi o liczbę szkół wyższych mających siedzibę w regionie (Ernst & Young, 2008). Zgodnie z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Dolnośląskiego na lata 2011 – 2020, o konkurencyjności regionu decyduje w głównej mierze szkolnictwo na poziomie wyższym. Na Dolnym Śląsku potencjał uczelni skupia około 800 asystentów, około 4 000 adiunktów oraz około 2000 profesorów kilkudziesięciu uczelni wyższych (dane statystyczne własne, stan z 2011 roku). Dynamika rozwoju liczby uczelni wyższych oraz ilości studentów nie idzie

w parze z rozwojem wdrożeń wyników badań naukowych, który nie tylko w regionie, ale i całej Polsce jest uznawany za niedostateczny. W świetle badań statystycznych, uczelnie wyższe na Dolnym Śląsku nie posiadają gotowej i odpowiednio przygotowanej oferty technologicznej dla przedsiębiorców i potencjalnych odbiorców technologii. Tylko 2,6% jednostek naukowych może pochwalić się możliwością dostarczenia licencji czy *know-how*, a tylko kilka podmiotów potrafi wykazać współpracę z przemysłem w zakresie sprzedaży tych licencji³⁵. Do najważniejszych przyczyn tego stanu można zaliczyć brak wiedzy wśród pracowników naukowych uczelni wyższych w zakresie konstruowania oferty technologicznej, brak umiejętności jej promocji i nawiązywania kontaktów z przedstawicielami sektora prywatnego oraz niedostatek odpowiednich podmiotów i instrumentów wspierających rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw oraz samej współpracy nauki z biznesem. Wsparciem we współpracy na linii nauki i biznesu oraz komercjalizacji wyników badań służą właśnie instytucje otoczenia biznesu, zarówno te „przyuczelniane”, jak akademickie inkubatory przedsiębiorczości czy centra transferu technologii, ale także podmioty zewnętrzne, jak parki technologiczne, inkubatory czy agencje rozwoju regionalnego.

Obecnie w Jeleniej Górze funkcjonują trzy uczelnie wyższe, z czego 2 to jednostki zamiejscowe. Łącznie są to: Politechnika Wroclawska, Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa i Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (Wydział w Jeleniej Górze). Liczba studentów wyniosła w 2013 roku ponad 3 tysiące. Jedną z uczelni wyższych w Jeleniej Górze stanowi Oddział Zamiejscowy Politechniki Wroclawskiej. Uczelnia dysponuje możliwością kształcenia w ramach pięciu wydziałów: Budownictwa, Mechanicznym, Elektroniki, Inżynierii Środowiska, Informatyki i Zarządzania. Na każdym z kierunków studia mają charakter stacjonarny, trwają 3,5 roku i są to studia inżynierskie I stopnia (wyjątek stanowi wydział Informatyki i Zarządzania, na którym studia są licencjackie). Z badań własnych wynika, iż poza sferą dydaktyki, Oddział Zamiejscowy Politechniki Wroclawskiej w Jeleniej Górze nie prowadzi samodzielnie badań naukowych, służących procesom

³⁵ Sztulka S. (red.), *Badanie dolnośląskich przedsiębiorstw w zakresie konkurencyjności i innowacyjności oraz zapotrzebowanie na usługi proinnowacyjne*, Raport 2009, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009, s. 6-7.

komercjalizacji. Pomimo tego, w kontekście wspierania przedsiębiorczości w regionie między innymi poprzez wdrażanie nowych technologii, kluczowe zadanie stanowić może określenie i wykorzystanie potencjału kadrowego pracowników naukowych (w postaci na przykład tzw. badań zleconych, analiz eksperckich, badań laboratoryjnych etc.). Dobrym narzędziem są w tym przypadku programy stażowe naukowców w przedsiębiorstwach, często wykorzystywane w ramach projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej w całym województwie. Druga potencjalna korzyść z funkcjonowania w Jeleniej Górze filii Politechniki Wrocławskiej to możliwość pośredniczenia we współpracy i komercjalizacji technologii przez jeleniogórskie firmy bezpośrednio od instytutów głównej siedziby uczelni we Wrocławiu³⁶.

W Jeleniej Górze funkcjonuje także Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Wydział prowadzi działalność naukową i dydaktyczną. Obecna nazwa obowiązuje od 2012 roku, jednak sam wydział działa od 1982 roku, początkowo jako Zamiejscowy Wydział Gospodarki Miejskiej i Usług, od 1991 do 2012 roku jako Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki. Jego historia sięga 1959 roku, kiedy utworzony został w Jeleniej Górze Punkt Konsultacyjny, przemianowany w latach 1969-1982 na Filię Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu (obecnie Uniwersytetu Ekonomicznego). Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze jest jedynym w Polsce zamiejscowym wydziałem wyższej uczelni posiadającym pełne uprawnienia akademickie, ponadto może się pochwalić szczególnymi sukcesami naukowymi, w skali krajowej i międzynarodowej, w takich dziedzinach badań jak:

- ekonometria i statystyka, statystyczna analiza wielowymiarowa,
- badania regionalne i euroregionalne,
- zarządzanie gospodarką turystyczną,
- makroekonomia i mikroekonomia,
- logistyka,
- zarządzanie jakością i środowiskiem.

³⁶ Portal internetowy: <http://www.jelenia-gora.pwr.wroc.pl/wydzialy,181.dhtml> z dnia 28.08.2014.

Wynikiem prowadzonych na wydziale badań są publikacje książkowe, artykuły naukowe i referaty. W latach 1997-2000, 2001-2004 oraz 2005-2009 Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki otrzymał najwyższą kategorię zgodnie z klasyfikacją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, co świadczy o wysokim poziomie dorobku naukowego. W latach 2009-2012 Wydział według nowego systemu ocen otrzymał wysoką kategorię A, plasując się wśród najlepszych wydziałów w Polsce. Działalność dydaktyczna Wydziału obejmuje studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, stacjonarne i niestacjonarne studia doktoranckie oraz studia podyplomowe. Kierunki Ekonomia i Zarządzanie otrzymały akredytacje Polskiej Komisji Akredytacyjnej, co stanowi potwierdzenie wysokiej jakości kształcenia na Wydziale³⁷. Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki pełni funkcję ważnego ośrodka akademickiego w regionie.

1.3 Charakterystyka rynku instytucji otoczenia biznesu

Z badań zastanych oraz przeprowadzonej na potrzeby opracowania diagnozy regionu wynika, iż w województwie dolnośląskim dominują inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne, a także w mniejszym zakresie instytucje otoczenia biznesu, takie jak agencje rozwoju regionalnego. Procentowy podział rodzajowy na organizacje wspierające przedsiębiorczość na Dolnym Śląsku przedstawia Wykres 9. Głównymi obszarami penetracji instytucji otoczenia biznesu na Dolnym Śląsku są duże ośrodki miejskie: Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Głogów, Lubin, Polkowice, a także niektóre mniejsze miejscowości, jak Świdnica, Dzierżoniów, Kłodzko, Złotoryja (patrz: Wykres 10).

---

³⁷ Wszystkie informacje o Wydziale zostały zaczerpnięte ze strony internetowej www.ezit.ue.wroc.pl z dnia 17.09.2014r.

Wykres 8. Struktura rodzajowa instytucji otoczenia biznesu w województwie dolnośląskim

Rys. 3. Struktura rodzajowa instytucji otoczenia biznesu w województwie dolnośląskim

Źródło: *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych. Raport 2010*, PSDB, Quality Watch, Wrocław 2010, s. 23.

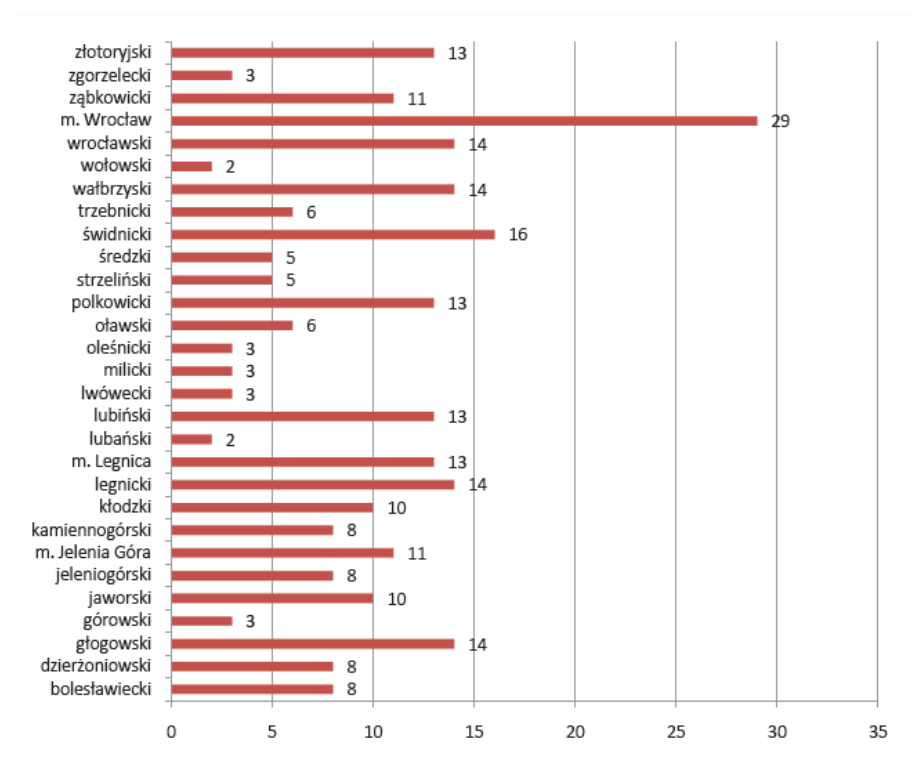
Z badań przeprowadzonych w województwie dolnośląskim wynika, iż w ramach usług informacyjnych IOB najczęściej świadczyły pomoc w zakresie dostarczania informacji o lokalnym rynku i możliwości uruchomienia oraz rozwoju działalności gospodarczej w regionie (63% instytucji), źródeł finansowania działalności innowacyjnej (59%), imprez targowych, warsztatów szkoleniowych, konkursów dla przedsiębiorstw (59%), unijnych programów wspierania innowacyjności (57%) oraz nowych technologii (46%)³⁸. Wyniki raportu pn. „*Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych*” na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa

³⁸ *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych. Raport 2010*, PSDB, Quality Watch, Wrocław 2010, s. 49-50.

Dolnośląskiego wskazują, iż spośród różnych rodzajów świadczonych usług proinnowacyjnych najpowszechniej oferowane są pośrednictwo w procesie transferu wiedzy (43%), pomoc we wdrażaniu nowych produktów lub usług przez przedsiębiorstwa (33%), pomoc we wdrażaniu wyników prac badawczych lub nowych technologii w przedsiębiorstwach (30%), pomoc w rozwijaniu wzornictwa przemysłowego (26%), przegląd profili dostawców lub odbiorców technologii (14%) oraz ocena potencjału i potrzeb technologicznych przedsiębiorstwa poprzez audyt technologiczny (16%)³⁹.

Wykres 9. Odsetek instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne w poszczególnych powiatach województwa dolnośląskiego

Rys. 54. Odsetek instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne mających odbiorców tych usług w poszczególnych powiatach województwa dolnośląskiego

Źródło: *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych. Raport 2010*, PSDB, Quality Watch, Wrocław 2010, s. 69.

³⁹ Ibidem, s. 60-61.

Wykonana analiza nie wykazała wielu przykładów współpracy publiczno – prywatnej dotyczącej wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności firm w samym powiecie jeleniogórskim. W zakresie inicjatyw klastrowych od 2013 roku funkcjonuje "Sudecka Sieć Innowacji", której członkami założycielami są: Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG SA, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego SA, Agencja Rozwoju Innowacji SA, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, CMS Consulting InGosTur, Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa oraz Sudecki Związek Pracodawców. Do członków wspierających działania w ramach klastra należą ponadto: Miasto Jelenia Góra, Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej oraz Związek Gmin Karkonoskich. Siedzibą klastra jest Jelenia Góra, ale o partnerstwie mają też decydować tzw. terenowe jednostki organizacyjne sieciowych powiązań kooperacyjnych Klastra SSI, czyli centra kompetencji rozumiane jako miejsca wsparcia merytorycznego dla innowacyjnych pomysłów oraz kontaktu i współpracy przedsiębiorców ze środowiskiem naukowym, której celem jest wdrażanie innowacyjnych projektów, wymiana wiedzy i doświadczenia na rzecz rozwoju i poprawy konkurencyjności. Zgodnie ze statutem, do zadań inicjatywy należy integracja współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi, instytucjami naukowymi oraz podmiotami gospodarczymi na rzecz działań innowacyjnych i międzynarodowych pozytywnie wpływających na rozwój Sudetów oraz wzmacnianie impulsów rozwojowych poprzez wymianę wiedzy, promocję i rozwój społeczeństwa informacyjnego⁴⁰.

Analiza otoczenia konkurencyjnego nie obejmuje dokładnego zbadania aktywności klastra z uwagi na krótki charakter istnienia organizacji oraz brak dotychczas podjętych wymiernych działań na szerszą skalę, zakończonych efektami w postaci stworzonych dokumentów, wspólnych projektów czy wdrożeń. Niemniej jednak warto dodać, iż członkowie klastra zamierzają w najbliższym czasie przedsięwziąć następujące działania: opracowanie Strategii Inteligentnej Specjalizacji Sudeckiego Obszaru Integracji, zgłoszenie inicjatywy do regionalnych i krajowych

⁴⁰ Informacje ze strony internetowej Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego (www.karr.pl) oraz Agencji Rozwoju Innowacji S.A. (www.arisa.com.pl) z dnia 06.09.2014.

programów, organizacja warsztatów i spotkań prowadzonych przez praktyków umożliwiających wymianę wiedzy i doświadczeń bazujących na rzeczywistych wydarzeniach związanych z działalnością SSI, organizacja Sudeckich Targów Innowacji, świadczenie usług doradczych dla inicjatyw klastrowych.

Analizując aktywność we współpracy publiczno – prywatnej na rzecz rozwoju miasta i regionu, należy wspomnieć o nowej inicjatywie w regionie, którą stanowi powstały w październiku 2014 roku Karkonosko - Izerski Klaster Turystyczny. Za główne zadanie w ramach klastra członkowie uznali opracowanie strategii obejmującej działania, które mają na celu wypromowanie Regionu Karkonosko - Izerskiego poprzez produkty turystyczne oparte walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturalne, architektoniczne oraz związane z jego unikalnym dziedzictwem kulturowo-historycznym⁴¹.

2. Główni konkurenci oraz ich udział w rynku

Badając rynek i jego dynamikę w kontekście przedsiębiorczości i konkurencyjności regionu jeleniogórskiego, kluczowe znaczenie pełni także kondycja, organizacja oraz efektywność działań instytucji otoczenia biznesu, w tym inkubatorów i parków technologicznych, zlokalizowanych tak na terenie powiatu, jak i całego województwa dolnośląskiego. Analiza otoczenia konkurencyjnego, z uwagi na zakres przedmiotowy opracowania oraz wyniki wstępnych badań dotyczących potencjału instytucjonalnego w regionie, obejmuje określone powiaty, w tym sąsiadujące z powiatem jeleniogórskim powiaty: lwówecki, kamiennogórski, jaworski, a także powiaty: wałbrzyski, legnicki i świdnicki, uznane za wiodące w aspekcie aktywności instytucjonalnej. W przypadku badania podmiotów odpowiadających niniejszej analizie, czyli istniejących inkubatorów przedsiębiorczości i parków technologicznych, diagnoza funkcjonowania tych podmiotów obejmie wszystkie zarejestrowane w regionie organizacje. Dokładniejsza charakterystyka ich oferty zostanie

⁴¹ Patrz: <http://www.szklarskaporeba.pl/pl/wydarzenia/archiwum-wydarzen/informacje-ogolne/2831-powstal-karkonosko-izerski-klaster-turystyczny.html> z dnia 20.10.2014.

przedstawiona w dalszej części analizy, stanowiąc podstawę do wskazania proponowanej formy instytucjonalnej i organizacyjnej nowo powstałego podmiotu w Jeleniej Górze oraz jego oferty usług.

2.1 Instytucje otoczenia biznesu i wspierania przedsiębiorstw w Jeleniej Górze

Rolę wiodącej instytucji otoczenia biznesu w regionie jeleniogórskim pełni bez wątpienia Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego SA (KARR SA). KARR za cel główny obrała „podniesienie konkurencyjności polskich małych i średnich przedsiębiorstw poprzez dostarczenie kompleksowej oferty wysokiej jakości usług szkoleniowych, informacyjnych i finansowych związanych z prowadzeniem firmy”. Agencja prowadzi stały Punkt Konsultacyjny działający w Jeleniej Górze, który świadczy bezpłatne usługi informacyjne dla osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz firm działających w Jeleniej Górze, Bolesławcu, Lubaniu, Zgorzelcu. W ramach świadczonej oferty dla firm i osób prywatnych instytucja zapewnia usługi szkoleniowe (dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, specjalistyczne z zakresu marketingu, finansów, zarządzania, programów pomocowych, branżowe – specjalistyczne szkolenia poruszające zagadnienia istotne dla firm działających w danej branży, kursy zawodowe) oraz informacyjne (kojarzenie partnerów w celach gospodarczych, informacja dla inwestorów zagranicznych, zainteresowanych nawiązaniem współpracy z polskimi firmami, informacja o dostępnych programach pomocowych i sposobie wypełniania wniosków)⁴². Ponadto oferta Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA zawiera: doradztwo i szkolenia dla małych i średnich przedsiębiorstw, szkolenia dla osób bezrobotnych, wsparcie finansowo– kapitałowe w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie nowych jednostek produkcyjnych i usługowych, inicjowanie programów dla tworzenia nowych miejsc pracy, pośredniczenie w nawiązaniu kontaktów gospodarczych w kraju i za granicą,

⁴² Strona internetowa Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, www.karr.pl z dnia 07.09.2014.

pozyskiwanie i obsługa środków pomocowych Unii Europejskiej i Ministerstwa Gospodarki dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw⁴³.

Przy analizie otoczenia konkurencyjnego warto także zwrócić uwagę, iż KARR prowadziła szereg projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i krajowych dedykowanych na rozwój przedsiębiorczości w regionie. Do kluczowych projektów zaliczają się:

- „Współpraca gospodarcza w Euroregionie Nysa” (okres realizacji: 01.07.2013-30.11.2013); cele projektu: podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw w Euroregionie Nysa poprzez wzajemną kooperację oraz transfer wiedzy;
- „Atrakcje przemysłu i techniki Euroregionu Nysa” (okres realizacji 01.06.2010 - 31.05.2012); cel projektu: wsparcie rozwoju turystyki na obszarze pogranicza polsko-czeskiego poprzez rozwój oferty turystycznej - stworzenie nowego produktu turystycznego - atrakcje przemysłu i techniki Euroregionu Nysa, co powinno przyczynić się do pełniejszego wykorzystania istniejącej oferty bazy wypoczynkowej i wydłużenia sezonu turystycznego po obu stronach granicy;
- „Wspieranie rozwoju regionalnych firm na pograniczu czesko-polskim” (okres realizacji: 01.03.2013 - 30.04.2015); cel projektu: wsparcie systemu kompleksowych usług informacyjnych dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez finansowanie sieci Punktów Konsultacyjnych (PK);
- „Innowacja kontaktów gospodarczych w Euroregionie Nysa” (okres realizacji: 01.04.2014 - 31.12.2014); cel projektu: wzmocnienie potencjału gospodarczego polsko-czeskiego pogranicza⁴⁴.

Wskazanie na tematykę i programy poszczególnych projektów jest zasadne z punktu widzenia planowania oferty usługowej nowego inkubatora czy parku technologicznego, bowiem pozwala to zapoznać się z szeregiem aktywności w regionie z podziałem na ich charakter inicjacyjny (działania, które dopiero w regionie się pojawiły), dojrzały (zaawansowane prace w danym obszarze) oraz brak inicjatyw. To z kolei pozwoli oszacować, które usługi powinny stanowić trzon oferty i być

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Strona internetowa Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, www.karr.pl z dnia 07.09.2014.

wdrażane w pierwszej kolejności dla efektywniejszego funkcjonowania całej instytucji otoczenia biznesu w Jeleniej Górze.

Z otoczenia instytucji, mogących stanowić podmioty konkurencyjne lub komplementarne względem potencjalnie utworzonego inkubatora czy parku technologicznego, należy wymienić Kamiennogórską Specjalną Strefę Ekonomiczną Małej Przedsiębiorczości (KSSEMP), która została powołana na podstawie Ustawy z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (z późniejszymi zmianami) i zgodnie z założeniami ma działać do końca 2026 roku. Siedziba strefy znajduje się w Kamiennej Górze, ale instytucja dysponuje terenami inwestycyjnymi na obszarze pozostałych miast, w tym: Jawora, Jeleniej Góry, Bolkowa, Mirska, Piechowic, Lubania, Zgorzelca. Nakłady inwestycyjne Strefy wynoszą obecnie około 2 mld zł⁴⁵.

W samej Jeleniej Górze działa ponadto Dolnośląskie Centrum Przedsiębiorczości Społecznej – Centrum Przedsiębiorczości Społecznej Jelenia Góra. Zadaniem tej jednostki jest udzielanie informacji i świadczenie usług poradnictwa dotyczących między innymi:

- tworzenia podmiotów ekonomii społecznej (doradztwo przy tworzeniu statutów, dokumenty związane z założeniem - formularze KRS, uchwały, rejestracja),
- aspektów prawnych związanych z tworzeniem i zarządzaniem podmiotami ekonomii społecznej,
- zagadnień ekonomicznych związanych z funkcjonowaniem spółdzielni socjalnych,
- funkcjonujących w regionie podmiotów gospodarki społecznej,
- działalności gospodarczej w organizacjach pozarządowych,
- tworzenia podmiotów gospodarki społecznej, zarządzania podmiotami gospodarki społecznej w aspekcie finansowym, księgowym i prawnym⁴⁶.

W dziedzinie wsparcia finansowego w powiecie jeleniogórskim działa lokalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jeleniej Górze, którego głównym

⁴⁵ Strona internetowa Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, <http://www.ssemp.pl/dzia-alno-strefy> z dnia 18.08.2014.

⁴⁶ Strona internetowa Dolnośląskie Centrum Przedsiębiorczości Społecznej – Centrum Przedsiębiorczości Społecznej Jelenia Góra, <http://jeleniagora.owes.pl/strony/oferta/> z dnia 06.08.2014.

zadaniem jest poręczanie kredytów i pożyczek zaciąganych przez przedsiębiorców na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Oferta instytucji jest jednak ograniczona, fundusz zajmuje się bowiem wyłącznie działalnością poręczycielską dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność we wszystkich sektorach gospodarki. Fundusz poręcza zarówno kredyty obrotowe, jak i inwestycyjne, w tym kredyty przeznaczone na inwestycje finansowane z udziałem środków unijnych. Poza tym w Jeleniej Górze funkcjonuje Zrzeszenie Handlu i Usług, które jest organizacją samorządu małych i średnich przedsiębiorstw. Instytucja powstała w celu reprezentowania interesów członków w zakresie prowadzonej przez nich działalności przed organami administracji rządowej i samorządowej, organami skarbowym i innymi podmiotami, prowadzenia szkoleń w zakresie problematyki branżowej i podatkowej oraz kursów takich jak: bhp, prawo pracy oraz pomoc w prowadzeniu dokumentacji podatkowej, doradztwo podatkowe, sporządzanie deklaracji podatkowych, deklaracji ZUS oraz podobnych⁴⁷.

2.2 Przykładowe instytucje otoczenia biznesu i wspierania przedsiębiorstw w regionie. Inkubatory i parki technologiczne

W zakresie tworzenia oferty nowego podmiotu w Jeleniej Górze, należy odnieść się także do aktywności funkcjonującej w regionie Dolnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Szczawnie-Zdroju (DARR SA). Agencję utworzono w 1991 roku w celu wspierania społecznej i ekonomicznej transformacji regionu wałbrzyskiego, restrukturyzacji jego gospodarki oraz rozwoju przedsiębiorczości. DARR świadczy szereg usług doradczych (wsparcie MSP w organizacji współpracy międzynarodowej, pozyskiwanie zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych przedsięwzięć w sektorze MSP, konsulting doradczy, doradztwo ekonomiczne i finansowe), informacyjnych (z zakresu prawa, marketingu, finansów, podatków itp.,

---

⁴⁷ Strona internetowa: <http://biznes.jeleniagora.pl> z dnia 16.08.2014.

na temat dostępnych programów pomocowych finansowanych z budżetu państwa, funduszy strukturalnych oraz zasad ubiegania się o dotacje) oraz szkoleniowych⁴⁸.

Osobną organizację, będącą bezpośrednim potencjalnym konkurentem dla przedmiotowej inicjatywy, stanowi park technologiczny T-PARK SA w Szczawnie-Zdroju. Podstawowym celem Dolnośląskiego Parku Technologicznego T-Park jest stworzenie warunków dla powstawania i rozwoju przedsiębiorstw, których domeną będzie komercjalizacja osiągnięć naukowych, firm wykorzystujących nowoczesne technologie, adaptujących wyniki prac laboratoryjnych i przyciągających venture capital. Do głównych zadań, stanowiących jednocześnie ofertę organizacji, należy:

- udostępnienie przedsiębiorcom terenów inwestycyjnych dobrze wyposażonych w potrzebną infrastrukturę techniczną,
- ułatwienia w realizacji inwestycji oraz w uzyskaniu wsparcia finansowego i w wykorzystaniu pomocy publicznej,
- pomoc przy podejmowaniu i prowadzeniu innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych (wykorzystując doświadczenia, jakie mają parki technologiczne w Polsce i w Europie),
- kreowanie nowych przedsięwzięć wykorzystujących nowoczesne technologie we współpracy z ośrodkami naukowymi i centrami badawczymi,
- zapewnienie profesjonalnych i konkurencyjnych usług infrastrukturalnych i pomocniczych,
- aktywne wspieranie działań w zakresie promocji przedsiębiorstw działających w T-PARKu.

Podkreślenia wymaga fakt, iż w ramach Dolnośląskiego Parku Technologicznego T-PARK funkcjonuje także Inkubator Technologiczny. Oferta Inkubatora Technologicznego T-PARKu obejmuje:

- preferencyjne warunki wynajmu nowoczesnej powierzchni biurowej dla nowo powstałych, innowacyjnych firm,

⁴⁸ Strona internetowa: http://www.t-park.pl/page,13,s,DARR_S_A___instytucja_zaradzajaca.html z dnia 20.08.2014.

- preinkubację firm, wsparcie przy uruchamianiu działalności, tworzeniu strategii i biznesplanów,
- wsparcie przedsiębiorstw z sektora nowych technologii poprzez doradztwo, pomoc techniczną i finansową,
- pomoc przy ubieganiu się o środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej,
- bardzo wysoki standard łączący internetowych i telekomunikacyjnych,
- kreowanie powiązań pomiędzy sferą naukową a firmami ulokowanymi w T-PARKu,
- zgromadzenie w jednym miejscu wyspecjalizowanych w działaniach innowacyjnych zasobów ludzkich, finansowych oraz instytucji otoczenia biznesu,
- dostęp do instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych w budynku (m.in. fundusze pożyczkowe, kancelaria prawna, biuro rachunkowe)⁴⁹.

W powiecie legnickim wiodącą rolę w zakresie wspomagania przedsiębiorczości i innowacyjności pełni Agencja Rozwoju Regionalnego „ARLEG” SA z siedzibą w Legnicy. Agencja, poza stałą ofertą, prowadzi Punkty Konsultacyjne w Legnicy i Głogowie, które bezpłatnie informują o dostępnych dotacjach i innych formach wsparcia. Dla pomysłodawców, przedsiębiorców i instytucji publicznych ARLEG świadczy usługi wymienione poniżej:

- pomoc w zarejestrowaniu firmy,
- przygotowanie biznesplanu,
- określenie możliwych źródeł finansowania,
- przygotowywanie wniosków o dotację i pożyczkę,
- analiza potrzeb przedsiębiorstwa w zakresie inwestycji,
- wsparcie finansowe w ramach następujących funduszy: Fundusz pożyczkowy EFS
- Preferencyjne pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, Fundusz JEREMIE – Preferencyjne pożyczki dla osób prowadzących działalność oraz Akcelerator Innowacji - Finansowanie innowacyjnych pomysłów⁵⁰.

W odniesieniu do planowania budowy parku technologicznego, na otoczenie konkurencyjne w regionie składa się także KGHM Letia Legnicki Park

⁴⁹ Strona internetowa Dolnośląskiego Parku Technologicznego T-PARK, <http://www.t-park.pl/page,17,s,Inkubator.html> z dnia 08.09.2014.

⁵⁰ <http://arleg.eu/oferta/> z dnia 25.08.2014.

Technologiczny. Dokładna analiza funkcjonowania i oferty instytucji zostanie przedstawiona w następnych rozdziałach opracowania. W tym miejscu należy jednak wymienić podstawową, charakterystyczną dla tego typu instytucji działalność, do której należą: wynajem powierzchni biurowej o różnym gabarycie i standardzie, oferta centrum konferencyjnego, projekty szkoleniowe, doradztwo technologiczne, prowadzenie wirtualnego biura, oferowanie terenów inwestycyjnych dla potencjalnych partnerów biznesowych⁵¹.

Z pozostałych instytucji otoczenia biznesu w regionie należy wymienić: Wałbrzyską Izbę Gospodarczą w Wałbrzychu, Polsko-Czeską Izbę Przemysłowo-Handlową w Świdnicy, Izbę Rzemieślniczą i Małej Przedsiębiorczości w Świdnicy.

2.3 Inkubatory i parki technologiczne w regionie Dolnego Śląska

W przestrzeni inkubatorów przedsiębiorczości badanie prowadzi do wniosku, iż, poza Inkubatorem Technologicznym w ramach T-PARKu w Szczawnie-Zdroju, w bezpośrednim otoczeniu brakuje tego typu instytucji. W regionie całego województwa dolnośląskiego funkcjonują natomiast: Akademicki Inkubator innowacyjności "DTPark Ventures" we Wrocławiu, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości na Uniwersytecie Ekonomicznym, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Wrocławskim, Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości na Politechnice Wrocławskiej, Inkubator przedsiębiorczości Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej oraz Inkubator przedsiębiorczości Business Link we Wrocławiu. Dokładna oferta inkubatorów zostanie przedstawiona w następnych częściach pracy.

---

⁵¹ Strona internetowa Parku Technologicznego KGHM Letia Park, <http://www.letia.pl> z dnia 17.09.2014.

Parki technologiczne i przemysłowe w województwie dolnośląskim
KGHM LETIA Legnicki Park Technologiczny (Legnica)
Dolnośląski Park Technologiczny „T-Park” w Szczawnie-Zdroju (Szczawno-Zdrój)
ChemiPark Technologiczny Sp. z o.o. (Brzeg Dolny)
Wrocławski Park Technologiczny SA (Wrocław)
Strzeliński Park Przemysłowy WARR SA (Strzelin / Wrocław)
Park Przemysłowy Bukowice w Brzegu Dolnym-Bukowice (Bukowice)
Noworudzki Park Przemysłowy (Nowa Ruda)
Data Techno Park (Wrocławski Medyczny Park Naukowo - Technologiczny) (Wrocław)
Wrocławski Park Przemysłowy (Wrocław)
Dolnośląski Park Innowacji i Nauki SA (Wrocław)

Źródło: opracowanie własne

Inkubatory przedsiębiorczości w województwie dolnośląskim
Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (Wrocław)
Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Ekonomicznym (Wrocław)
Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Wrocławskim (Wrocław)
Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (Wrocław)
Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Politechnika Wroclawska (Wrocław)
Inkubator przedsiębiorczości Business Link (Wrocław)
Inkubator Przedsiębiorczości Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej (Wrocław)
Inkubator przedsiębiorczości "Centrum Wspierania Przedsiębiorczości" (Wrocław)
Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości (Dzierżoniów)
Sudecki Inkubator Przedsiębiorczości (Wałbrzych)

Źródło: opracowanie własne

3. Tempo rozwoju rynku, rentowność rynku, trendy rynkowe, kluczowe czynniki sukcesu

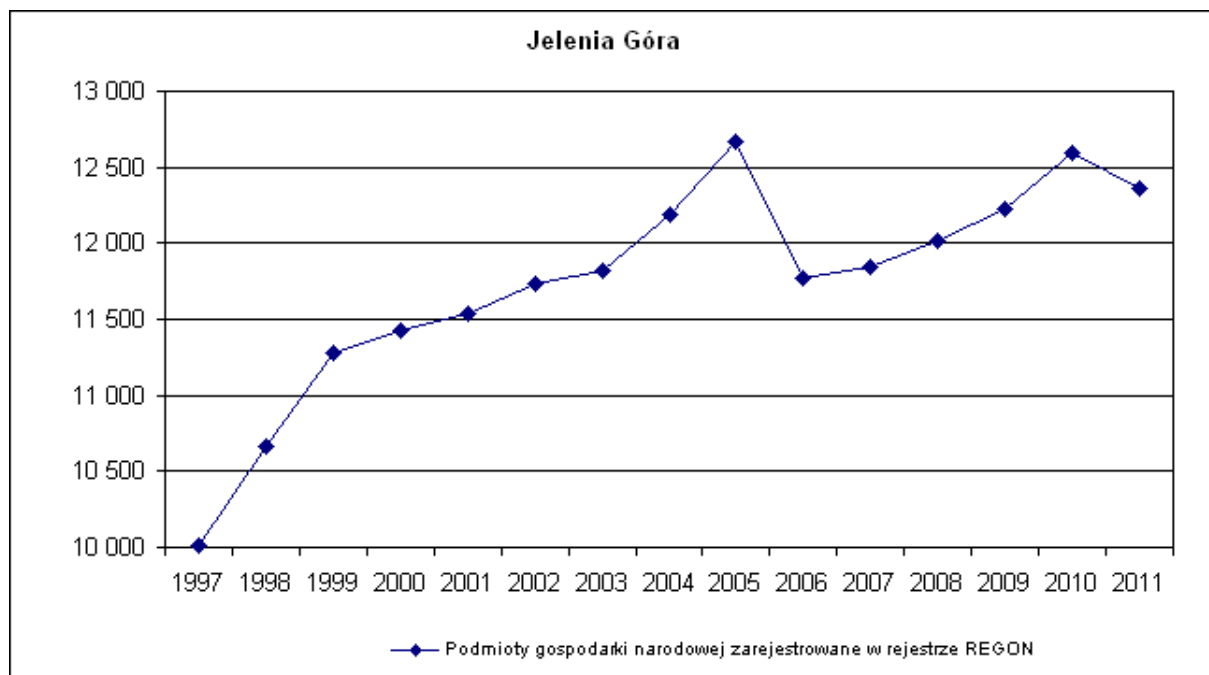
3.1 Tempo rozwoju rynku przedsiębiorstw na Dolnym Śląsku oraz w Jeleniej Górze

Dane statystyczne pokazują, iż w Jeleniej Górze w ostatnich latach utrzymuje się stabilny i relatywnie wysoki w stosunku do innych miast dolnośląskich wskaźnik ilości podmiotów gospodarczych (patrz: Wykres 2.). Wyniki analiz dotyczących regionu Dolnego Śląska z 2010 roku prezentują dane, w świetle których niecałe 40% dolnośląskich przedsiębiorstw w okresie ostatnich 3 lat odnotowało rozwój swego potencjału ekonomicznego. 41% zaliczono do grupy firm funkcjonujących w stagnacji, które w ogóle lub w niewielkim stopniu zanotowały zmiany w zatrudnieniu, przychodach, nakładach inwestycyjnych. Pozostałe przedsiębiorstwa (niecałe 20%) zanotowały obniżenie swego potencjału ekonomicznego. Z drugiej jednak strony niniejsza diagnoza obejmuje negatywny trend niskiego poziomu korzystania z usług instytucji otoczenia biznesu w procesach wdrażania i/lub rozwoju produktów i usług przez firmy w regionie Dolnego Śląska. Ze statystyk w tym zakresie wynika, iż aż 75% dolnośląskich przedsiębiorstw wprowadza nowe produkty i usługi samodzielnie, bez udziału zewnętrznych podmiotów⁵². W zakresie dynamiki zainteresowania usługami proinnowacyjnymi ze strony przedsiębiorstw, dane zastane prezentują trendy, według których firmy dolnośląskie wykazują zainteresowane przede wszystkim wsparciem finansowym (ponad połowa badanych podmiotów). Nieco częściej wsparciem takim zainteresowane były przedsiębiorstwa dysponujące mniejszym potencjałem innowacyjnym (szczególnie przedsiębiorstwa, których działalność innowacyjna ogranicza się do zakupu nowych maszyn, urządzeń lub

⁵² *Badanie potencjału dolnośląskich organizacji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych*. Raport 2010, PSDB, Quality Watch, Wrocław 2010, s. 18.

oprogramowania). Szkolenia i doradztwo w zakresie rozwoju firmy, jej produktów i usług cieszą się zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem⁵³.

Wykres 10. Tempo rozwoju wolumenu przedsiębiorstw zarejestrowanych w mieście Jeleniej Górze

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu, dane z dnia 17.08.2014.

Za klucze dla powstania potencjalnego inkubatora lub parku technologicznego na badanym obszarze uznaje się tworzenie tzw. klimatu inwestycyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności regionu w aspekcie gospodarczym. Autorzy raportu pn. "Opracowanie informacji o klimacie inwestycyjnym" (w ramach zamówienia "Jelenia Góra - dobre miejsce dla przedsiębiorców - przygotowanie terenów inwestycyjnych") do tzw. klimatu inwestycyjnego Jeleniej Góry i powiatu jeleniogórskiego zaliczają między innymi takie czynniki jak: usługi dla biznesu, potencjał leżący w kapitale ludzkim i społecznym, dostępność komunikacyjną,

⁵³ Sztulka S. (red.), *Badanie dolnośląskich przedsiębiorstw w zakresie konkurencyjności i innowacyjności oraz zapotrzebowanie na usługi proinnowacyjne*, Raport 2009, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009, s. 15-16.

poziom inwestycji zagranicznych i ulokowanie specjalnych stref ekonomicznych oraz rolę władz lokalnych w tworzeniu tego klimatu⁵⁴. Warto w tym miejscu dodać, iż w świetle badań w ramach projektu pt. "Jelenia Góra - dobre miejsce dla przedsiębiorców - przygotowanie terenów inwestycyjnych" prowadzonego przez Urząd Miasta Jelenia Góra, na przestrzeni ostatnich kilku lat można zaobserwować w regionie zjawisko zastępowania działalności prowadzonej przez osoby fizyczne przez spółki prawa handlowego co, zdaniem ekspertów, może wzmacniać klimat inwestycyjny⁵⁵.

3.2 Czynniki różnicujące i warunkujące podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw oraz regionu (tzw. kluczowe czynniki sukcesu)

Przeprowadzona analiza rynku pozwala na zdiagnozowanie zespołu czynników, które różnicują potencjał innowacyjny przedsiębiorstw oraz ich skłonność do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań. Pierwszy czynnik, dzielący firmy w poziomie przedsiębiorczości i konkurencyjności, stanowi potencjał ekonomiczny. W rozwoju swoich produktów i usług z wdrażania działań proinnowacyjnych korzystają przede wszystkim przedsiębiorstwa średnie i duże, o większych przychodach ze sprzedaży, a tym samym możliwościach inwestowania w nowe rozwiązania. Drugi czynnik różnicujący dotyczy podziału sektorowego i branżowego w powiecie jeleniogórskim i całym regionie dolnośląskim. Z katalogu usług proinnowacyjnych sprzyjających konkurencyjności gospodarczej korzystają na ogół firmy z tzw. branż kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy, w tym branż zarezerwowanych dla sektora wysoko rozwiniętych technologii. Należą do nich: branża informatyczna (IT) i komunikacyjna (ICT), dziedziny chemii, nauk medycznych i biotechnologii, branża elektroenergetyczna, zaawansowanych technologii oraz inne, wskazane w dalszej części opracowania. Do kluczowych czynników, zarówno różnicujących, jak i

⁵⁴ Wergieluk L., Domagała A., Niziołek W., Synowiec U., Kacała J., Sawicka J., Kociotek-Cichoń M., *Opracowanie informacji o klimacie inwestycyjnym*, Jelenia Góra 2012, s. 3.

⁵⁵ Ibidem, s. 15.

warunkujących podniesienie innowacyjności i przedsiębiorczości regionu, zalicza się ponadto: czynnik lokalizacyjny (wykorzystanie potencjału geograficznego, lokalizacyjnego i zasobowego regionów), poziom współpracy instytucji samorządowych i publicznych z przedsiębiorstwami, korporacjami krajowymi i międzynarodowymi oraz potencjalnymi inwestorami, jakość zarządzania regionem i jego potencjałem (w tym efektywność wykorzystania strategii rozwoju, przygotowanie instrumentów wsparcia dla przedsiębiorstw) oraz czynnik kapitału ludzkiego, obejmujący poziom wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i profesjonalizacji kadr w regionie⁵⁶.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wyselekcjonowano główne czynniki sukcesu, warunkujące rozwój przedsiębiorczości i konkurencyjności przedsiębiorstw w Jeleniej Górze, co w większości wpisuje się w szerszy obraz przedsiębiorstw w całym regionie Dolnego Śląska. Te czynniki to:

- Wypracowanie i stosowanie dobrych praktyk w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami / stosowanie dobrych praktyk w zakresie rozwoju innowacyjności i współpracy sfery nauki i biznesu;
- Rozwój szkoleń i doradztwa dla kadry zarządzającej / Szkolenia i doradztwo w zakresie pozyskiwania finansowania zewnętrznego;
- Wzmocnienie potencjału finansowego przedsiębiorstw / Instrumenty finansowe obniżające ryzyko inwestycji w technologię / Rozwój funduszy pożyczkowych, funduszy obniżonego ryzyka etc.;
- Powstanie kompleksowego portalu informacyjnego z praktycznymi i aktualnymi informacjami na temat różnych źródeł finansowania (komercyjnego i publicznego) oraz możliwościami wsparcia dla przedsiębiorstw (tzw. katalog usług i instytucji wsparcia w regionie);
- Stymulowanie wejścia firm na nowe rynki, w tym międzynarodowe za pomocą zestawu zmiennych instrumentów pomocowych / Promocja oferty jeleniogórskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych;

⁵⁶ Sztulka S. (red.), *Badanie dolnośląskich przedsiębiorstw w zakresie konkurencyjności i innowacyjności oraz zapotrzebowanie na usługi proinnowacyjne*, Raport 2009, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009, s. 6-7.

- Stymulowanie rozwoju oraz innych struktur sieciowych w regionie / Zawiązywanie sieci współpracy jeleniogórskich uczelni wyższych z jednostkami naukowymi w Polsce i na świecie;
- Wykorzystanie potencjału badawczego jeleniogórskich oddziałów uczelni wyższych i szkół państwowych / Rozwój programów stażowych pracowników naukowych i doktorantów w przedsiębiorstwach / Finansowanie programów badawczych w obszarach priorytetowych dla regionu;
- Stymulowanie inwestycji w technologie i innowacje za pomocą środków z budżetu miasta, województwa / Stymulowanie innowacyjnego popytu na innowacyjne produkty i usługi / Kampania promująca innowacyjność i prezentująca korzyści z inwestycji w technologie i innowacje.

3.3 Trendy rozwojowe rynku na Dolnym Śląsku i w Jeleniej Górze. Zarządzanie strategiczne

Na bazie informacji przedstawionych w powyższych częściach opracowania, na Dolnym Śląsku do kluczowych czynników warunkujących poziom konkurencyjności regionu należy zaliczyć między innymi: określoną sytuację ekonomiczną (wysoki wskaźnik województwa dolnośląskiego w rankingu regionów atrakcyjnych inwestycyjnie), rozwój branży IT oraz sektora usług, rosnącą liczbę oraz efektywność przedsięwzięć na rzecz współpracy naukowej i gospodarczej (funkcjonowanie klastrów, parków technologicznych, izb handlowych). Trzeba przyznać, iż Dolny Śląsk skupia zarówno nowoczesne przedsiębiorstwa ulokowane w parkach technologicznych i przemysłowych czy centrach biznesowych, jak i małe firmy odpryskowe i spółki innowacyjne dysponujące potencjałem nie tyle ekonomicznym, co technologicznym i niematerialnym. W kontekście samego miasta Jeleniej Góry autorzy "Strategicznych kierunków rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 - 2020" uznali za kluczowe poszerzanie potencjału w zakresie: rozwoju turystyki i kapitału ludzkiego, poprawy stanu infrastruktury, ale także stymulowania

rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy⁵⁷. Bazując na treści podstawowych dokumentów strategicznych, sferę rozwoju gospodarczego w Jeleniej Górze i całym regionie należy rozpatrywać w pierwszej kolejności w kategorii potencjału turystycznego. Autorzy przedstawianych już "Strategicznych kierunków..." podkreślają, iż "Rozwój turystyki oraz infrastruktury turystycznej pozwala jednoznacznie stwierdzić, że działania podejmowane w obszarze turystyki są ważnym elementem usług. Turystyka w Aglomeracji Jeleniogórskiej jest motorem jej rozwoju i dlatego powinna być potraktowana jako dział gospodarki"⁵⁸.

Do potrzeb utworzenia w regionie Jeleniej Góry instytucji świadczącej różnego typu usługi pomocowe dla przedsiębiorstw w zakresie konkurencyjności i innowacyjności odnoszą się nie tylko wyniki poszczególnych analiz społeczno-gospodarczych, ale także wywiady i opinie przedstawiane w regionalnych mediach. Przykładem opisanym powyżej jest ukazanie się w Gazecie Wrocławskiej artykułu pt. „Jelenia Góra potrzebuje inkubatora przedsiębiorczości”, z którego wynika, iż „Jeleniogórcy przedsiębiorcy potrzebują nowoczesnego parku technologicznego, który ułatwiłby przepływ wiedzy i technologii między nimi a ośrodkami naukowymi i szkołami wyższymi. Chcą też, by w Jeleniej Górze powstał w końcu inkubator przedsiębiorczości, który wspomagałby działalność tworzących się firm. Podobne instytucje istnieją od dawna w innych miastach Dolnego Śląska, między innymi we Wrocławiu, Legnicy i Wałbrzychu, a nawet w mniejszych miejscowościach, np. w Szczawnie-Zdroju. Tworzą je uczelnie, samorządy lub instytucje powołane do wspierania inicjatyw gospodarczych. Właściciele małych firm mogą w nich liczyć na wynajem tanich powierzchni biurowych, magazynowych, korzystać ze wspólnej obsługi prawnej i urzędzeń biurowych”⁵⁹.

W zakresie rozwoju konkurencyjności i przedsiębiorczości miasta Jeleniej Góry zasadniczą funkcję programową pełnią dokumenty strategiczne, które wyznaczają główne kierunki działań w ujęciu instytucjonalnym, gospodarczym,

⁵⁷ Raszkowski A., Prudzienica M., Sobczak E., *Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 – 2020*, Jelenia Góra 2013.

⁵⁸ Ibidem, s. 19.

⁵⁹ Artykuł Gazety Wrocławskiej z dnia 18.11.2010, <http://www.gazetawroclawska.pl/artukul/334303,jelenia-gora-potrzuje-inkubatora-przedsiębiorczosci,id,t.html?cookie=1>.

społecznym czy turystycznym i kulturowym. Podstawowy w tym zakresie dokument stanowi projekt Strategii rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014 – 2025. W ramach Strategii wytyczono cztery generalne cele strategiczne, wśród których znalazła się zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki miasta⁶⁰. W ramach tego celu sformułowano kilka celów operacyjnych, które wytyczają główne kierunki rozwoju gospodarczego Jeleniej Góry, w tym kierunki rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności podmiotów zlokalizowanych w regionie. Z punktu widzenia realizacji tematu analizy, za najistotniejsze uznano: wyższy poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście oraz wyższy poziom innowacyjności przedsiębiorstw działających w mieście (dokładne zadania zostały wyszczególnione w poniższym zestawieniu)⁶¹. Na planowanie rozwoju, w tym rozwoju gospodarczego i przedsiębiorstw, składają się także: analiza pn. „Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 – 2020” oraz „Strategia rozwoju Euroregionu Nysa 2014 – 2020”. W pierwszym dokumencie autorzy, posługując się szeregiem narzędzi badawczych, wyselekcjonowali szereg celów strategicznych, wśród których do przedmiotowej sprawy odwołuje się bezpośrednio cel strategiczny 4 – „Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, gospodarki opartej na wiedzy i kreatywności” (cel operacyjny 4.1. Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych, cel operacyjny 4.2. Rewitalizacja terenów zdegradowanych i przystosowywanie ich dla potrzeb, prowadzenia działalności gospodarczej, cel operacyjny 4.3. Wspieranie sektora drobnej przedsiębiorczości, cel operacyjny 4.4. Współpraca sektora biznesu i nauki w celu wdrażania wyników badań i wykorzystania nowych technologii, cel operacyjny 4.5. Wspieranie rozwoju innowacyjnych firm, produktów i usług, cel operacyjny 4.6. Wspieranie rozwoju regionalnych systemów innowacji, cel operacyjny 4.7. Wspieranie rozwoju innowacyjnych klastrów, cel operacyjny 4.8. Inicjowanie działalności innowacyjnej)⁶². W ramach „Strategii rozwoju Euroregionu Nysa na lata 2014 – 2020” za jeden z

⁶⁰ *Projekt Strategii rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014 – 2025*, Jelenia Góra 2014, s. 24.

⁶¹ *Ibidem*, s. 27.

⁶² Raszowski A., Prudzienica M., Sobczak E., *Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013 – 2020*, Jelenia Góra 2013, s. 46.

głównych priorytetów współpracy transgranicznej przyjęto rozwój gospodarki i turystyki, między innymi poprzez tzw. transgraniczne wspieranie innowacji oraz wspieranie współpracy gospodarczej poprzez inwestycje w infrastrukturę i usługi turystyczne⁶³.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Wyższy poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście” (na podstawie projektu Strategii rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014 – 2025)

- 4.1.1. Wzmocnienie roli instytucji otoczenia biznesu w wspieraniu przedsiębiorczości.
- 4.1.2. Wprowadzenie ułatwień dla interesanta-przedsiębiorcy w urzędzie.
- 4.1.3. Stworzenie preferencji dla przedsiębiorców.
- 4.1.4. Prowadzenie polityki wspierania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
- 4.1.5. Przystosowanie terenów przy ul. Lubańskiej do pełnienia funkcji targowej.
- 4.1.6. Wspieranie rozwoju i działalności podmiotów ekonomii społecznej takich jak m.in. spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej i inne.
- 4.1.7. Wsparcie promocji lokalnych produktów rzemieślniczych: miody, alkohole, chleby, pierniki, sery, wyroby artystyczne (rękodzieło), szkło itp.
- 4.1.8. Wdrażanie instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorstw.
- 4.1.9. Zwiększenie możliwości zlecania zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej, w tym stosowanie klauzul społecznych przy realizacji zadań publicznych.
- 4.1.10. Rozszerzenie obszaru Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- 4.1.11. Wspieranie rozwoju inwestycji przemysłowych w mieście.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Wyższy poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście” (na podstawie projektu Strategii rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014 – 2025)

- 4.5.1. Wspieranie programów badań wdrożeniowych.
- 4.5.2. Wspieranie rozwoju wyższych uczelni i szkolnictwa zawodowego w Jeleniej Górze zgodnie z kierunkami rozwoju miasta.

⁶³ *Strategia rozwoju Euroregionu Nysa 2014 - 2020*, Wydawnictwo Poligrafia AD REM.

4.5.3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości/innowacji oraz parku technologicznego (wspieranie StartUp-ów).

Podsumowanie

Do głównych ograniczeń w rozwoju przedsiębiorczości zaliczono fakt, iż nowo utworzone podmioty często nie utrzymują się długo na rynku, co z kolei może wskazywać na ich niską rentowność (stanowi to jednak także szansę dla powstania inkubatora przedsiębiorczości jako instytucji wspierającej firmy w początkowej fazie funkcjonowania). Ponadto na minus należy zaliczyć dość słabo rozwiniętą sferę badawczo-rozwojową, opartą jedynie na badaniach przedsiębiorstw, a nie na pracach oddziałów zamiejscowych uczelni wyższych. Z drugiej jednak strony, do zadań nowo powstałego podmiotu należałaby zatem stała współpraca z uczelniami wyższymi z Dolnego Śląska (zlokalizowanymi we Wrocławiu) oraz całej Polski.

Rynek konkurencji, w tym rynek instytucji otoczenia biznesu w samej Jeleniej Górze oceniono słabo. W mieście funkcjonuje jedynie kilka podmiotów, których oferta nie jest ze sobą komplementarna. Dużo bardziej rozwinięte jest zaplecze konkurencyjne w całym regionie, co zostało przedstawione w powyższej analizie.

Powyższe badania wskazują na przewagę zasadności utworzenia w Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości (ewentualnie z komponentem "technologicznym"), powołanie parku technologicznego nie jest jednak niezasadne, wymaga natomiast uwzględnienia szeregu innych czynników (jak poziom potencjalnych inwestorów - lokatorów parku).

Rozdział IV. Oczekiwania rynku i użytkowników – analiza wyników badań

Zasadniczą część niniejszej analizy stanowią wyniki badań przeprowadzonych wśród przedsiębiorców z powiatu jeleniogórskiego, które miały wykazać poziom zainteresowania usługami świadczonymi w ramach potencjalnie powstałego inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze. Badania przeprowadzone były w formie wywiadów telefonicznych, wśród 51 respondentów. Ankietowani odpowiadali na 16 pytań. Działalność respondentów obejmowała zarówno produkcję, handel, jak i usługi, w branżach takich jak: IT, ICT, budownictwo, produkcja mebli, przemysł papierniczy, przetwórstwo tworzyw sztucznych, przemysł maszynowy, metalowy, wydobywczy, lekki, samochodowy, usługi deweloperskie, uzdrowiskowe, geodezyjne, wodno-kanalizacyjne, konsultingowe, a także branża odzieżowa, okulistyczna, sanitarna i medyczna. Pod względem miejsca prowadzenia działalności przeważały przedsiębiorstwa jeleniogórskie. Dodatkowo wywiady przeprowadzono z podmiotami z Karpacza, Piechowic, Jeżowa Sudeckiego, Starej Kamienicy, Kowar i Szklarskiej Poręby. Analizę informacji uzyskanych w ankietach przedstawia się poniżej.

1. Wielkość przedsiębiorstwa

Wśród respondentów prawie połowę (43%) stanowiły przedsiębiorstwa małe, zatrudniające 10-50 pracowników, drugą grupę pod względem liczebności tworzyła grupa przedsiębiorstw średnich (31%) zatrudniających 50-250 pracowników, kolejną grupę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (18%), zatrudniające do 9 pracowników. Najmniejsza reprezentacja objęła przedsiębiorstwa duże (8%), zatrudniające powyżej 250 pracowników. Szczegółową strukturę ankietowanych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Struktura respondentów pod względem wielkości przedsiębiorstwa mierzonego liczbą zatrudnionych

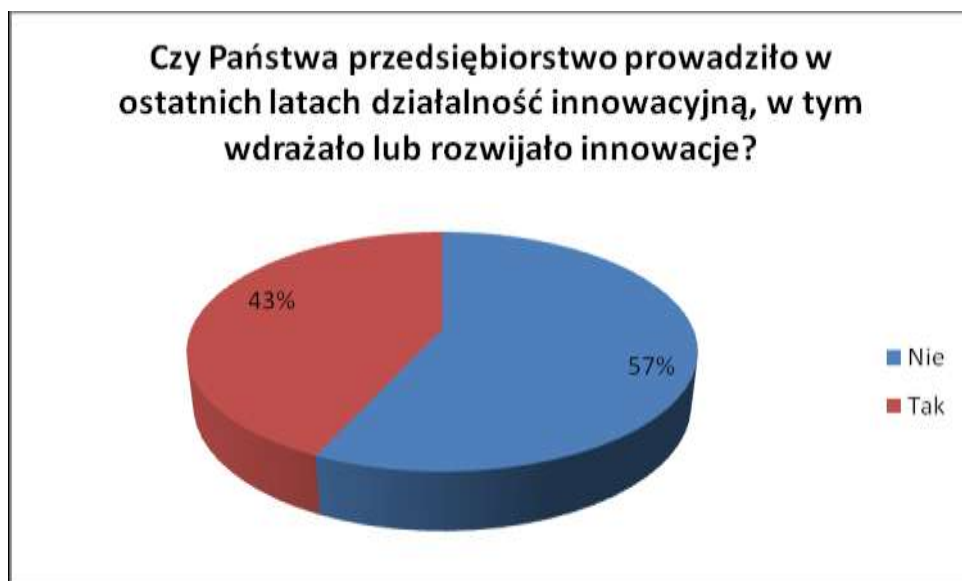

Źródło: opracowanie własne.

2. Działalność innowacyjna badanych przedsiębiorstw

Respondenci w ramach wywiadu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy prowadzili w ostatnich latach działalność innowacyjną, w tym, czy wdrażali lub rozwijali innowacje. Wyniki ankiet wskazują, że ponad połowa poddanych badaniu podmiotów (57%) nie podejmowało w ostatnim czasie żadnej działalności innowacyjnej.

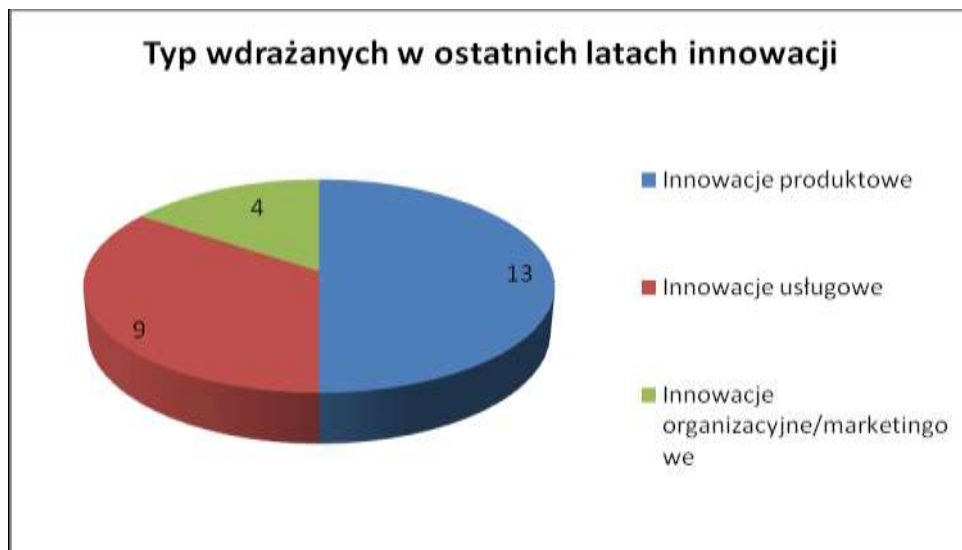
Wykres 12. Działalność innowacyjna badanych podmiotów

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci podejmujący w ostatnich latach działalność w zakresie innowacyjności wskazywali najczęściej, że obejmowała ona rozwój produktów (13 podmiotów) lub usług (9 podmiotów). W mniejszym stopniu innowacje obejmowały zmiany organizacyjne lub marketingowe – zaledwie 4 podmioty wskazały na ten obszar.

Wykres 13. Zakres prowadzonej przez respondentów w ostatnich latach działalności innowacyjnej (liczba wdrożonych w ostatnich latach innowacji w zależności od typu)

Źródło: opracowanie własne.

Na największą skalę innowacje wdrażane były w przedsiębiorstwach dużych, zatrudniających ponad 250 osób. Wszystkie z tych ankietowanych podmiotów przyznały, że w ostatnich latach wprowadziły nowe rozwiązania, wszystkie one dotyczyły innowacji produktowych.

W nieco mniejszym zakresie wdrażanie innowacji w ostatnich latach dotyczyło przedsiębiorstw średnich, zatrudniających powyżej 50 i mniej niż 250 osób. 38% respondentów wskazało, że wprowadziło innowacje organizacyjne lub produktowe. Wskaźnik zmian innowacyjnych w małych przedsiębiorstwach (zatrudniających 10-50 pracowników) wyniósł 32%, co oznacza, że 1/3 podmiotów wdrożyła o ostatnich latach innowacje – najczęściej dotyczyły one produktów lub organizacji.

Co istotne, wysoki wskaźnik innowacyjności odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw. Aż 45% ankietowanych wdrożyło ostatnio innowacje produktowe lub usługowe, w mniejszym stopniu organizacyjne.

3. Współpraca z jednostkami badawczo-rozwojowymi lub uczelniami wyższymi

Przedsiębiorcy w wywiadzie wskazywali także na poziom ich współpracy z instytucjami naukowymi.

Wykres 14. Poziom współpracy przedsiębiorstw z instytucjami naukowymi

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki ankiet wskazują, że zaledwie 1/3 podmiotów gospodarczych podejmowało jakąkolwiek współpracę z uczelniami wyższymi lub innymi jednostkami badawczo-rozwojowymi. Przedsiębiorstwa, które taką współpracę podjęły, kooperowały zwykle z instytucjami spoza powiatu jeleniogórskiego. Najczęściej wymieniano wrocławskie uczelnie i instytuty (Politechnikę Wrocławską, Uniwersytet Medyczny oraz Wrocławskie Centrum Transferu Technologii). Współpraca przebiegała także z jednostkami badawczymi z Krakowa i Poznania. Zaledwie w jednym przypadku kooperacja dotyczyła Kolegium Karkonoskiego w Jeleniej Górze.

Wspólne prace obejmowały głównie badania oraz wdrażanie nowych i rozwój istniejących produktów i technologii. Współpraca dotyczyła także opracowania programu informatycznego oraz organizacji staży dla absolwentów uczelni wyższych. Biorąc po uwagę wielkość ankietowanych podmiotów, najczęściej współpracę z jednostkami naukowymi podejmowały przedsiębiorstwa średnie (zatrudniające 50-250 pracowników) – 38%. Równie wysoki wskaźnik dotyczył mikroprzedsiębiorstw – co trzecia firma zatrudniająca do 9 pracowników kooperowała w ostatnich latach z uczelnią wyższą.

4. Czynniki wpływające na rozwój innowacyjności przedsiębiorstw

W ramach wywiadu przedsiębiorcy mieli także wskazać, co, ich zdaniem, przyczynia się do rozwoju innowacyjności w przedsiębiorstwie. W ankiecie zostało zaproponowanych kilka czynników, respondenci mogli wybrać z nich jeden lub kilka, a także wskazać dodatkowe, nieujęte w ankiecie.

Szczegółowe wyniki wskazuje poniższa tabela.

Jakie czynniki, Państwa zdaniem, są niezbędne do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstwa ?	Wyniki
Wsparcie finansowe na rozwój i zakup nowej wiedzy / technologii	55%
Wsparcie techniczne i infrastrukturalne (pomoc w zakupie niezbędnej infrastruktury, wynajem powierzchni)	41%
Wsparcie centrum transferu technologii w pośredniczeniu pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwem	27%
Udział i współrealizacja projektów dotyczących rozwoju badań, wdrożenia i stosowania nowej wiedzy i technologii w przedsiębiorstwie	20%
Dostarczenie wiedzy i kontaktów, doradztwo i szkolenia w zakresie innowacji i komercjalizacji wiedzy	18%

Jak widać, najczęściej wskazywanym czynnikiem przyczyniającym się do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw jest dostęp do środków finansowych umożliwiających zakup lub rozwój nowej technologii oraz infrastruktury. Najmniej istotnym czynnikiem, zdaniem respondentów, jest zdobywanie wiedzy na temat komercjalizacji wiedzy. W niewielkim stopniu przedsiębiorcy wskazywali także konieczność współpracy dotyczącej działalności B+R w przedsiębiorstwie. Może to świadczyć o tym, że przedsiębiorstwa dysponują własnym potencjałem w zakresie rozwoju nowych produktów, a żeby je wdrożyć potrzebują jedynie dofinansowania, zaś współpraca z instytucjami naukowymi nie jest im potrzebna. Z drugiej strony wyniki ankiet mogą wskazywać na to, że przedsiębiorstwa nie chcą rozwijać własnych produktów i technologii, a jedynie są zainteresowane zakupem gotowych rozwiązań z zewnątrz. Co ciekawe, na 51 respondentów jedynie jeden wskazał dodatkowy czynnik niezbędny do rozwoju innowacyjności w przedsiębiorstwie, jakim jest dostęp do współpracy z uczelniami wyższymi.

5. Korzyści wynikające ze współpracy z uczelniami wyższymi i innymi przedsiębiorstwami

Kolejne pytanie, na które odpowiadali ankietowani, dotyczyło współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i uczelniami wyższymi oraz z innymi przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania nowych technologii. Respondenci mieli wskazać, jakie ich zdaniem korzyści może przynieść taka kooperacja. Poniższa tabela przedstawia najczęściej wskazywane warianty.

Jakie korzyści Państwa zdaniem może przynieść współpraca z innymi przedsiębiorstwami lub uczelniami wyższymi w zakresie rozwoju produktów i usług w oparciu o nowe technologie?	Wyniki
Nawiązanie kontaktów z pracownikami naukowymi, wymiana wiedzy i doświadczeń	51%

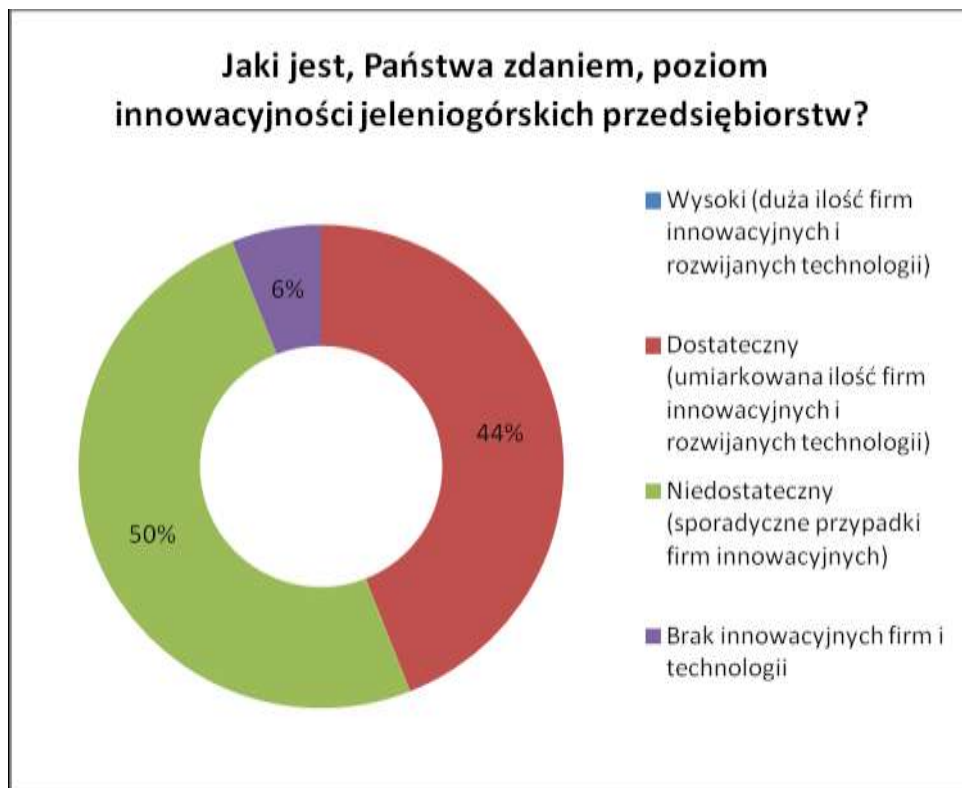
Wspólny udział w projektach badawczo – wdrożeniowych (w tym w projektach naukowych, stażowych, szkoleniowych)	51%
Pozyskanie i wdrożenie nowej wiedzy i technologii do przedsiębiorstwa, rozwój oferowanych produktów i usług	47%
Rozwój własnych produktów i usług w oparciu o wyniki współpracy z uczelniami wyższymi	35%
Otrzymanie wiedzy o rozwoju badań w danej dziedzinie	35%

Przedsiębiorcy mogli wskazać jedną lub kilka rodzajów korzyści, a także zaproponować inne, których nie ujęto w ankiecie. Jak pokazują wyniki, połowa respondentów widzi zalety kooperacji głównie w nawiązywaniu kontaktów oraz współrealizacji projektów. Ważnym czynnikiem przemawiającym za nawiązaniem takiej współpracy jest dla ankietowanych także pozyskanie nowych technologii dla przedsiębiorstwa. Respondenci zwracali również uwagę na to, jak istotna jest współpraca pomiędzy podmiotami gospodarczymi, nie tylko w kontekście wdrażania nowych technologii, ale także innych aspektów, np. wymiany maszyn i urządzeń, co wpływać może korzystnie na obniżenie czasu i kosztów wytwarzania produktów.

6. Ocena poziomu innowacyjności jeleniogórskich przedsiębiorstw

W ramach badania przedsiębiorcy zostali także poproszeni o ocenę poziomu innowacyjności przedsiębiorstw w regionie. Niestety, ocena ta nie wypadła korzystnie. Połowa ankietowanych wskazała, że poziom ten jest niedostateczny, tzn. przedsiębiorstwa innowacyjne występują sporadycznie, zaś 6% wskazało, że w regionie w ogóle nie występują firmy prowadzące działalność innowacyjną. 44% przedsiębiorców uważa, że poziom innowacyjności w regionie jest dostateczny, tzn. ilość firm innowacyjnych jest umiarkowana, natomiast nikt nie wskazał, że poziom ten jest wysoki. Wyniki ankiet przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Ocena poziomu innowacyjności przedsiębiorstw w regionie

Źródło: opracowanie własne.

7. Bariery uniemożliwiające współpracę z jednostkami naukowymi oraz rozwój przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie

Kolejne pytanie wywiadu dotyczyło wskazania głównych barier utrudniających lub wręcz uniemożliwiających przedsiębiorcom współpracę z uczelniami wyższymi lub dostęp do nowych technologii. Znowu ankietowani mieli do wyboru kilka opcji, mogli też wskazać bariery niezaproponowane przez ankietujących. Wyniki badań obrazuje poniższa tabela.

Jakie są, Państwa zdaniem, główne trudności i bariery uniemożliwiające jeleniogórskim przedsiębiorstwom rozwój w oparciu o wykorzystywanie nowych technologii oraz współpracę	Wyniki

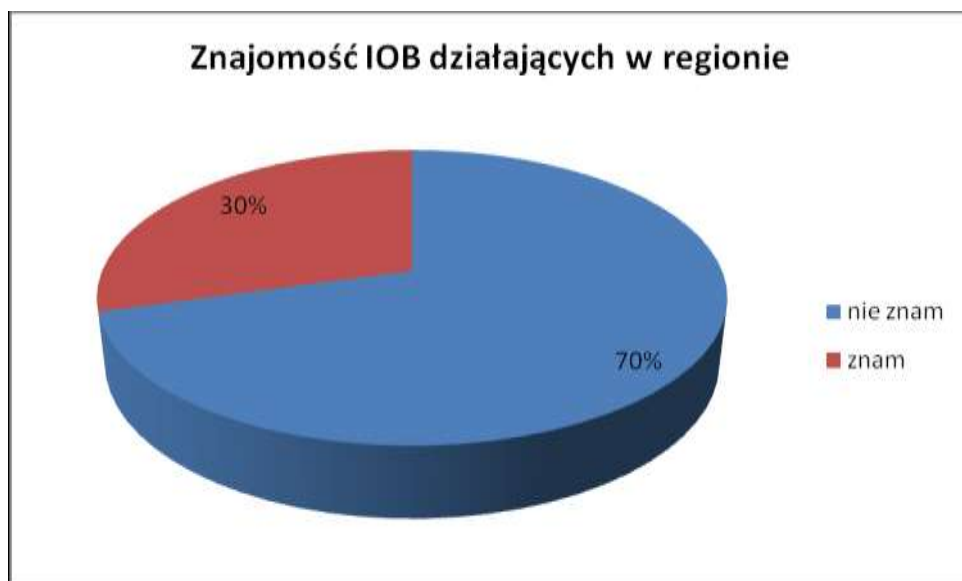
nauki z biznesem?	
Brak wiedzy i doświadczenia w rozwoju innowacyjnych produktów i usług oraz transferu technologii	57%
Brak odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego na rozwój innowacyjności przedsiębiorstw (parków, inkubatorów, stref ekonomicznych)	43%
Niski poziom badań naukowych i niska aktywność jednostek badawczo – rozwojowych w regionie	39%
Brak odpowiednich instytucji wspierających innowacyjność przedsiębiorstw w regionie (inkubatorów, centrów transferu technologii, izb gospodarczych)	35%
Zła sytuacja gospodarcza w regionie	33%
Brak zapotrzebowania firm na rozwijanie, wdrażanie czy wykorzystywanie nowych technologii	22%

Tym razem respondenci uznali, iż największą przeszkodą w rozwoju innowacyjności w przedsiębiorstwach jest brak wiedzy na temat rozwoju i transferu nowych technologii. Co ciekawe, w jednym z poprzednich pytań dotyczącego czynników niezbędnych do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstwa zaledwie 18% respondentów wskazało, iż jest to dostarczenie wiedzy i kontaktów, doradztwo i szkolenia w zakresie innowacji i komercjalizacji wiedzy.

8. Instytucje otoczenia biznesu działające w regionie

Wywiad miał również na celu zbadanie poziomu wiedzy respondentów na temat instytucji otoczenia biznesu funkcjonujących w otoczeniu jeleniogórskich przedsiębiorców.

Wykres 16. Wiedza na temat funkcjonowania IOB w otoczeniu przedsiębiorców

Źródło: opracowanie własne.

Jak pokazuje powyższy wykres, zaledwie 30% ankietowanych było w stanie nazwać IOB z regionu. Część przedsiębiorców wskazywała, że wie o istnieniu takich instytucji, jednak nie była w stanie wymienić żadnej nazwy. Najczęściej wymieniano takie instytucje jak:

- Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego z Jeleniej Góry (10 respondentów),
- Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego ze Szczawna-Zdroju (3 respondentów),
- Wrocławskie Centrum Transferu Technologii (3 respondentów),
- Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca z Wrocławia (1 respondent),
- Wrocławski Park Technologiczny (1 respondent).

9. Oczekiwany typ wsparcia ze strony instytucji otoczenia biznesu

Ankietowani przedsiębiorcy zostali poproszeni o określenie, jakiego typu wsparcia oczekują od IOB. Zaproponowanych zostało kilka usług, respondenci mieli

wskazać jedną lub kilka z nich. W poniższej tabeli przedstawiona została struktura odpowiedzi.

Jakie typu wsparcia ze strony instytucji otoczenia biznesu w regionie oczekujecie / oczekivalibyście Państwo?	Wyniki
Usługi szkoleniowe i doradcze (z dziedziny transferu technologii i przedsiębiorczości, rachunkowości i księgowości, prawa etc.)	57%
Usługi finansowe (pomoc w otrzymaniu środków finansowych na rozwój działalności gospodarczej i rozwój technologiczny)	49%
Usługi infrastrukturalne (uzyskanie możliwości funkcjonowania firmy na terenie inkubatora bądź parku technologicznego, w otoczeniu potencjalnych partnerów)	45%
Usługi informacyjno – komunikacyjne (polegające na dostarczaniu wiedzy o możliwościach rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o rozwój lub nabywanie nowej wiedzy i technologii)	37%
Usługi polegające na udziale w projektach regionalnych, krajowych i międzynarodowych związanych ze współpracą przedsiębiorstw (i uczelni) na rzecz transferu wiedzy i technologii	31%

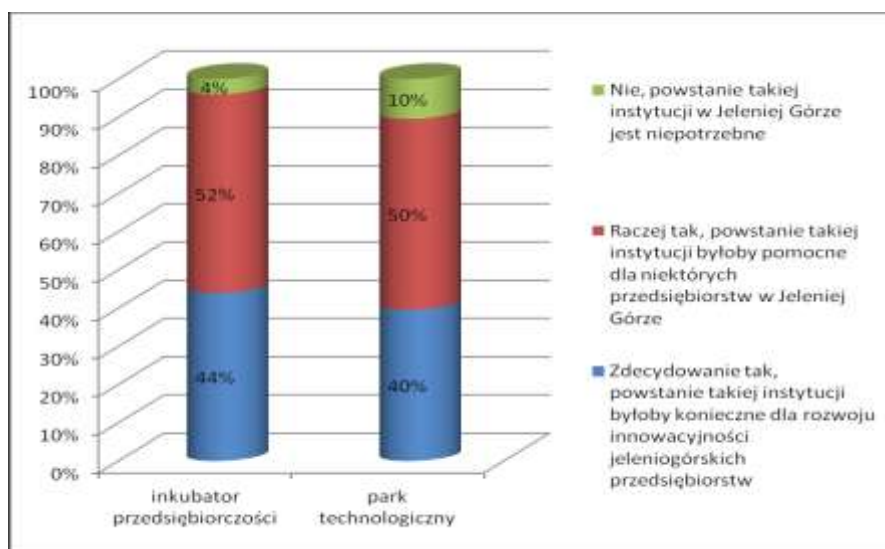
Jak widać, w regionie największy popyt istnieje na usługi doradcze i szkoleniowe. Wskazanie to jest spójne z wymienianymi w jednym z poprzednich pytań barierami w rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw. Równie dużym zainteresowaniem cieszyłoby się wsparcie w zakresie pozyskiwania dofinansowania na rozwój działalności, a także udostępnienie infrastruktury. Dostęp do finansowania oraz infrastruktury był także wskazywany w poprzedniej części wywiadu przez przedsiębiorców jako główne czynniki niezbędne do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstwa.

10. Poziom zainteresowania powstaniem inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze

Przedsiębiorcy zostali także zapytani o to, czy ich zdaniem jest zasadne zainicjowanie działalności instytucji otoczenia biznesu pełniącego funkcję inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze. Zdecydowana większość ankietowanych opowiedziała się za zasadnością utworzenia zarówno inkubatora przedsiębiorczości, jak i parku technologicznego. Za ledwie 4% przedsiębiorców uznało, że powstanie inkubatora przedsiębiorczości w Jeleniej Górze jest bezzasadne. Nieco więcej, bo 10% ankietowanych opowiedziało się przeciwko założeniu parku technologicznego.

Połowa badanych stwierdziła, że powstanie takich instytucji byłoby pomocne, natomiast nieco mniej (ok. 40%) wskazuje, że stworzenie inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego jest konieczne dla rozwoju innowacyjności w regionie. Wyniki badań prezentuje poniższy wykres.

Wykres 17. Ocena zasadności utworzenia w Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci wskazywali także, że instytucje te są potrzebne, ale istotne jest, aby ich oferta była dostosowana do potrzeb lokalnych podmiotów, a zatrudniona kadra posiadała niezbędne kwalifikacje.

11. Zainteresowanie usługami inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego

Ankietowani przedsiębiorcy zadeklarować mieli także, czy skorzystaliby z usług inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego, gdyby takie instytucje powstały w regionie. Większość respondentów zgłasza chęć skorzystania ze świadczeń tworzonych ośrodków. Ponad 1/3 przedsiębiorców (37%) korzystałoby regularnie z usług obu instytucji, około 1/3 wybrałaby jeden z nich. W większym stopniu jednak wykazywano zainteresowanie usługami parku technologicznego (20%), mniej, bo 16% ankietowanych korzystałoby z oferty inkubatora przedsiębiorczości. Należy jednak zauważyć, że ponad 1/4 (27%) respondentów nie korzystałoby z usług żadnego z ośrodków. Nie zmienia to faktu, że większość przedsiębiorców widzi korzyść z powstania obu instytucji.

Wykres 18. Poziom zainteresowania usługami parku technologicznego i/lub inkubatora przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne.

Należy zauważyć, że mimo iż w poprzednim pytaniu respondenci w większym stopniu wskazywali na zasadność utworzenia inkubatora przedsiębiorczości, to, jak pokazuje powyższy wykres, z jego usług skorzystaliby rzadziej niż w przypadku parku technologicznego.

12. Zadania inkubatora przedsiębiorczości i parku technologicznego

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło określenia, jakie zadania powinien pełnić nowo powstały inkubator przedsiębiorczości lub park technologiczny. Znowu respondentom zaproponowano kilka odpowiedzi, mogli wskazać jedną lub kilka, ich zdaniem najważniejszych. Przeważająca część przedsiębiorców wskazała, że głównym zadaniem takich instytucji powinno być wsparcie finansowe podmiotów gospodarczych zarówno poprzez udostępnianie środków, jak i pomoc w ich poszukiwaniu z innych źródeł. Znacząca liczba ankietowanych wskazała także na

przyciąganie inwestorów zagranicznych oraz rozwój atrakcyjnej lokalizacji dla biznesu jako istotną funkcję powstałego ośrodka.

Jakie przede wszystkim zadania powinny przyświecać potencjalnie powstałemu w Jeleniej Górze inkubatorowi przedsiębiorczości i/lub parkowi technologicznemu?	Wyniki
Oferowanie i poszukiwanie finansowania na rozwój przedsiębiorstw w oparciu o transfer wiedzy i technologii	75%
Przyciąganie inwestorów zagranicznych do regionu, rozwój atrakcyjnej lokalizacji dla biznesu	69%
Wspieranie przedsiębiorstw za pomocą usług doradczych i szkoleniowych	53%
Stymulowanie współpracy nauki i biznesu w regionie	37%
Tworzenie nowych miejsc pracy	29%

Niewiele ponad 1/3 respondentów uważa, iż zadaniem instytucji otoczenia biznesu jest stymulowanie kooperacji pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami naukowymi. Tymczasem biorąc po uwagę niski w regionie poziom współpracy biznesu z nauką, powołany do życia ośrodek powinien intensywnie działać także w tym zakresie.

13. Oczekiwania dotyczące oferty inkubatora przedsiębiorczości i parku technologicznego

Wywiad miał na celu wskazać także usługi, na które mógłby być największy popyt wśród jeleniogórskich przedsiębiorców. Ankietowani mieli odpowiedzieć na dwa pytania. Pierwsze z nich dotyczyło kwestii, jakie usługi powinny się znaleźć w ofercie nowo powstałego inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego. Odpowiedź na drugie pytanie miała charakter deklaracyjny – respondenci mieli wskazać dwie usługi, z których skorzystaliby w pierwszej kolejności. Wyniki zostały zaprezentowane w poniższych dwóch tabelach.

Z czego powinna składać się oferta takiego inkubatora przedsiębiorczości / parku technologicznego w Jeleniej Górze?	Wyniki
Usługi szkoleniowe i eksperckie	73%
Poradnictwo prawne i finansowe	57%
Pomoc w poszukiwaniu finansowania rozwoju produktów i usług przedsiębiorstwa ze środków publicznych (w tym Unii Europejskiej) i prywatnych	39%
Usługi informacyjne i pośrednictwo w kontaktach z potencjalnymi partnerami	31%
Doradztwo zakresie transferze technologii i rozwoju innowacyjnych produktów / usług	29%
Dostęp do powierzchni biurowej i infrastruktury	29%

Z których z powyżej przedstawionych usług takiego inkubatora lub parku chcielibyście / moglibyście Państwo skorzystać w pierwszej kolejności?	Wyniki
Usługi szkoleniowe i eksperckie	45%
Pomoc w poszukiwaniu finansowania rozwoju produktów i usług przedsiębiorstwa ze środków publicznych (w tym Unii Europejskiej) i prywatnych	31%
Usługi informacyjne i pośrednictwo w kontaktach z potencjalnymi partnerami	29%
Doradztwo zakresie transferze technologii i rozwoju innowacyjnych produktów / usług	27%
Pomoc w rozwoju i inkubacji przedsiębiorstw opartych na wiedzy i technologii	18%
Poradnictwo prawne i finansowe	14%
Dostęp do powierzchni biurowej i infrastruktury	0%

Jak widać, ankietowani oczekują od ośrodka przede wszystkim dostarczenia wiedzy w postaci szkoleń oraz doradztwa ekspertów. Na takie świadczenia zgłaszali też największe zapotrzebowanie.

Równie wysoko oceniono zapotrzebowanie na pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych. Około 1/3 ankietowanych uważa, że stanowić ona powinna składową oferty ośrodka i deklaruje skorzystanie z tego typu usługi.

Podobna struktura odpowiedzi odnosi się do usług informacyjnych i pośrednictwa w kontaktach z potencjalnymi partnerami – podobnie jak poprzednio, prawie 1/3 ankietowanych oczekuje takiej usługi od inkubatora przedsiębiorczości lub parku technologicznego i deklaruje chęć skorzystania z niej.

Analogicznie przedstawia się sytuacja z usługą doradztwa w zakresie transferu technologii i rozwoju innowacyjnych produktów i usług. Podobna liczba respondentów wskazuje na zasadność świadczenia takiej usługi przez instytucję otoczenia biznesu (29%) i jednocześnie deklaruje chęć skorzystania z niej (27%).

Zaskoczenie stanowią natomiast wyniki ankiet dotyczące poradnictwa prawnego i finansowego. O ile ponad połowa przedsiębiorców wskazuje, że świadczenie to powinno wchodzić do oferty ośrodka, o tyle popyt na nie wyraża się dużo niższym wskaźnikiem – zaledwie 14% respondentów deklaruje chęć skorzystania z doradztwa w tym obszarze.

Kolejną symptomatyczną daną jest wskazanie przez ankietowanych dostępu do powierzchni biurowej i infrastruktury. O ile prawie 1/3 ankietowanych twierdzi, że usługa taka powinna znaleźć się w ofercie ośrodka, o tyle nikt nie wyraża chęci skorzystania z takiego świadczenia. Wynikać to może z faktu, iż w wywiadzie brały udział przedsiębiorstwa, które prowadząc działalność, dysponują własną infrastrukturą. Natomiast wskazując na konieczność oferowania takiej usługi przez instytucję otoczenia biznesu, ankietowani mogli mieć na uwadze nowo powstające podmioty gospodarcze będące w fazie preinkubacji, które takim świadczeniem mogłyby być zainteresowane.

Odpowiedzi na ostatnie pytanie są spójne z danymi dotyczącymi oczekiwanej przez przedsiębiorstwa formy wsparcia ze strony instytucji otoczenia biznesu jako

takich. Usługi szkoleniowo-doradcze oraz finansowe w obu przypadkach znajdują się w obszarze największego zainteresowania podmiotów gospodarczych.

Rozdział V. Analiza instytucjonalno – prawna. Charakterystyka podmiotów i proponowane rozwiązania organizacyjno - prawne

1. Analiza instytucjonalno - prawna inkubatora przedsiębiorczości i technologicznego w kontekście projektu w Jeleniej Górze

1.1 Inkubatory przedsiębiorczości w Polsce

Inkubatory przedsiębiorczości (IP) zaczęły powstawać w Polsce tuż po transformacji ustrojowej. Pierwszy z nich założony został w 1990 roku na Politechnice Poznańskiej pod nazwą Wielkopolskie Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Poznaniu. Od tej pory liczba inkubatorów rośnie z roku na rok. W 2012 roku zidentyfikowano w Polsce 58 jednostek tego typu⁶⁴. Najliczniejszą grupę beneficjentów inkubatorów przedsiębiorczości stanowią mikro- i małe przedsiębiorstwa, przy czym pierwsza grupa zdecydowanie dominuje. Jak podają wyniki badań, ok. 90% rezydentów inkubatorów przedsiębiorczości to mikroprzedsiębiorstwa, a jedynie 9% to firmy małe⁶⁵. Przy czym należy zaznaczyć, że o kwalifikacji do kategorii mikro- lub małego przedsiębiorstwa decyduje tutaj jedynie liczb zatrudnionych, a nie kryterium obrotu, ponieważ z założenia wszyscy beneficjenci inkubatorów znajdują się w początkowej fazie działalności. Przyjmuje się, że maksymalny okres pobytu przedsiębiorstwa na terenie inkubatora to 36 miesięcy.

Jak pokazują dane, prawie połowa przedsiębiorstw korzystających z usług inkubatorów przedsiębiorczości prowadzi działalność o niskim poziomie innowacyjności. Najczęściej reprezentowane są takie branże jak produkcja, handel oraz usługi: ogólne, architektoniczne, ochroniarskie, fotograficzne, szkoły językowe, szkolenia i warsztaty tematyczne. Jednak należy zwrócić uwagę, że pozostałe 52% firm działa w dziedzinach priorytetowych, takich jak technologie informacyjne

⁶⁴ Jacek Kotra, *Inkubatory przedsiębiorczości*, w: A. Bąkowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, PARP, Warszawa 2012, s. 69.

⁶⁵ Ibidem, s. 72

i komunikacyjne (34%), consulting (12%), wzornictwo (4%), technologie materiałowe (2%)⁶⁶. Jak podkreślają autorzy raportu badającego ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, tak wysoki udział branż priorytetowych wskazuje na szczególną rolę inkubatorów przedsiębiorczości w mniejszych miejscowościach, zwłaszcza tych oddalonych od ośrodków akademickich, gdzie przejmują one funkcje inkubatorów technologicznych.

1.1.1 Forma organizacyjno prawna

Formy organizacyjno-prawne polskich inkubatorów przedsiębiorczości są zróżnicowane. W roku 2012 najczęściej były to spółki prawa handlowego (43,5%), z czego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 28%, zaś pozostałe 15,5% działało w formie spółek akcyjnych. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły organizacje pozarządowe - 21% podmiotów działało w formie stowarzyszenia, a 22% na zasadach fundacji. Pozostałe 13,5% inkubatorów funkcjonowało jako podmioty utworzone w ramach instytucji samorządu gospodarczego (3,5%) lub jednostek budżetowych administracji publicznej (10%)⁶⁷.

Istotną kwestię stanowi sposób finansowania inkubatorów przedsiębiorczości. Z założenia mają to być podmioty samowystarczalne finansowo, dlatego też tworzone obecnie inkubatory przedsiębiorczości przygotowuje się do tego od początku działalności. Działanie to ma na celu zmniejszenie stopnia zależności materialnej od podmiotu będącego właścicielem inkubatora. Obserwuje się wzrost znaczenia w ogólnym budżecie inkubatorów opłat czynszowych i eksploatacyjnych ponoszonych przez rezydentów i jednocześnie rośnie znaczenie tzw. lokatorów strategicznych IP mających stabilną pozycję na lokalnym rynku, którzy ponoszą opłaty według stawek rynkowych od początku wejścia do inkubatora.

⁶⁶ Kotra J., *Inkubatory przedsiębiorczości*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, PARP, Warszawa 2012, s. 73.

⁶⁷ Ibidem, s. 71.

1.1.2 Oferta inkubatorów przedsiębiorczości

Zakres usług świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości obejmuje trzy obszary:

- usługi szkoleniowo-doradcze,
- udostępnianie infrastruktury technicznej,
- pomoc w zakresie finansowania działalności.

W 2011 roku świadczenia szkoleniowo-doradcze dotyczyły w szczególności wymienionych poniżej zagadnień (w nawiasie podano procentowy udział IP świadczących daną usługę):

- przedsiębiorczość, tworzenie firmy (91%),
- opracowanie biznesplanu (91%),
- finanse, podatki (64%),
- dostęp do funduszy europejskich (73%),
- księgowość, rachunkowość (64%),
- zarządzanie firmą (64%),
- zarządzanie zasobami ludzkimi (45%),
- analiza rynku i marketingu (45%),
- prawo (36%),
- wdrażanie nowych usług i produktów (27%),
- informatyka (18%),
- zarządzanie jakością (18%),
- pośrednictwo kooperacyjne (9%),
- internacjonalizacja i współpraca międzynarodowa (9%),
- audyty technologiczne (9%),
- pozostałe (9%),
- ochrona własności intelektualnej (0%)⁶⁸.

⁶⁸ Kotra J., *Inkubatory przedsiębiorczości*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, PARP, Warszawa 2012, s. 76.

W zakresie zapewnienia infrastruktury swoim rezydentom inkubatory przedsiębiorczości najczęściej udostępniają (w nawiasie podano procentowy udział inkubatorów świadczących daną usługę w 2011 roku):

- kopiarkę, faks (91%),
- Internet szerokopasmowy (91%),
- sale seminaryjne (91%),
- recepcję, obsługę sekretariatu (73%),
- sieć komputerową (73%),
- dostęp do baz danych (18%),
- kawiarnię, bar (18%),
- warsztaty/laboratoria (9%),
- centrum kreatywności (0%)⁶⁹.

W obszarze dofinansowania działalności gospodarczej najczęściej świadczoną przez IP w 2011 roku usługą były lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe. Szczegółowy zakres wsparcia obejmował pomoc w uzyskaniu wsparcia finansowego z następujących źródeł (w nawiasie podano procentowy udział inkubatorów świadczących daną usługę):

- lokalny/regionalny fundusz pożyczkowy (45%),
- „anioły biznesu” (36%),
- fundusz poręczeniowy (18%),
- fundusz kapitału zaangażowanego (9%),
- subwencje, granty, dopłaty (9%),
- kredyty i pośrednictwo kredytowe (9%)⁷⁰.

Jak wykazują badania, inkubatory przedsiębiorczości w Polsce w niewielkim stopniu podejmują działalność w zakresie preinkubowania przedsiębiorstw, a więc wsparcia w przygotowaniu do utworzenia firmy oraz wstępnej oceny szans jej rynkowego powodzenia. Tymczasem wydaje się, że to powinno być jedną z ich

⁶⁹ Kotra J., *Inkubatory przedsiębiorczości*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, PARP, Warszawa 2012, s. 77.

⁷⁰ Ibidem, s. 77.

głównych aktywności. Jak pokazuje cytowany już raport badający ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, jedynie 36% inkubatorów przedsiębiorczości wskazało, iż realizuje także projekty preinkubacyjne, jednak nie potrafiło podać ich specyfiki .

1.2 Akademickie inkubatory przedsiębiorczości (preinkubatory)

Rolę preinkubatorów pełnią za to w znaczącym stopniu Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości. Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP) to „specyficzny typ inkubatora przedsiębiorczości „odkryty” pod koniec lat 90., stanowiący przedłużenie procesu dydaktycznego o możliwości przygotowania do praktycznego działania na rynku oraz weryfikacji wiedzy i umiejętności we własnej firmie. Tworzone w otoczeniu szkół wyższych inkubatory są ofertą wsparcia studentów i pracowników naukowych w praktycznych działaniach rynkowych. W tego typu jednostkach, oprócz funkcji realizowanych w tradycyjnych inkubatorach, podejmuje się szereg specyficznych działań zorientowanych na edukację przedsiębiorczości oraz komercjalizację nowych produktów i technologii”⁷¹. Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości funkcjonują w otoczeniu uczelni wyższych, a ich zadania statutowe obejmują propagowanie i wspieranie przedsiębiorczości w środowisku akademickim oraz wsparcie w procesach komercjalizacji nowych produktów i technologii. AIP koncentrują się przede wszystkim na etapie preinkubacji i przygotowaniu osób zainteresowanych działalnością gospodarczą do jej podjęcia.

W procesie aktywizacji środowiska akademickiego w zakresie przedsiębiorczości wykorzystywane są najczęściej takie narzędzia jak:

- akcje promocyjne połączone z zajęciami edukacyjnymi z tematyki przedsiębiorczości,
- konkursy na biznesplany wśród studentów, doktorantów i młodych pracowników naukowych ogłaszane na uczelniach,
- szkolenia i doradztwo dla potencjalnych przedsiębiorców akademickich,

⁷¹ Matusiak K.B. (red.), *Innowacje i transfer technologii .Słownik pojęć*, PARP, Warszawa 2005, s. 13.

- rozwój centrów akademickiej kreatywności,
- tworzenie szerokiej sieci zewnętrznych kontaktów z inwestorami, stowarzyszeniami absolwentów, instytucjami otoczenia biznesu⁷².

Pierwszy AIP uruchomiony został na Uniwersytecie Warszawskim w 1998 roku w ramach realizowanego w Uczelnianym Ośrodku Transferu Technologii programu „Student z Pomysłem”. W 2012 roku działały łącznie 73 inkubatory, jednak mimo początkowego entuzjazmu w ostatnich latach obserwuje się spadek zainteresowania uruchamianiem AIP na uczelniach, a same ośrodki poszukują pomysłów na dalsze funkcjonowanie⁷³.

1.2.1 Forma organizacyjno - prawna

W Polsce funkcjonują trzy rodzaje AIP działające w oparciu o różne formy prawne:

- a) Inkubatory utworzone przez Fundację Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości z siedzibą w Warszawie.

Charakterystyczną cechą przedsiębiorstw inkubowanych w tego typu ośrodkach jest brak konieczności uzyskiwania własnej osobowości prawnej, ponieważ działają one jako pion w Fundacji. Przedsiębiorca otrzymuje wsparcie w zakresie księgowości, zarządzania, zagadnień prawnych, a także dostęp do infrastruktury: komputera z podłączeniem do Internetu, drukarki, faksu, telefonu oraz innych urządzeń multimedialnych. Decyzja o przyjęciu przedsiębiorcy do inkubatora podejmowana jest na drodze oceny pomysłu na biznes oraz indywidualnej rozmowy z kandydatem. Następnie zawierana jest umowa określająca zakres pomocy oraz warunki wejścia i wyjścia z AIP. Ciężar kosztów związanych z zakładaniem przedsiębiorstwa oraz podatkami jest przeniesiony w początkowej fazie na Fundację, zaś przedsiębiorca zaczyna ponosić opłaty stopniowo po kilku miesiącach funkcjonowania, jednak po

⁷² Mażewska M., *Preinkubatory i Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości*, w: A. Bąkowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. 55.

⁷³ Ibidem, s. 56-57.

wyjściu z AIP zobowiązany jest dzielić się przez określony czas pewnym procentem zysków z inkubatorem.

- b) Akademickie inkubatory technologiczne powiązane z działającymi na uczelniach wyższych centrami transferu technologii.

Ośrodki tego typu działają zwykle w formie samodzielnego projektu i stanowią uzupełnienie dla działań uczelni w zakresie wsparcia innowacji i transferu technologii. Warunkiem przyjęcia do AIP jest poziom innowacyjności przedsięwzięcia. Przedsiębiorcy mogą otrzymać wsparcie w zakresie zakładania firmy, doradztwo i szkolenia, pomoc w transferze technologii, dostęp do baz danych i sieci kontaktów międzynarodowych, a także informację i wsparcie w uzyskaniu dofinansowania w postaci grantów lub venture capital.

- c) AIP powstające z inicjatywy organizacji studenckich (NZZ, koła naukowe) oraz akademickich biur karier działające w oparciu o Ustawę z dn. 27.07.2005r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* tworzącej prawne możliwości współpracy z otoczeniem gospodarczym, w szczególności przez sprzedaż lub nieodpłatne przekazywanie wyników badań i prac rozwojowych przedsiębiorcom oraz szerzenie idei przedsiębiorczości w środowisku akademickim.

Ośrodki te związane są bezpośrednio z wydziałami uczelni i realizowanym na nich procesem dydaktycznym. Najczęściej działają one jako jednostki ogólnouczelniane funkcjonujące w oparciu o regulamin zatwierdzony przez senat uczelni lub w formie spółki handlowej czy też organizacji pozarządowej działającej na podstawie odpowiednich dokumentów ustrojowych⁷⁴. Szczególną podstawę do aktywizacji działań przedsiębiorczych w środowisku naukowym stanowi art. 86 Ustawy mówiący, że AIP tworzy się w celu wsparcia działalności gospodarczej środowiska akademickiego lub pracowników uczelni i studentów będących przedsiębiorcami. Zapisy Ustawy pozostawiają dowolność wyboru formy prawnej AIP odpowiedniej dla potrzeb szkoły wyższej (jednostka ogólnouczelniana, spółka handlowa lub NGO), umożliwiając jednocześnie rozwój uczelnianej infrastruktury przedsiębiorczości i transferu technologii, adekwatnej do potrzeb danej uczelni. Ustawa zezwala także

⁷⁴ Matusiak K. B. (red.), *Innowacje...*, op. cit., s. 14-15.

na łączenie przez pracowników uczelni i studentów pracy naukowej i nauki z prowadzeniem działalności gospodarczej, a AIP tworzy się w celu wsparcia tej aktywności⁷⁵.

Możliwość wykorzystania do prowadzenia AIP zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych uczelni sprawia, że nakłady finansowe zainicjowania pracy ośrodka są stosunkowo niewielkie. Zarówno AIP zarządzane przez Fundację AIP, jak i te działające jako jednostki ogólnouczelniane, są zależne bezpośrednio od władz uczelni i przeważnie podlegają rektorowi lub prorektorowi ds. nauki i współpracy z gospodarką. Pracę 70% ośrodków kontrolują rady nadzorcze lub programowe. Okazuje się jednak, że pomimo tak silnych związków, aż 40 % AIP nie współpracuje z uczelniami, na których działa. Pozostałe zawężają często współpracę do akcji promocyjno-informacyjnych lub zaangażowaniu w prace kół naukowych⁷⁶.

Najliczniejszą grupę stanowią AIP utworzone w ramach Fundacji Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości – w 2012 było to 45 podmiotów (61% wszystkich AIP). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły inkubatory będące ogólnouczelnianą jednostką funkcjonujące w oparciu zapisy Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. W 2012 roku zdiagnozowano 21 takich podmiotów (28% wszystkich AIP). Najmniej liczną grupę stanowią AIP funkcjonujące w ramach centrów technologicznych - w 2012 roku było to zaledwie 7 podmiotów (11% wszystkich AIP)⁷⁷.

1.2.2 Oferta akademickich inkubatorów przedsiębiorczości

AIP świadczą przede wszystkim usługi w zakresie zakładania przedsiębiorstwa, opracowania biznesplanu czy szeroko pojętej przedsiębiorczości. Podstawę oferty stanowią więc usługi doradczo-szkoleniowe i informacyjne oraz wsparcie finansowe w postaci grantów i subwencji dla nowo tworzonych

⁷⁵ Patrz: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*, Dz. U. 2005 Nr 164 poz. 1365

⁷⁶ Mażewska M., *Preinkubatory i Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. s.62-63.

⁷⁷ Ibidem, s.56.

przedsiębiorstw. Niestety, jak wskazuje cytowany raport badający ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, w zdecydowanie mniejszym stopniu świadczone są usługi w zakresie komercjalizacji wiedzy, wdrażania nowych produktów i usług czy internacjonalizacji. Na co warto zwrócić uwagę – usługi komercjalizacji w pełnym zakresie nie były świadczone przez inkubatory przedsiębiorczości w 2011 roku w ogóle, choć, co istotne, z roku na rok rośnie poziom upowszechniania zagadnień z tematyki ochrony własności intelektualnej.

Usługi doradcze, szkoleniowe i informacyjne świadczone w 2012 roku przez AIP obejmowały przede wszystkim zagadnienia (w nawiasie podano procentowy udział inkubatorów świadczących daną usługę):

- przedsiębiorczość i tworzenie firmy (90%),
- księgowość i rachunkowość (60%),
- opracowanie biznesplanu (90%),
- dostęp do środków z funduszy europejskich (80%),
- badania rynku i marketing (70%),
- prawo gospodarcze (60%),
- finanse i podatki (70%),
- zarządzanie biznesem (50%),
- ochrona własności intelektualnej (90%),
- pośrednictwo kooperacyjne (20%),
- informatyka i komputery (20%),
- audyt technologiczny (20%),
- zarządzanie zasobami ludzkimi (50%),
- internacjonalizacja i współpraca międzynarodowa (20%),
- wdrażanie nowych usług i produktów (20%),
- zarządzanie jakością (40%)⁷⁸.

Dodatkowo inkubator działający w ramach szkoły wyższej może ułatwiać dostęp do doradztwa, także technologicznego i patentowego, świadczonego przez naukowców związanych z uczelnią, a także do baz danych patentów, wynalazków, technologii

---

⁷⁸ Ibidem, s. 61-62.

oraz do laboratoriów i aparatury badawczej. Połowa ośrodków próbuje specjalizować się w określonym zakresie (najczęściej w dziedzinie biotechnologii i ICT), co uwarunkowane jest potrzebami usługobiorców AIP.

AIP funkcjonują w większości w oparciu o pracę własnego zespołu, rzadziej przy wykorzystaniu zleceniobiorców zewnętrznych. Obecnie około 30% ośrodków realizuje usługi wyłącznie przy zaangażowaniu własnych doradców, jednocześnie żaden z AIP nie podzleca w całości swoich zadań. Do inkubatora zgłasza się miesięcznie przeciętnie około 12 osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej, jednak poziom popytu na usługi świadczone przez AIP nie zmienił się w ciągu ostatnich 2 lat⁷⁹.

1.3 Inkubatory technologiczne

Głównym zadaniem IT jest wspieranie rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizacja warunków dla transferu i komercjalizacji technologii. Inkubatory technologiczne pełnią te funkcje głównie poprzez:

- kontakty z instytucjami naukowymi i ocenę przedsięwzięć innowacyjnych,
- świadczenie usług wspierających biznes, np. doradztwo finansowe, marketingowe, prawne, organizacyjne i technologiczne,
- pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych na prowadzenie działalności,
- tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych, tzw. efekty synergiczne,
- dostarczanie odpowiedniej do potrzeb powierzchni na działalność gospodarczą,
- ułatwienie dostępu do laboratoriów w placówkach naukowych⁸⁰.

⁷⁹ Ibidem, s. 63

⁸⁰ K.B. Matusiak (red.), *Innowacje...*, op. cit., s. 62

1.3.1 Inkubatory technologiczne w Polsce

Zasadniczą cechą wyróżniającą IT jest koncentrowanie się na asystowaniu przy tworzeniu oraz wsparciu w początkowej fazie działania przedsiębiorstw innowacyjnych i wdrażających nowe technologie. IT działają w otoczeniu lub w powiązaniu z instytucjami naukowo-badawczymi. Około 40% inkubatorów w Polsce działa w ramach parków naukowo-technologicznych - jako instytucja inicjująca działalność parku lub w postaci działu już istniejącej jednostki⁸¹. Otoczenie takie sprzyja tworzeniu klimatu kreatywności oraz stymulowaniu rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych. Ponadto często właśnie w IT występuje niemożliwy do osiągnięcia gdzie indziej efekt synergii wywołany bliską współpracą pomiędzy lokatorami a pracownikami inkubatora, a także trenerami i doradcami oraz innymi przedsiębiorcami. IT pełnią także rolę platformy współpracy pomiędzy nauką i biznesem.

Pierwsze IT zaczęły powstawać w Polsce już w latach 90-tych XX w., jednak ich największy wzrost nastąpił dzięki funduszom strukturalnym w okresach programowania 2004-2006 oraz 2007-2013. W połowie 2012 roku działało w Polsce 29 inkubatorów technologicznych. Przy czym dane te uwzględniają tu tylko te podmioty, które pełniły ściśle zadania inkubatora, działając w oparciu o trzy elementy oferty:

- udostępnianie wyposażonej infrastruktury,
- wsparcie merytoryczne na etapie zakładania i początków funkcjonowania firmy,
- pomoc w dostępie do źródeł finansowania działalności.

IT działają obecnie w 12 województwach, najliczniej w podkarpackim (4), pomorskim (4) i śląskim (4). W województwach kujawsko-pomorskim, lubelskim i opolskim brakuje tego typu ośrodków. Według cytowanego już raportu *Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce*, funkcję IT w województwie dolnośląskim pełnią 3 instytucje⁸². Są to: Dolnośląski Inkubator Naukowo -Technologiczny

⁸¹ A. Tórz, *Inkubatory Technologiczne*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. s. 45.

⁸² Ibidem, s. 53-54.

(Wrocławski Park Technologiczny), Inkubator Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. we Wrocławiu, Regionalny Inkubator Technologiczny (Agencja Rozwoju Regionalnego ARLEG)⁸³. Statystyczny polski inkubator zajmuje powierzchnię 2929,6 m², z której 72,2% jest wynajmowane użytkownikom. Wszystkie polskie IT skupiają łącznie ponad 382 podmioty, które tworzą blisko 2 tys. miejsc pracy. Ponad 600 przedsiębiorstw już opuściło IT⁸⁴. Jeden IT przyczynia się do powstania ok. 6 firm rocznie⁸⁵. Wśród rezydentów IT najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły firmy nowo utworzone (38%), które w momencie wejścia do inkubatora funkcjonowały na rynku nie dłużej niż rok. Drugą pod względem liczebności grupą były pozostałe firmy objęte preferencjami (33%), następnie lokatorzy strategiczni (16%), 9% stanowiły akademickie firmy odpryskowe. Pod względem kategorii wielkości największą liczbę lokatorów IT stanowią mikroprzedsiębiorstwa (ponad 90%), zaś niecałe 10% to firmy małe. Większe podmioty występują incydentalnie. Założycielami przedsiębiorstw działających w IT najczęściej są studenci i doktoranci (28,8%), a 8,1% firm prowadzonych jest przez pracowników naukowych. Najczęściej reprezentowaną branżą lokatorów IT były w 2012 r. technologie informacyjne i komunikacyjne (40,5%). Firmy konsultingowe stanowiły 14,2%, technologie materiałowe 5,3%, wzornictwo 4,2%, zaś firmy biotechnologiczne 3,6%.

W 2012 roku do inkubatora zgłaszało się średnio około 80 osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności lub kontynuacją już istniejącego biznesu, przy czym w większych ośrodkach wartość ta bywa nawet trzykrotnie wyższa (150-250 osób). Nabór przedsięwzięć do IT odbywa się w oparciu o procedury zawarte w regulaminach, które opisują też takie kwestie jak warunki wejścia i wyjścia oraz preferencyjne branże i typy przedsiębiorstw inkubowanych.

⁸³ Ibidem, s. 53-54.

⁸⁴ W niewielkim stopniu gromadzone są informacje o dalszej działalności firm opuszczających inkubator. Tylko 30% IT monitoruje działania swoich „podopiecznych”. Część firm opuszczających IT lokowanych jest w strukturach parku technologicznego i dalej współpracuje z ośrodkiem, natomiast nieco ponad 40% firm kontynuuje współpracę z zewnątrz, korzystając przede wszystkim z oferty doradztwa i usług proinnowacyjnych (np. w postaci audytów innowacyjności), patrz: A. Tórz, *Inkubatory Technologiczne*, w: Bakowski A., Mażewska M. (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. 52

⁸⁵ *Ośrodki innowacji w Polsce. Katalog instytucji wsparcia innowacyjnego biznesu*, PARP, Warszawa 2011, s. 30-31

Kandydaci wybierani są przez Komisję Rekrutacyjną IT na podstawie formularza zgłoszeniowego oraz oceny biznesplanu, a także spotkań indywidualnych⁸⁶.

Czas przebywania firm w IT wynosi od 3 do 5 lat, przy czym 1/3 inkubatorów nie stosuje limitów czasowych. Nowo powstałe przedsiębiorstwa mogą liczyć na atrakcyjne warunki najmu (nawet 75% zniżki)⁸⁷. Generalnie stawki czynszu przedsiębiorców uzależnione są od standardu, lokalizacji, rodzaju firmy lub rodzaju wynajmowanej powierzchni (produkcyjna, biurowa, inna) oraz sytuacji na lokalnym rynku nieruchomości. W związku z tym istnieje duża rozpiętość w ofercie cenowej pomiędzy poszczególnymi IT w Polsce.

1.4 Forma organizacyjno – prawna inkubatorów przedsiębiorczości i technologicznych

Inkubatory w Polsce tworzone są na dwa sposoby:

- poprzez przekształcanie tradycyjnych inkubatorów w drodze rozwijania funkcji innowacyjnych,
- przez tworzenie nowych inkubatorów w ramach parków technologicznych⁸⁸.

Forma prawna inkubatorów działających w Polsce jest niejednorodna. W zależności od tego, czy inkubator działa w ramach istniejącej struktury, czy jest ośrodkiem niezależnym, możemy wyróżnić:

- inkubatory działające jako formy zależne: dział parku naukowo-technologicznego, np. Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, działający w ramach Wrocławskiego Parku Technologicznego; ponadwydziałowa jednostka ogólnouczelniana np. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Zielonogórskiego, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu; jednostka budżetowa samorządu terytorialnego, np. Pomorski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości;

⁸⁶ Tórz A., *Inkubatory Technologiczne*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. s. 50-52

⁸⁷ Tórz A., *Inkubatory Technologiczne*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. 48.

⁸⁸ K.B. Matusiak (red.), *Innowacje...*, op. cit., s. 64.

- inkubatory niezależne: spółki kapitałowe prawa handlowego , np. Koszaliński Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.; fundacje, np. Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, Centrum Innowacji – Akcelerator Technologii Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego; stowarzyszenia, np. Inkubator Technologiczny Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Białogardzie.

Funkcjonowanie w formie zależnej jednostki ma swoje zalety i wady. Inkubatory działające jako jednostki zależne nie posiadają własnej osobowości prawnej i zajmują określone miejsce w strukturze organizacyjnej jednostki macierzystej, co ma odzwierciedlenie w podległości służbowej i hierarchii decyzyjnej. Ponadto budżet takiego inkubatora jest wydzieloną częścią budżetu całej jednostki. Cechy te mogą utrudniać podejmowanie decyzji oraz dysponowanie finansami. Jednak z drugiej strony ośrodki te mogą korzystać z zasobów instytucji macierzystej, np. księgowości, administracji czy środków finansowych, być bardziej rozpoznawalne i cieszyć się prestiżem instytucji czy wreszcie współpracować z innymi działami jednostki lub zatrudnionymi naukowcami. Większą swobodę w prowadzeniu działalności mają ośrodki niezależne. Zaletami wyboru takiej formy organizacyjnej jest z pewnością szybszy proces decyzyjny, mniejsza podatność na wpływy zewnętrzne czy niezależność w doborze partnerów do współpracy. Z drugiej strony ośrodki takie nie mają możliwości skorzystania z dofinansowania przez jednostkę nadrzędną. Ponadto, funkcjonując samodzielnie, nie mają możliwości uczestniczenia w działaniach promocyjnych prowadzonych przez dużą instytucję. O wyborze formy organizacyjno-prawnej inkubatora decydować powinny takie kwestie jak:

- pożądany stopień samodzielności decyzyjnej,
- preferowany model zarządzania,
- sposób organizacji pracy,
- źródła finansowania działalności.

Wybór formy prawnej i organizacyjnej inkubatora ma znaczący wpływ na ofertę ośrodka, dobór zadań i zespołu je realizującego oraz na sposób zarządzania infrastrukturą techniczną⁸⁹.

1.5 Oferta inkubatorów przedsiębiorczości i technologicznych

Oprócz wynajmowania powierzchni inkubatory udostępniają też przedsiębiorstwom m. in. sprzęt biurowy (faks, kopiarka), sieć komputerową, szerokopasmowy Internet oraz sale seminaryjne. Natomiast jedynie niewiele ponad 1/3 z nich udostępnia warsztaty lub laboratoria. Inkubatory świadczą także usługi doradcze z zakresu (w nawiasie procent inkubatorów świadczących takie usługi w 2011 roku):

- przedsiębiorczość i zakładanie firm (93%),
- pomoc w dostępie do środków z funduszy europejskich (80%),
- prawo gospodarcze (47%),
- księgowość i rachunkowość (60%),
- finanse i podatki (53%),
- opracowanie biznesplanu (73%),
- informatyka (47%),
- badania rynku i marketing (67%),
- wdrażanie nowych produktów i technologii (53%),
- ochrona własności intelektualnej (53%),
- pośrednictwo kooperacyjne (47%),
- zarządzanie firmą (60%),
- współpraca międzynarodowa (40%),
- zarządzanie jakością (33%),
- audyt technologiczny (40%),
- informacja technologiczna i patentowa (56% w roku 2010),

⁸⁹ M. Mażewska, A.Rabczenko, A.Tórz, *Organizacja i zarządzanie działalnością inkubatorów technologicznych*, PARP, Gdańsk/Warszawa/Poznań 2011, s. 29-30.

- zarządzanie zasobami ludzkimi (53%)⁹⁰.

Niektóre ośrodki poszerzają swoją ofertę o świadczenia dodatkowe takie jak coaching czy wspieranie inicjatyw klastrowych. Natomiast oferta dotycząca wsparcia finansowego działalności wymaga poszerzenia: fundusze pożyczkowe znajdują się w ofercie tylko 53% inkubatorów, 50% współpracuje z aniołami biznesu, a 40% z funduszami kapitału zaangażowanego, żaden inkubator natomiast nie współpracuje z funduszami poręczeniowymi, a pośrednictwo kredytowe oraz subwencje są praktycznie niedostępne. Ponad połowa inkubatorów zajmuje się preinkubacją przedsiębiorstw bądź poprzez współpracę z Fundacją Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, bądź dzięki samodzielnie wypracowanym narzędziom⁹¹. Usługi oferowane przez inkubatory przedsiębiorczości czy technologiczne częściowo świadczone są przez zatrudniony zespół, częściowo poprzez outsourcing.

1.6 Inkubatory przedsiębiorczości na Dolnym Śląsku

Obecnie na Dolnym Śląsku działa Inkubator Przedsiębiorczości prowadzony przez Dolnośląską Agencję Współpracy Gospodarczej Sp. z o. o. z siedzibą we Wrocławiu. O przyjęcie do Inkubatora, zgodnie z regulaminem, mogą starać się osoby fizyczne lub podmioty gospodarcze zainteresowane prowadzeniem lub już prowadzące działalność gospodarczą. Preferowane są przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby niepełnosprawne lub tworzące miejsca pracy dla niepełnosprawnych. Oferta inkubatora obejmuje:

- wynajem biur dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą oraz dla już istniejących firm, o powierzchni od 15 do 75 m², wraz z miejscami parkingowymi,
- wynajem sal szkoleniowo – konferencyjnych,
- usługi doradcze, w tym: bezpłatną asystę w rozpoczynaniu i prowadzeniu działalności dla nowo powstających firm obejmującą obsługę formalno-prawną

⁹⁰ A. Tórz, *Inkubatory Technologiczne*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s. 49.

⁹¹ A. Tórz, *Inkubatory Technologiczne*, w: A. Bakowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki ...*, op. cit., s.49.

związaną z rejestracją działalności, doradztwo merytoryczne z zakresu prawa, finansów, marketingu, transferu technologii, funduszy europejskich oraz możliwości podejmowania współpracy ze środowiskiem nauki,

- usługi szkoleniowe.

Ponadto Inkubator oferuje tzw. wirtualne biuro, czyli adres do prowadzenia działalności gospodarczej oraz sekretariat do odbioru i przesyłania korespondencji. Ośrodek dysponuje też nowoczesną infrastrukturą techniczną i teleinformatyczną: szerokopasmowym Internetem, siecią WiFi, systemem dozoru telewizyjnego CCTV⁹².

Z inkubatorów przedsiębiorczości działających na Dolnym Śląsku wymienić można także Sudecki Inkubator Przedsiębiorczości utworzony 15 marca 2011 roku jako wyodrębniony organ w strukturach Stowarzyszenia Forum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu. Głównym celem Stowarzyszenia jest realizacja inicjatyw służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu regionu, w tym kompleksowe przygotowanie do prowadzenia przez osoby fizyczne własnej działalności gospodarczej oraz wspieranie merytoryczne i prawne działających już mikro- i średnich przedsiębiorstw.

Szczegółowe zadania Sudeckiego Inkubatora Przedsiębiorczości obejmują:

- wspieranie postaw przedsiębiorczych (ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych) poprzez inkubowanie nowych i rozwój istniejących małych i średnich przedsiębiorstw,
- wspieranie rozwoju i postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży akademickiej oraz absolwentów szkół wyższych oraz uczniów szkół,
- poszukiwanie i wspieranie innowacyjnych pomysłów potencjalnych i istniejących przedsiębiorców,
- wspieranie osób oraz podmiotów które chcą utworzyć Spółdzielnię Socjalną,
- inicjowanie działań społecznych, lobbingowych mających wspierać rozwój przedsiębiorczości w regionie,
- inicjowanie wzajemnej współpracy potencjalnych inwestorów z przedsiębiorcami potrzebującymi wsparcia (wspieranie biznes start – up).

⁹² Informacje znajdują się na stronie internetowej DAWG www.dawg.pl w zakładce „inkubator przedsiębiorczości” z dnia 18.08.2014r.

Na ofertę Inkubatora składa się:

- udzielanie nieoprocentowanych pożyczek na rozwój i bieżące funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw,
- oferowanie profesjonalnego doradztwa organizacyjnego, ekonomicznego i prawnego dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i zarządzania własną firmą,
- inicjowanie i wdrażanie projektów rozszerzających i uzupełniających rozwój usług oferowanych przez Inkubator,
- aktywne wspieranie kontaktów inwestorów z przedsiębiorcami, w tym z branż innowacyjnych,
- tworzenie warunków do rozwoju innowacji w biznesie, wpieranie pomysłów innowacyjnych,
- organizowanie działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży propagujących postawy przedsiębiorcze,
- podejmowanie aktywnych działań wspierających, szkoleniowych i doradczych skierowanych do młodzieży akademickiej i absolwentów szkół wyższych;
- tworzenie i rozwój struktur sprzyjających tworzeniu lobbingu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości,
- organizowanie i prowadzenie wymiany doświadczeń, promocji, praktyk zawodowych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości,
- współpraca z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w celu realizacji zadań Inkubatora,
- organizowanie ogólnych i specjalistycznych szkoleń dla pracowników i kadry zarządzającej mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,
- doradztwo specjalistyczne i ogólne dla mikro-, małych, średnich przedsiębiorstw oraz osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą,
- badania sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw⁹³.

⁹³ Wszystkie informacje pochodzą ze strony www.inkubatorsudecki.pl z dnia 18.09.2014r.

Na terenie Dolnego Śląska rozpoczął także działalność ośrodek o podobnie brzmiącej nazwie: Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego utworzony przy Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej z siedzibą w Świdnicy. Partnerami IRPS obok Sudeckiej Izby Przemysłowo-Handlowej, są: Urząd Miejski w Świdnicy, Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych, Społeczna Akademia Nauk w Świdnicy, a także Kancelaria Radców Prawnych dr P. Bojarski, dr K. Schmidt-Kwiecieńska sp. partnerska oraz przedsiębiorstwa - ZETO - Świdnica sp. z o.o., Doradztwo Ekonomiczno-Finansowe, GoTechnologies sp z o.o.

Inkubator prowadzi działalność wspierającą powstawanie nowych firm oraz rozwój przedsiębiorstw istniejących. Jego celem jest rozwój przedsiębiorczości w powiecie świdnickim, poprzez stymulowanie do powstawania nowych firm oraz tworzenia i podtrzymywania miejsc pracy. Oferta Inkubatora obejmuje:

- rejestrację prowadzenia działalności pod adresem Inkubatora,
- działalność sekretariatu, odbieranie poczty, telefonów,
- udostępnianie pomieszczeń Inkubatora, ze stałym dostępem do Internetu, w tym sal szkoleniowych i konferencyjnych,
- założenie skrzynki pocztowej z domeną Inkubatora,
- dostęp do urządzeń biurowych (ksero i faks),
- doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, opracowywania biznesplanów, wniosków o dofinansowanie,
- szkolenia,
- organizowanie konferencji, seminariów, warsztatów, wizyt studyjnych,
- nawiązywanie współpracy biznesowej, naukowej⁹⁴.

Warto wspomnieć tu o ośrodku, który nie należy do żadnej opisywanych wyżej kategorii, jednak stanowi ciekawą inicjatywę. Od kwietnia 2012 roku działa w Jeleniej Górze Inkubator NGO wspierający organizacje pozarządowe z regionu. Ośrodek powstał w ramach projektu „Tworzenie Lokalnych Inkubatorów w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego” i jest zarządzany przez Fundację

⁹⁴ Informacje pochodzą ze strony <http://www.sudeckiinkubator.pl> z dnia 17.09.2014r.

Jagniątków. Działalność Inkubatora skierowana jest do stowarzyszeń i fundacji zarejestrowanych w KRS, organizacji studenckich zarejestrowanych w KRS, wszystkich aktywnych osób, które chcą działać w środowisku lokalnym, a także bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, zainteresowanych działaniem w sektorze organizacji pozarządowych. Oferta Inkubatora obejmuje bezpłatny dostęp do stanowisk komputerowych z łączem internetowym, drukarki i ksero, sal na spotkania. Ponadto ośrodek oferuje nieodpłatne wsparcie doradcze w zakresie powoływania, zarządzania, księgowości, aspektów prawnych działalności i promocji NGO oraz pozyskiwania środków na działalność. Dodatkową pomoc stanowi wsparcie w poszukiwaniu wolontariuszy⁹⁵.

1.7 Inkubator przedsiębiorczości a inkubator technologiczny – uwarunkowania wyboru formy

Inkubatory odgrywają znaczącą rolę w aktywizacji gospodarczej regionu. Stworzenie warunków i klimatu dla początkujących przedsiębiorców oraz szeroko rozumiana pomoc dla działających firm to jedno z ważniejszych narzędzi pobudzania rozwoju gospodarczego w tych miejscach, gdzie jest to najbardziej konieczne. Inkubatory pomagają tworzyć nowe miejsca pracy, inicjują rozwój przedsiębiorczości i wspierają wdrażanie nowych technologii. Mogą być także instytucją wywierającą pozytywny wpływ na rozwój konkurencyjności regionu. O wyborze rodzaju tworzonego inkubatora mogą decydować cele, jakie ośrodek ma realizować, oraz branże, które obejmie wsparciem. Typologię inkubatorów według tych kryteriów przedstawia poniższa tabela.

---

⁹⁵ Informacje o Inkubatorze pochodzą ze strony internetowej Fundacji Jagniątków www.jagniatkow.pl z dnia 17.09.2014r.

Typologia inkubatorów

	Cel główny działalności	Cel dodatkowy działalności	Branża
Inkubator przedsiębiorczości	Wsparcie tworzenia firm typu start-up	Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy	Wszystkie
Inkubatory rozwoju lokalnego	Rozwój lokalny	Wsparcie tworzenia MŚP	Wszystkie
Inkubator przedsiębiorczości społecznej	Integracja grup społecznych	Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy	Sektor organizacji non-profit
Inkubatory technologiczne	Tworzenie postaw przedsiębiorczych	Stymulowanie powstawania innowacji, technologicznych start-upów	Przede wszystkim wysokie technologie o już zdefiniowanym profilu np. Biotechnologia, IT
Inkubator high-tech	Badania podstawowe	Wsparcie tworzenia spółek spin-off	Wysokie technologie

Źródło: Mażewska M., Rabczenko A., Tórz A., *Organizacja i zarządzanie działalnością inkubatorów technologicznych*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011, s. 19, na podstawie R. Aernoudt: *Incubators: Tool for Entrepreneurship?*, *Small Business Economics* 23, Dordrecht 2004

Jednak o ile działalność inkubatorów dotyczy podobnego zakresu, czyli wspierania przedsiębiorstw nowo powstających lub we wczesnej fazie rozwoju, o tyle wybór typu inkubatora (przedsiębiorczości lub technologicznego) jest najczęściej zdeterminowany otoczeniem, w którym ośrodek będzie funkcjonował. Inkubatory technologiczne wymagają sąsiedztwa instytucji naukowych, muszą bowiem zostać stworzone odpowiednie warunki do współpracy nauki z biznesem sprzyjające wypracowywaniu rozwiązań innowacyjnych. Sąsiedztwo strefy przemysłowej wpływać z kolei może na specjalizację oferty inkubatora, w zależności od dominującej branży.

Powołanie inkubatorów przedsiębiorczości jest natomiast istotne tam, gdzie występuje wysoki poziom bezrobocia determinujący podejmowanie własnej działalności. Inkubatory przedsiębiorczości mogą stanowić oparcie dla pozostających

bez zatrudnienia osób, które mają odpowiednią do prowadzenia działalności wiedzę merytoryczną, jednak brakuje im odwagi lub środków na założenie przedsiębiorstwa. Z drugiej strony wspomagać mogą przedsiębiorców zdeterminowanych do prowadzenia działalności, jednak nie dysponujących wiedzą i doświadczeniem umożliwiającym przeprowadzenie firmy przez początkową fazę działalności i zapewnienie jej stabilnej pozycji rynkowej.

1.8 Rekomendowana forma organizacyjno – prawna w przypadku utworzenia inkubatora przedsiębiorczości w Jeleniej Górze

Jak pokazują dane statystyczne, poziom przedsiębiorczości w mieście Jelenia Góra oraz w powiecie jeleniogórskim utrzymuje się wysoko na tle województwa dolnośląskiego.

Pod względem wskaźnika określającego liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym zarówno powiat, jak i miasto Jelenia Góra w ostatnich latach plasowały się na czołowych pozycjach w rankingach województwa. Systematycznie rośnie liczba zarejestrowanych w regionie podmiotów gospodarczych, z czego 95% stanowi sektor prywatny.

Region jeleniogórski przoduje także w województwie pod względem wskaźnika nowo rejestrowanych podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym – w 2013 roku powiat zajął pierwszą pozycję w rankingu województwa, wyprzedzając Wrocław. Także miasto Jelenia Góra plasuje się w czołówce zestawienia.

Dane wskazują także, iż zarówno w mieście, jak i w powiecie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 osób, a działalność zakładana jest przede wszystkim przez osoby fizyczne. Większe zróżnicowanie pomiędzy Jelenią Górą a powiatem ma miejsce w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 osób. Tu miasto w ostatnich latach zajmowało zdecydowanie wyższą pozycję w rankingu niż powiat i również plasowało się w ścisłej czołówce w województwie.

Wszystkie podane wyżej wskaźniki pozwalają wnioskować, że poziom gotowości do podjęcia działalności gospodarczej wśród mieszkańców regionu jest

bardzo wysoki. Potwierdzeniem są wskaźniki mierzące liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W tym przypadku sytuacja jest stabilna – w latach 2010-2013 miasto Jelenia Góra zajmowało drugą pozycję w województwie, powiat – trzecią.

Niestety, dane wskazują, iż region charakteryzuje się także wysokim wskaźnikiem przedsiębiorstw wyrejestrowywanych na 10 tysięcy mieszkańców – w ostatnich dwóch latach Jelenia Góra zajmowała pod tym względem pierwszą pozycję w województwie, powiat – drugą.

Powyższe tendencje pozwalają sądzić, iż nowo zakładane przedsiębiorstwa nie osiągają stabilnej pozycji rynkowej i kończą działalność w początkowej fazie, nie przetrwawszy najtrudniejszego okresu rozwoju. Powodem takiej sytuacji może być brak przygotowania przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej w dziedzinie zarządzania, księgowości, marketingu, planowania strategicznego itp. Rolę instytucji wspierającej przedsiębiorców w rozwoju działalności z powodzeniem mógłby pełnić inkubator przedsiębiorczości.

Obecnie w regionie funkcjonuje kilka inkubatorów, które zostały opisane we wcześniejszej części niniejszej analizy, jednak żaden z nich nie działa bezpośrednio na terenie powiatu jeleniogórskiego. Są to głównie Sudecki Inkubator Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu oraz powstały we wrześniu 2013 roku Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego z siedzibą w Świdnicy. Do stworzenia inkubatora przedsiębiorczości przymierza się także sąsiadujący z jeleniogórskim powiat bolesławiecki, jednak inwestycja jest planowana dopiero w nowej perspektywie unijnej⁹⁶. MŚP z subregionu jeleniogórskiego mogą korzystać z usług Sudeckiego Inkubatora Przedsiębiorczości z Wałbrzycha, który także do nich kieruje swoją ofertę. Jednak wsparcie to dotyczy jedynie działalności doradczej. Młodzi przedsiębiorcy z regionu jeleniogórskiego nie mają natomiast możliwości wynajęcia nieodpłatnie lub po preferencyjnej cenie lokalu do prowadzenia

⁹⁶ Patrz artykuł: http://wroclaw.gazeta.pl/wroclaw/1,114738,15693206,Dawne_jeleniogorskie___województwo_duzych_roznic.html#ixzz3EDrtf8g9 z 23.09.2014 r.

działalności lub też skorzystania z obsługi sekretariatu, co stanowi jeden z elementów oferty inkubatorów przedsiębiorczości.

Nie istnieje obecnie także w regionie instytucja zajmująca się preinkubacją przedsiębiorstw. Działający do niedawna przy miejscowym Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości zawiesił swoją działalność.

Beneficjentami usług świadczonych przez inkubator przedsiębiorczości byłyby przede wszystkim mikro- i małe przedsiębiorstwa z regionu oraz osoby zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej. Jak zostało wspomniane wcześniej, o wyborze formy organizacyjno-prawnej inkubatora decydować powinny takie kwestie jak pożądany stopień samodzielności decyzyjnej, preferowany model zarządzania, sposób organizacji pracy czy też źródła finansowania działalności. Wybór formy prawnej przekłada się także bezpośrednio na sposób zarządzania infrastrukturą techniczną, a także na ofertę ośrodka, dobór zadań i zespołu je realizującego.

W przypadku inkubatora przedsiębiorczości tworzonego w Jeleniej Górze rekomendowana jest jedna z opcji wyboru formy prawnej:

- inkubator będący jednostką budżetową samorządu terytorialnego,
- spółka handlowa ze 100% udziałem miasta.

Obie formy prawne różnią się od siebie przede wszystkim poziomem zależności od właściciela inkubatora, którym w obu przypadkach byłaby jednostka samorządu terytorialnego.

Wybór tej formy prawnej pociąga za sobą ułatwienia w sposobie finansowania ośrodka, ale jednocześnie może wpływać negatywnie na jego samodzielność decyzyjną.

Główną zaletą wyboru pierwszej opcji jest możliwość korzystania z zasobów jednostki macierzystej oraz dostęp do finansowania z budżetu miasta. W tym wypadku wydatki inkubatora pokrywane byłyby bezpośrednio z budżetu, a uzyskane dochody - odprowadzane na rachunek jednostki samorządowej. Wadami tego typu formy organizacyjnej jest brak własnej osobowości prawnej oraz zależność służbowa

wpływająca na decyzyjność ośrodka. Zajmowanie określonego miejsca w strukturze organizacyjnej jednostki samorządu może mieć odzwierciedlenie w szybkości podejmowania decyzji. Ponadto dysponowanie budżetem będącym wydzieloną częścią budżetu całej jednostki może utrudniać dysponowanie finansami ośrodka. Przykładem inkubatora funkcjonującego jako jednostka budżetowa samorządu terytorialnego w Polsce jest Pomorski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości.

Wybór drugiej formy prawnej zapewniłby inkubatorowi większą swobodę w prowadzeniu działalności, jednak pozbawiłaby go możliwości dofinansowania przez jednostkę macierzystą. Inkubator działający w formie spółki kapitałowej z założenia musiałby być jednostką samodzielną, nastawioną na samowystarczalność finansową, co może stanowić zagrożenie dla rentowności ośrodka. Zaletą wyboru takiej formy z pewnością byłby brak podległości służbowej i związanej z nią hierarchii decyzyjnej, a tym samym większa szybkość procesów decyzyjnych. Kolejnymi pozytywnymi cechami byłyby mniejsza podatność na wpływy zewnętrzne czy swoboda w doborze partnerów do współpracy.

2. Analiza instytucjonalno-prawna parku technologicznego w kontekście projektu w Jeleniej Górze

2.1 Parki technologiczne w Polsce – charakterystyka i oferta

Parki technologiczne, podobnie jak inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, charakteryzują się wysokim stopniem zróżnicowania przestrzennego, różnicami w relacjach i oddziaływaniu na otoczenie, obszarem działania i specyfiką branżową. Niemniej jednak praktyka pokazuje, iż oferta usług świadczonych przez te instytucje jest w wielu przypadkach podobna, co pozwala na wyodrębnienie portfela działań wspólnych dla wszystkich parków w Polsce.

Przede wszystkim istotną cechą charakterystyczną stanowi kompleksowa forma instytucjonalna parku. Instytucje te bowiem obejmują swym zasięgiem powierzchniowym i organizacyjnym wiele mniejszych podmiotów, poza samą

strukturą działów czy departamentów w ramach parków technologicznych bardzo często funkcjonują zależne inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii czy fundusze. Dokładne dane na ten temat zawiera Wykres 21. Parki technologiczne, podobnie jak poszczególne instytuty badawcze czy jednostki uczelni wyższych, podlegają procesowi specjalizacji. W świetle badań w Polsce do najpopularniejszych należą parki o potencjale w zakresie rozwoju technologii informacyjnych i komunikacyjnych (45,49%). Poza tym dominują specjalizacje wpisujące się w tzw. kluczowe branże dla gospodarki opartej na wiedzy, to jest: biotechnologia (8,09%), technologie materiałowe (1,15%), wzornictwo (1,15%) i inne (36,39%)⁹⁷. Za cechę wspólną parków należy uznać: dysponowanie w dłuższym okresie (20–30 lat lub bezterminowo) nieruchomościami – w postaci gruntów i różnego typu zabudowań – wykorzystywanymi do realizacji misji oraz, w zależności od rodzaju parku, świadczenia klientom usług uzupełniających⁹⁸.

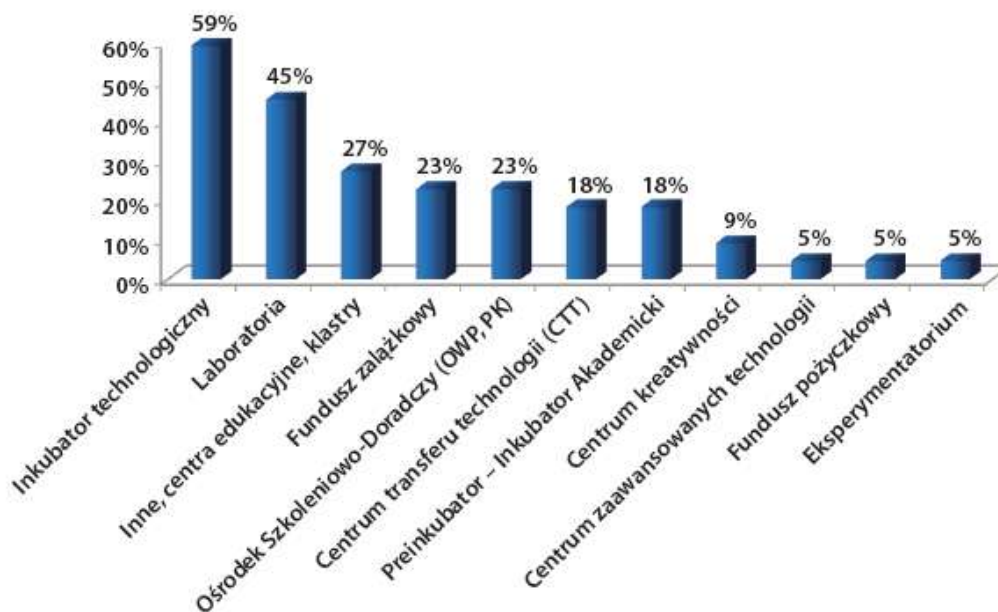
⁹⁷ Mażewska M., Tórz A., *Parki technologiczne [w:] Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2012*, Warszawa 2012, s. 29.

⁹⁸ Mażewska M., Milarczyk A. (red.), *Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji, Forum parków naukowych i technologicznych*, Poznań / Warszawa 2013, s. 29.

Wykres 19. Instytucjonalne formy wsparcia w ramach parków technologicznych w Polsce

Potencjał techniczno – merytoryczny parków

Wykres 1. Elementy infrastruktury wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w parkach (% parków wyposażonych w poszczególne kategorie) w 2012 r.⁸

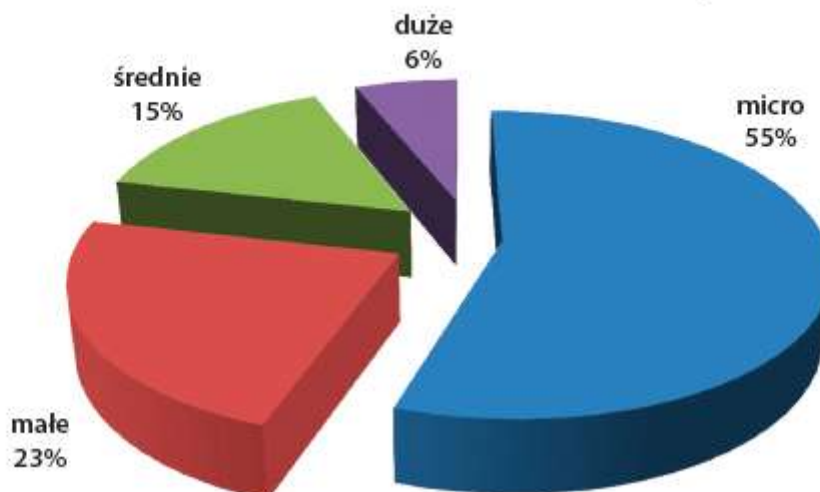
Źródło: *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2012, Warszawa 2012.*

W polskich parkach technologicznych dominują inkubowane przedsiębiorstwa mikro- i małe. Firmy kwalifikowane jako duże stanowią (na podstawie badań z 2012 roku) 6%, co można uznać za pozytywny wynik. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższy wykres. Z badań przeprowadzonych wśród przedsiębiorstw będących lokatorami parków w 2010 roku wynika, że ponad 42% firm działa dłużej niż pięć lat. Prowadzi to do istotnego wniosku, iż parki technologiczne oferują swe usługi zarówno w sferze pozyskiwania lokatorów będących w fazie inkubacji, jak i firm technologicznych o dojrzałym poziomie rozwoju⁹⁹.

⁹⁹ Adamska J., Kotra J., *Kreowanie środowiska innowacyjnego w parkach technologicznych*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011, s. 16.

Wykres 20. Struktura przedsiębiorstw w parkach technologicznych według kryterium wielkości podmiotu

Wykres 5. Struktura lokatorów parków technologicznych w 2012 r. (w %)

Źródło: Mażewska M., Tórz A., *Parki technologiczne [w:] Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2012, Warszawa 2012, s. 37.*

Oferta parków technologicznych skupia się na wielu obszarach. Obejmuje koncentrowanie zasobów instytucji naukowo-badawczych oferujących nowe rozwiązania technologiczne i innowacyjne firmy poszukujące nowych szans rozwoju. Na ofertę składają się: doradztwo, szkolenia i instrumenty wspierania rozwoju innowacyjnych firm (w tym instrumenty finansowe), wysokiej jakości infrastruktura w formie nieruchomości, obiektów biurowych oraz laboratoriów i hal produkcyjnych. Do celów funkcjonowania parku zalicza się:

- rozwój potencjału przedsiębiorczości i klimatu dla biznesu w regionie;
- inicjowanie współpracy sieciowej i sektorowej poprzez łączenie potencjału przedsiębiorstw i jednostek badawczo-rozwojowych;
- wspieranie przedsiębiorczości, transferu technologii;
- zarządzanie przepływem wiedzy i technologii pomiędzy szkołami wyższymi, jednostkami badawczo- rozwojowymi, przedsiębiorstwami i rynkami¹⁰⁰.

¹⁰⁰ Mażewska M., Tórz A., *Parki technologiczne [w:] Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2012, Warszawa 2012, s. 25-26.*

W ujęciu szczegółowym, w literaturze przedmiotu wymienia się następujące najbardziej powszechne usługi świadczone przez organizację parku technologicznego:

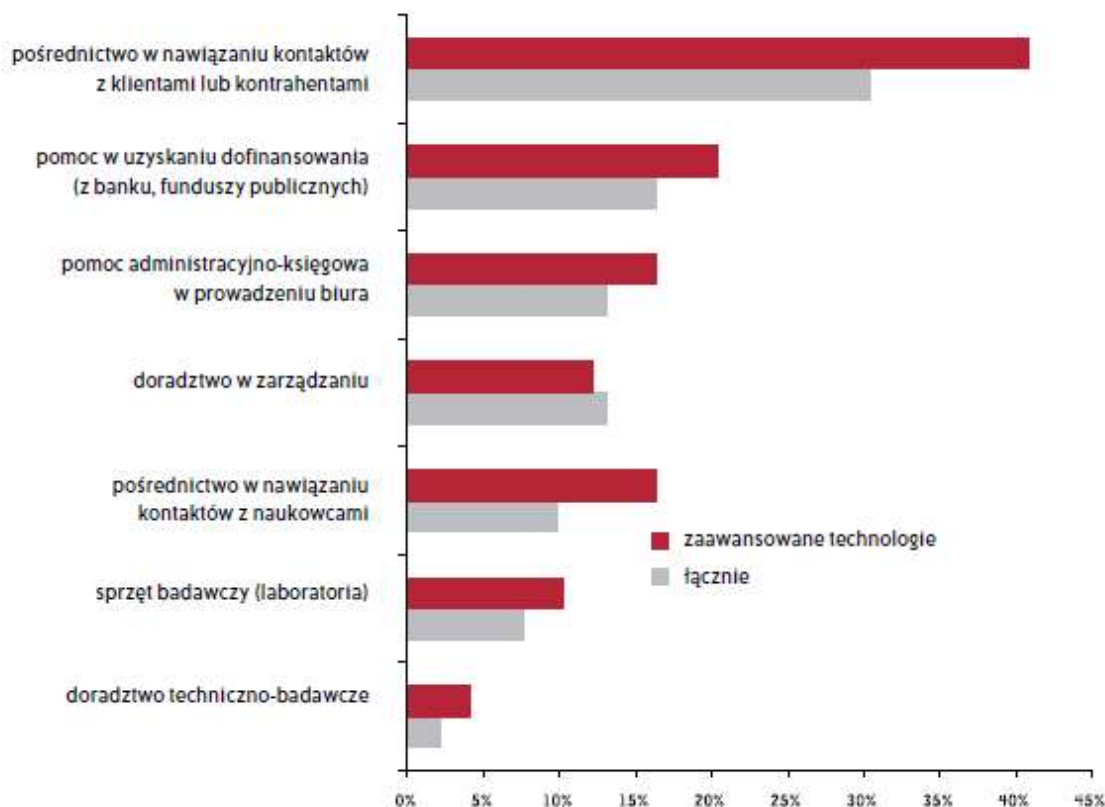
- tworzenie, inkubowanie i rozwijanie firm;
- dostęp do infrastruktury, powierzchni biurowej i zasobów laboratoryjnych;
- pomoc w zakresie prawa gospodarczego, finansów i podatków, księgowości i rachunkowości;
- zarządzanie biznesem, usługi audytu technologicznego, analiz rynkowych etc.;
- ochrona własności intelektualnej wdrażanych nowych produktów i technologii;
- pośredniczenie w transakcjach handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej¹⁰¹.

Poniższy wykres przedstawia zapotrzebowanie na poszczególne usługi ze strony parków technologicznych dla przedsiębiorstw zgodnie z badaniami Instytutu Badań Strukturalnych. Wynika z nich, iż kluczowe kompetencje stanowi kontaktowanie firm z inwestorami i partnerami biznesowymi, pozyskiwanie potencjalnych klientów, a także pomoc w zakresie finansowania rozwoju przedsiębiorstw, w tym finansowania rozwoju technologicznego.

---

¹⁰¹ Ibidem, s. 31-32.

Wykres 21. Zapotrzebowanie na określone usługi parków technologicznych w Polsce ze strony przedsiębiorstw (na podstawie wyników badań Instytutu Badań Strukturalnych)

Źródło: Pelle D., Bober M., Lis M., *Parki technologiczne jako instrument polityki wspierania innowacji i dyfuzji wiedzy*, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2008, s. 46.

2.2 Forma organizacyjno - prawna

W świetle badań cały proces tworzenia parku technologicznego (od decyzji o powstaniu do ukończenia inwestycji i rozpoczęcia działalności) trwa średnio około trzy i pół roku¹⁰². Wszystko zależy oczywiście od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, takich jak: poziom dofinansowania projektu, model udziałowy,

¹⁰² Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 13-14.

sytuacja ekonomiczna wnioskodawcy, inwestora i całego regionu, posiadana infrastruktura i inne. Ponadto należy dodać, iż funkcjonujący na rynku park technologiczny może i najczęściej podlega procesom rozwojowym, wynikającym choćby ze skali możliwości współfinansowania projektów modernizacji i rozszerzania powierzchni podmiotów ze źródeł Unii Europejskiej. Badania K. B. Matusiaka i A. Bąkowskiego wykazały, iż 78% parków w Polsce rozszerzyło swoje tereny lub obiekty w trakcie działalności oraz posiada strategię rozwoju. 67% dokonało jednostkowych ekspansji, kilkukrotny rozwój (2 lub więcej razy) dotyczy zarazem około 15% parków¹⁰³.

W kontekście formy własnościowej (udziałowej), dane na poziomie kraju wyraźnie wskazują na dominację parków technologicznych będących własnością publiczną struktur rządowych, samorządowych, administracji publicznej na szczeblu krajowym czy regionalnym i lokalnym. 12% parków jest własnością prywatną, a 26% parków ma mieszaną strukturę własności¹⁰⁴. Jednocześnie badania w pełni usprawiedliwiają zasadność własności publicznej jako rekomendowanej dla parków technologicznych. Wskazuje się na długookresowy, infrastrukturalny charakter parków technologicznych, stosunkowo wysokie początkowe nakłady inwestycyjne potrzebne na utworzenie parku oraz cele i korzyści społeczne występujące obok czysto ekonomicznych¹⁰⁵.

Zgodnie z podziałem zaproponowanym przez M. Bukowskiego, ze względu na lokalizację wyróżnić można trzy modele parków technologicznych: parki zlokalizowane w centrach rozwoju, parki zlokalizowane w suburbiach oraz parki zlokalizowane w miastach¹⁰⁶. W ramach przeprowadzonej analizy nie dotarto do materiałów i danych statystycznych dokumentujących proporcje udziału parków technologicznych w Polsce względem kryterium zajmowanej powierzchni. Warto jednak odnieść się do wyników poziomu ogólnoswiatowego, z których wynika, iż

¹⁰³ Ibidem., s. 14.

¹⁰⁴ Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 16.

¹⁰⁵ Ibidem., s. 16 – 17.

¹⁰⁶ Pelle D., Bober M., Lis M., *Parki technologiczne jako instrument polityki wspierania innowacji i dyfuzji wiedzy*, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2008, s. 36.

zdecydowana większość parków technologicznych do tzw. parki małe – do około 20 hektarów. W świetle danych parki małe (do 19ha) to 44% wszystkich podmiotów, średnie (od 20 do 59 ha) – 27%, duże (od 60 do 99 ha) – 10% oraz bardzo duże (powyżej 100 ha) – 19%¹⁰⁷.

2.3 Uwarunkowania utworzenia i rozwoju parku technologicznego w kontekście projektu w Jeleniej Górze

Na podstawie wykonanej w poprzednich częściach opracowania analizy rynku i potencjału rynkowego można wyszczególnić kilka głównych czynników warunkujących powstanie w Jeleniej Górze parku technologicznego. Po pierwsze, budowa tej instytucji w regionie musi wynikać, a z drugiej strony wpisywać się w regionalną politykę rozwoju gospodarczego, w tym w poszczególne strategie rozwoju miasta czy powiatu. Po drugie, utworzenie parku technologicznego powinno wiązać się ze wzrostem innowacyjnych przedsiębiorstw, tworzeniem nowych miejsc pracy, usprawnianiem mechanizmów transferu technologii¹⁰⁸. Po trzecie, wymóg dla powstania parku to stosunkowo duża ilość przedsiębiorstw innowacyjnych bądź chcących inwestować w nowe technologie w regionie. Istotny aspekt do rozważenia przy decyzji o powstaniu parku stanowi poziom przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości technologicznej w Jeleniej Górze i całym regionie. O zasadności decyduje w tym przypadku poziom (wolumen) osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą, z pomysłem na nowy produkt, technologię lub usługę, ale przede wszystkim też poziom przedsiębiorstw (o różnej skali rozwoju) gotowych do inwestowania w zakup bądź modernizację technologiczną. Czynnikiem sukcesu w funkcjonowaniu parku technologicznego jest również rozwój transferu technologii i współpraca z instytucjami naukowo-badawczymi. Nie chodzi tu jednak o konieczność istnienia silnych centrów badawczych w samej Jeleniej Górze, ale raczej o możliwości i dotychczasową współpracę jeleniogórskich samorządów i

¹⁰⁷ Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 15.

¹⁰⁸ Ibidem, s. 31-33.

przedsiębiorców z uczelniami i instytutami badawczymi w zakresie korzystania z innowacyjnych rozwiązań¹⁰⁹.

Tabela 2. Oddziaływanie parku technologicznego na rozwój regionu – główne czynniki

Tabela 1.1 Podstawowe obszary oddziaływania parku technologicznego na rozwój regionu

Region		Cele/obszary oddziaływania Parku Technologicznego na rozwój regionu	Sposób oddziaływania Parku na rozwój regionu
POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI REGIONU	SFERA GOSPODARCZA	Poprawa innowacyjności przedsiębiorstw	Bezpośredni
		Wzmocnienie zdolności sektora B+R	Bezpośredni
		Restrukturyzacja bazy gospodarczej	Bezpośredni
		Rozwój środowiska innowacyjności i przedsiębiorczości	Bezpośredni
		Poprawa infrastruktury transferu technologii	Bezpośredni
	SFERA SPOŁECZNA	Wzmocnienie potencjału wiedzy (edukacji)	Pośredni
		Poprawa jakości zasobów ludzkich (rynek pracy)	Pośredni
		Budowanie społeczeństwa informacyjnego i innowacyjnego	Pośredni

Źródło: Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 30.

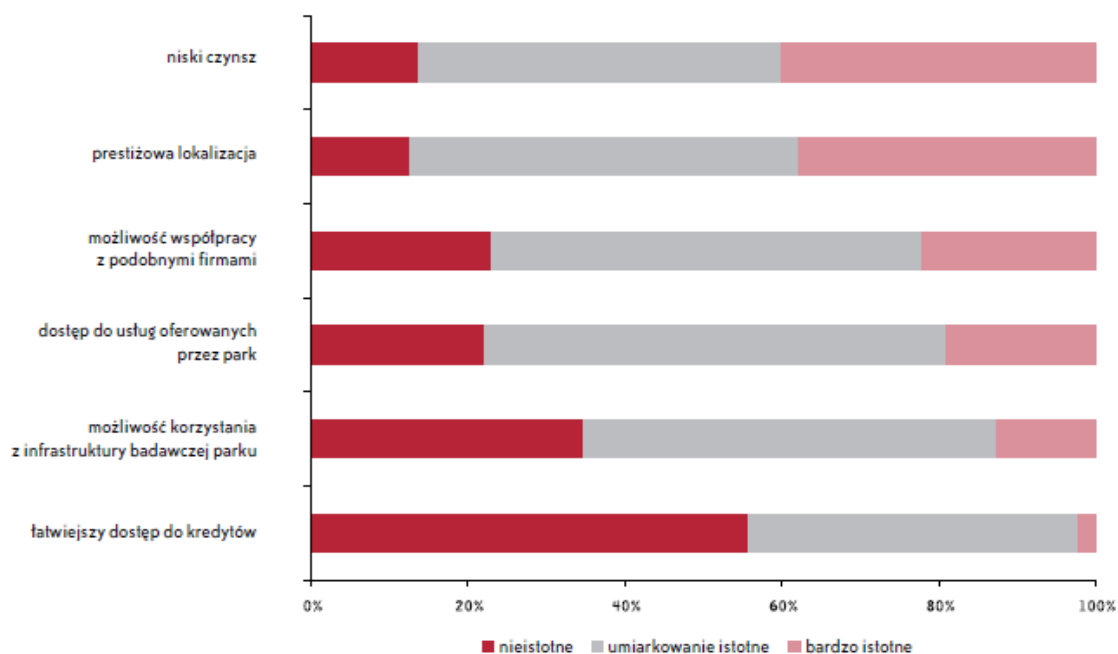
Do głównych korzyści długofalowych, stanowiących jednak jednocześnie uwarunkowania dla powstania parku technologicznego, należy zaliczyć przede wszystkim rozwój przedsiębiorczości i potencjału technologicznego firm w regionie. Ponadto parki pozwalają na wzmożenie prac nad komercjalizacją innowacyjnych rozwiązań, zarówno w ramach współpracy nauka - biznes, jak i biznes - biznes. Dodatkowo oferta parku technologicznego przyczynia się do częstszego korzystania z pomocy publicznej i partycypacji w projektach badawczo-rozwojowych czy wdrożeniowych współfinansowanych ze środków krajowych bądź unijnych. Wyższy jest także poziom współpracy przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi oraz stopień

¹⁰⁹ Matusiak K. B., Bąkowski A., *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*, Warszawa 2008, s. 31-33.

kooperacji sektorowej (tzw. współpraca sieciowa). Wreszcie korzyść z istnienia parku stanowi możliwość eksportowania produktów i usług poza region i kraj pochodzenia, przyciąganie inwestorów zewnętrznych (w tym zagranicznych) i tworzenie nowych miejsc pracy dla obywateli danego miasta czy regionu.

Mierząc uwarunkowania powstania parku technologicznego w Jeleniej Górze, warto także przyjrzeć się podstawowym zdiagnozowanym czynnikom decydującym o przystąpieniu firm do grona lokatorów parku. Wśród najczęściej podawanych w badaniu Instytutu Badań Strukturalnych znajdują się: możliwość wynajmu powierzchni biurowej o relatywnie niskim czynszu, prestiżowa lokalizacja oraz możliwość współpracy z innymi podmiotami (całe zestawienie prezentuje poniższy wykres).

Wykres 22. Czynniki decydujące o przystąpieniu przedsiębiorstw do struktury parków technologicznych w Polsce (na podstawie badań Instytutu Badań Strukturalnych)

Źródło: Pelle D., Bober M., Lis M., *Parki technologiczne jako instrument polityki wspierania innowacji i dyfuzji wiedzy*, Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2008, s. 45.

Powstanie parku technologicznego można natomiast uznać za ryzykowne lub bezzasadne w przypadku słabego rynku przedsiębiorstw w regionie, braku podaży i popytu na nowe technologie, złego położenia geograficznego, niskiego poziomu zainteresowania ze strony przedsiębiorstw usługami proinnowacyjnymi, braku wiodących przedsiębiorstw w regionie (tzw. liderów technologicznych), braku odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego oraz braku wsparcia ze strony instytucji publicznych i władz samorządowych w zakresie tworzenia parku.

2.4 Parki technologiczne na Dolnym Śląsku

W województwie dolnośląskim funkcjonuje kilka parków technologicznych. Zestawienie wszystkich zostało przedstawione w poprzedniej części pracy. Do najważniejszych należą: KGHM Letia Legnicki Park Technologiczny, Dolnośląski Park Technologiczny T-Park SA oraz wiodący w regionie Wrocławski Park Technologiczny SA (WPT). Z inicjatywy władz samorządowych na Dolnym Śląsku powstało kilka parków przemysłowych, stanowiących alternatywę dla parku technologicznego. Takie ośrodki ulokowały się w Legnicy, Nowej Rudzie, Dzierżonowie, Wałbrzychu, Świdnicy czy Bukowicach. Specyfika oferty parku przemysłowego polega na dysponowaniu kompleksem hal na wynajem bądź terenów inwestycyjnych do sprzedaży. Poza tym parki przemysłowe oferują podobne dla pozostałych tego typu instytucji otoczenia biznesu usługi, jak wsparcie infrastrukturalne, organizacyjne i finansowe. We Wrocławiu prowadzi działalność jeden park przemysłowy - Wrocławski Park Przemysłowy (WPP)¹¹⁰.

Jednym z wiodących parków, nie tylko w kontekście województwa dolnośląskiego, ale także całej Polski, jest Wrocławski Park Technologiczny SA (WPT). Instytucja ta, zlokalizowana w obszarze metropolitalnym (stolicy Dolnego Śląska) oraz głównym centrum badawczo - rozwojowym regionu, czerpie z otoczenia określone możliwości, ale i wyzwania w kontekście gospodarczym czy

¹¹⁰ *Parki przemysłowe i specjalne strefy ekonomiczne*. Raport, IPO.pl, Wrocław 2012, s. 11-12.

instytucjonalnym. Zgodnie z wynikami badań Najwyższej Izby Kontroli, spośród 421 firm funkcjonujących w parkach objętych kontrolą, jedynie 87 (20,7%) w latach 2010–2012 wdrożyło do praktycznego wykorzystania łącznie 153 nowe rozwiązania technologiczne. Przy czym aż 85,6% tych wdrożeń miało miejsce w przedsiębiorstwach ulokowanych we Wrocławskim Parku Technologicznym¹¹¹.

Celem Parku jest kreowanie warunków dla wykorzystania naukowego i przemysłowego potencjału Wrocławia i regionu oraz stymulacja rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii, w szczególności:

- tworzenie właściwej infrastruktury dla zapewnienia przedsiębiorstwom warunków do generowania innowacji,
- pomoc w tworzeniu i rozwoju oraz promowaniu podmiotów gospodarczych wykorzystujących nowoczesne technologie, zwłaszcza małych i średnich firm,
- komercjalizacja wyników badań naukowych i gotowych technologii, prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych w dziedzinie nauk biotechnologicznych i technicznych,
- pozyskiwanie inwestorów zagranicznych,
- podnoszenie kwalifikacji kadr podmiotów gospodarczych w zakresie zaawansowanych technologii i zarządzania proinnowacyjnego,
- współpraca z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami proinnowacyjnymi¹¹².

Oferta Wrocławskiego Parku Technologicznego SA powstałego w 1998 roku skierowana jest do przedsiębiorstw bazujących na zaawansowanych technologiach, laboratoriów oraz ośrodków naukowych i badawczo-rozwojowych. Na terenie WPT działa ok. 80 przedsiębiorstw z sektora IT, elektroniki, biotechnologii, kriogeniki, motoryzacji. Firmy zainteresowane prowadzeniem działalności we Wrocławskim Parku Technologicznym mogą wybudować własne obiekty bądź wynająć powierzchnię w zlokalizowanych na terenie Parku budynkach: Dolnośląskim Inkubatorze Naukowo-Technologicznym (DINT) lub Inkubatorze – Centrum

¹¹¹ Najwyższa Izba Kontroli, *Wdrażanie innowacji przez szkoły wyższe i parki technologiczne. Informacja o wynikach kontroli*, Warszawa 2013.

¹¹² Bromski K. (red.), *Współpraca nauki i biznesu. Doświadczenia i dobre praktyki wybranych projektów w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007 – 2013*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2013, s. 148.

Technologii (ICT). Park oferuje przede wszystkim usługi infrastrukturalne związane z funkcją inkubacyjną i rozwojową firm i projektów, w tym wynajem powierzchni laboratoryjnych i biurowych. WPT oferuje ponadto szereg usług prawnych, księgowych oraz eksperckich (na przykład analizę potrzeb i identyfikację źródeł finansowania projektów, audyty technologiczne, badania rynku, zarządzanie projektami etc.). Możliwe są także usługi szkoleniowe w kontekście rozwoju przedsiębiorstwa i transferu technologii. Ponadto Park prowadzi stały punkt konsultacyjno - informacyjny dla pomysłodawców i przedsiębiorców¹¹³.

WPT łączy w sobie funkcję parku, inkubatora i centrum badawczo-wdrożeniowego w regionie. W ramach Wrocławskiego Parku Technologicznego funkcjonuje inkubator przedsiębiorczości - Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Instytucja oferuje pomysłodawcom, przedsiębiorcom i pracownikom naukowym dostęp do infrastruktury Wrocławskiego Parku Technologicznego, w tym do laboratoriów i wykwalifikowanej kadry, korzystne warunki i stawki wynajmu powierzchni biurowej, możliwość uczestnictwa w projektach prowadzonych przez WPT, dostęp do sal konferencyjnych i pomieszczeń socjalnych.

2.5 Rekomendowana forma organizacyjno-prawna parku technologicznego w Jeleniej Górze

Zgodnie z powyższą charakterystyką struktury, formy organizacyjnej i funkcjonowania parków technologicznych w Polsce, instytucje tego typu stanowią dużo bardziej zaawansowaną inwestycję, aniżeli w przypadku inkubatora przedsiębiorczości. W przypadku wyboru wariantu parku przede wszystkim rekomenduje się stworzenie infrastruktury o małej lub średniej powierzchni (zgodnie z powyżej przedstawioną klasyfikacją), co odzwierciedla zakres zapotrzebowania na usługi instytucji (opcja ta jest wskazana z uwagi na stosunkowo niewielki rynek

¹¹³ *Katalog usług oferowanych we Wrocławskim Parku Technologicznym S.A.*, strona internetowa Wrocławskiego Parku Technologicznego S.A., www.technologypark.pl z dnia 18.09.2014.

przedsiębiorstw i inwestorów zagranicznych w mieście Jelenia Góra oraz regionie). Park technologiczny powinien opierać się na założeniach "parku na suburbiach", to znaczy w swojej ofercie usługowej i infrastrukturalnej powinien odnosić się do przekroju branżowego i zapotrzebowania rynkowego ze strony nie tylko najbliższych partnerów i klientów (zlokalizowanych w mieście Jeleniej Górze), ale także partnerów spoza obszaru miejskiego, włączając potencjalnych klientów z całego województwa dolnośląskiego i tzw. regionów przygranicznych w ramach Euroregionu Nysa.

Z uwagi na wysokie koszty inwestycji oraz utrzymania lokalu, rekomenduje się powołanie parku technologicznego opartego na statusie spółki akcyjnej oraz własności publicznej, w tym szczególnie własności samorządu miasta i województwa. Nie zmienia to faktu, iż udziały mniejszościowe (w zamian za koinwestowanie przedsięwzięcia) w łącznym przedziale od kilku do nawet 49% mogą zostać powierzone partnerom prywatnym, w tym szczególnie dużym przedsiębiorstwom z Polski lub z zagranicy oraz inwestorom kapitałowym. Udział partnerów prywatnych zwiększa bowiem szanse na dynamikę rozwoju lokatorów parku, przyciąga inwestycje zagraniczne oraz skupia wokół swojej działalności mniejsze podmioty, sprzyjając w sumie procesom komercjalizacji wiedzy i technologii.

Podsumowanie

W powyższej analizie zaprezentowano uwarunkowania prawne oraz charakterystykę systemu organizacyjnego dla inkubatora przedsiębiorczości oraz parku technologicznego jako potencjalnie tworzonej instytucji wsparcia w Jeleniej Górze. Oba przedsięwzięcia różnią się przede wszystkim wielkością inwestycji i samej struktury, co zdywersyfikuje koszty powołania, budowy i funkcjonowania instytucji (szczegółowe informacje na ten temat zostaną przedstawione w rozdziale VI). W ostatniej części badania przedstawiono proponowane formy prawne i organizacyjne dla wariantu inkubatora przedsiębiorczości i parku technologicznego.

Rozdział VI. Plany wdrożenia i funkcjonowania przedsięwzięcia. Wariant parku technologicznego i inkubatora przedsiębiorczości = (opracowanie: Piotr Wanicki)

1. Analiza kosztowa parku technologicznego

Analiza kosztowa dla parku technologicznego zostanie przedstawiona w podziale na nakłady inwestycyjne - wszystkie wydatki związane ze stworzeniem niezbędnej infrastruktury oraz koszty funkcjonowania - bieżące wydatki związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne niezbędne do stworzenia parku technologicznego to wszystkie wydatki związane z infrastrukturą oraz wyposażeniem parku. W ramach niniejszej analizy zostaną przeanalizowane 2 warianty:

I wariant - modernizacja istniejącej infrastruktury do potrzeb parku technologicznego,

II wariant - wybudowanie infrastruktury na potrzeby parku technologicznego.

W ramach I wariantu należy przeprowadzić następujące prace:

- modernizacja budynku - dostosowanie budynku (przebudowa budynku) do potrzeb działalności parku technologicznego;
- modernizacja infrastruktury informatycznej (szybkie sieci teleinformatyczne, serwery, światłowody);
- zakup wyposażenia do parku technologicznego.

W ramach II wariantu należy przeprowadzić następujące prace:

- budowa budynków (w tym hale produkcyjne);
- budowa kanalizacji sanitarnej;
- budowa sieci drogowej;
- budowa sieci wodociągowej;
- budowa sieci C.O.;
- budowa parkingu;

- dokumentacja techniczna;
- koszty przygotowania terenu do inwestycji;
- zakup wyposażenia do parku technologicznego.

Poniżej w Tabeli 3 i Tabeli 4 zostaną zaprezentowane szacowane wydatki dla I i II wariantu. Dane w tabelach zostały opracowane na podstawie analizy nakładów inwestycyjnych utworzonych parków technologicznych w latach 2008 - 2012 oraz na podstawie raportu *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*. Szczegółową analizę należy przeprowadzić w oparciu o projekty architektoniczne oraz kosztorys inwestorski.

Tabela 3. Nakłady inwestycyjne - wariant I

Lp	Nazwa wydatku	Wartość
1	modernizacja budynku - dostosowanie budynku (przebudowa budynku) do potrzeb działalności parku technologicznego	2 mln - 20 mln PLN
2	modernizacja infrastruktury informatycznej (szybkie sieci teleinformatyczne, serwery, światłowody)	0,5 mln - 1,5 mln PLN
3	zakup wyposażenia do parku technologicznego	1 mln- 10 mln PLN
4	Razem	3,5 mln

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy nakładów inwestycyjnych utworzonych parków technologicznych

Tabela 4. Nakłady inwestycyjne - wariant II

Lp	Nazwa wydatku	Wartość
1	budowa budynków (w tym hale produkcyjne)	5 mln - 40 mln PLN
2	budowa kanalizacji sanitarnej	2 mln - 5 mln PLN
3	budowa sieci drogowej	5 mln - 10 mln PLN
4	budowa sieci wodociągowej	1 mln - 3 mln PLN
5	budowa sieci C.O.	0,4 mln - 0,9 mln PLN
6	budowa parkingu	0,6 mln - 1,2 mln PLN
7	dokumentacja techniczna	1 mln - 2 mln PLN
8	koszty przygotowanie terenu pod inwestycje	1 mln - 2 mln PLN
9	zakup wyposażenia do parku technologicznego	1 mln - 10 mln PLN
10	Razem	17 mln - 74,1 mln PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy nakładów inwestycyjnych utworzonych parków technologicznych

Przychody parku technologicznego

Do przychodów parku technologicznego należy zaliczyć następujące:

- z tytułu inkubacji przedsiębiorstw
- z tytułu wynajmu powierzchni biurowej, hal i urządzeń (aparatury badawczej)

- z tytułu świadczenia usług proinnowacyjnych dla podmiotów publicznych i prywatnych
- inne (np. badania zlecone, pośrednictwo w transferze technologii)

Przychody z tytułu inkubacji

Podmioty, które zdecydują się na inkubację w parku technologicznym uzyskają pomoc w założeniu działalności gospodarczej, a następnie specjaliści pomogą im w prowadzeniu firmy. Cena tej usługi wynosi około 500 PLN, w tym powierzchni biurowej ok. 8m² (oszacowano na podstawie cenników parków technologicznych). Zakłada się, że rocznie park uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 140 000 - 250 000 PLN.

Przychody z tytułu wynajmu powierzchni biurowej, hal i urządzeń (aparatury badawczej)

Park technologiczny będzie wynajmował powierzchnię biurową przedsiębiorcom. Cena wynajęcia 1 m² to koszt około 30 PLN. Wynajęcie sali konferencyjnej na spotkanie to koszt około 30 PLN za godzinę (oszacowano na podstawie cenników parków technologicznych). Zakłada się, że rocznie park uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 180 000 - 300 000 PLN

Przychody z tytułu świadczenia usług proinnowacyjnych dla podmiotów publicznych i prywatnych

Podmioty publiczne i prywatne zainteresowane będą świadczeniem usług proinnowacyjnych - analiz, ekspertyz, raportów, itd. Cena tej usługi to około 60 - 200 PLN na godzinę (oszacowano na podstawie cenników parków technologicznych). Zakłada się, że rocznie park uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 250 000 - 600 000 PLN.

Przychody z tytułu świadczenia innych (badania zlecone, pośrednictwo w transferze technologii)

Park technologiczny będzie posiadał zaawansowaną aparaturę badawczą za pomocą której będzie mógł wykonywać badania. Dodatkowo będzie mógł świadczyć usługi z zakresu transferu technologii. Szacuje się, że przychód z tego tytułu powinien wynieść od 200 000 - 300 000 PLN.

Tabela 5. Zestawienie przychodów parku technologicznego

	Przychody z tytułu	Wartość
1	inkubacji	140 000 - 250 000 PLN
2	wynajmu powierzchni biurowej, hal i urzędzeń (aparatury badawczej)	180 000 - 300 000 PLN
3	świadczenia usług proinnowacyjnych dla podmiotów publicznych i prywatnych	250 000 - 600 000 PLN
4	innych usług	200 000 - 300 000 PLN
	RAZEM	770 000 - 1 450 000 PLN

Bieżące wydatki związane z działalnością gospodarczą

Do bieżących kosztów związanych z działalnością gospodarczą należy zaliczyć następujące:

- koszty wynagrodzeń,
- koszty operacyjne - media, usługi niezbędne do funkcjonowania parku technologicznego, promocja,
- usługi obce - zadania zlecone związane z zapewnieniem wysoko specjalistycznych usług dla lokatorów parku technologicznego.

Koszty wynagrodzeń

Na podstawie analizy poziomu zatrudnienia w parkach technologicznych utworzonych w latach 2008-2012 należy stwierdzić, że zespół składa się ze średnio 10-20 pracowników. Zazwyczaj 2-3 osoby należą do kadry zarządzającej, 2-4 pracowników odpowiada za koordynację działań w zakresie B+R, 3-6 pracowników zajmuje się doradztwem i szkoleniami dla lokatorów parku technologicznego, 2-5

osób zajmujących się zapewnieniem obsługi technicznej parku technologicznego oraz od 1-4 to pracownicy administracyjni. Wynagrodzenia stanowią największy udział kosztów działalności operacyjnej parku technologicznego. Średni koszt miesięczny zatrudnienia niezbędnej kadry do obsługi lokatorów parku technologicznego kształtuje się na poziomie 75 000 - 150 000 PLN miesięcznie.

Koszty operacyjne

W ramach kosztów operacyjnych należy wskazać koszty mediów - prąd, woda itp., koszty związane z promocją oraz pozyskiwaniem lokatorów parku technologicznego, usługi niezbędne do prawidłowego funkcjonowania parku technologicznego, np. ekspertyzy, usługi prawnicze itp. Koszt jest uzależniony od powierzchni parku technologicznego, jak również od ilości lokatorów. Jednak na podstawie średnich kosztów operacyjnych dla parków technologicznych należy przyjąć, że jest to kwota 15 000 - 50 000 PLN miesięcznie.

Usługi obce dla lokatorów parku technologicznego

W ramach niniejszej kategorii należy uznać wszelkie koszty związane z usługami podmiotów zewnętrznych o charakterze wysoko specjalistycznym. Koszty te będą występowały incydentalnie, w przypadku kiedy zespół pracowników nie będzie posiadał odpowiednich kompetencji do realizacji takich usług na rzecz lokatorów parku. Średni miesięczny koszt dla tej kategorii to 5 000 - 20 000 PLN miesięcznie.

Tabela 6. Zestawienie kosztów działalności parku technologicznego

Lp	Nazwa wydatku	Wartość roczna
1	Koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi	900 000 - 1 800 000 PLN
2	Koszty operacyjne	180 000 - 600 000 PLN

Lp	Nazwa wydatku	Wartość roczna
3	Usługi obce dla lokatorów parku technologicznego	60 000 - 120 000 PLN
4	Razem	1 140 000 - 2 520 000 PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy kosztów operacyjnych utworzonych parków technologicznych

Z zaprezentowanej analizy wynika, że wysokość nakładów inwestycyjnych jest zależna od tego, jakiej wielkości planowany jest park technologiczny, jak też, gdzie będzie zlokalizowany, jaka istnieje infrastruktura, a jaką należy stworzyć. Koszty funkcjonowania parków technologicznych kształtują się w zależności od wielkości parku technologicznego - dla mniejszych parków koszty funkcjonowania są na poziomie 1,14 mln PLN, a dla dużych parków technologicznych na poziomie 2,52 mln PLN.

2. Analiza kosztowa inkubatora przedsiębiorczości

Analiza kosztowa dla inkubatora przedsiębiorczości zostanie przedstawiona w podziale na nakłady inwestycyjne - wszystkie wydatki związane ze stworzeniem niezbędnej infrastruktury oraz koszty funkcjonowania - bieżące wydatki związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne niezbędne do stworzenia inkubatora przedsiębiorczości to wszystkie wydatki związane z infrastrukturą oraz wyposażeniem inkubatora. Infrastruktura niezbędna dla inkubatora przedsiębiorczości jest dużo mniej

wymagająca niż dla parku technologicznego. W analizie kosztowej zostaną zaprezentowane dwa warianty:

- wariant I - modernizacja istniejącego budynku z przeznaczeniem na inkubator przedsiębiorczości (adaptacja).
- wariant II - budowa infrastruktury niezbędnej do utworzenia inkubatora przedsiębiorczości,

W ramach wariantu I - adaptacji budynku do potrzeb inkubatora przedsiębiorczości należy ponieść następujące wydatki:

- remont pomieszczeń z przeznaczeniem ich na wynajem przedsiębiorcom;
- remont sal konferencyjnych;
- zakup sprzętu komputerowego;
- remont oraz wyposażenie części socjalnych;
- prace remontowo-budowlane;
- modernizacja sieci teleinformatycznej;
- wyposażenie pomieszczeń biurowych przeznaczonych na wynajem.

W ramach wariantu II - budowy infrastruktury niezbędnej do utworzenia inkubatora przedsiębiorczości należy ponieść następujące wydatki:

- budowa budynków;
- budowa kanalizacji sanitarnej;
- budowa sieci drogowej;
- budowa sieci wodociągowej;
- budowa sieci C.O.;
- budowa parkingu;
- dokumentacja techniczna;
- koszty przygotowania terenu do inwestycji;
- zakup sprzętu komputerowego;
- wyposażenie pomieszczeń biurowych przeznaczonych na wynajem.

Poniżej w Tabeli 7 i 8 zaprezentowano szacowane wydatki dla utworzenia inkubatora przedsiębiorczości w odniesieniu odpowiednio dla wariantu I i wariantu II. Dane w tabeli zostały opracowane na podstawie nakładów inwestycyjnych utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości 2008 - 2012 oraz na podstawie raportu *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*.

Tabela 7. Nakłady inwestycyjne dla inkubatora przedsiębiorczości dla wariantu

I

Lp	Nazwa wydatku	Wartość
1	remont pomieszczeń z przeznaczeniem ich na wynajem przedsiębiorcom	200 000 - 1 000 000 PLN
2	remont sal konferencyjnych	50 000 - 200 000 PLN
3	zakup sprzętu komputerowego	40 000 - 200 000 PLN
4	remont oraz wyposażenie części socjalnych	50 000 - 150 000 PLN
5	prace remontowo - budowlane	300 000 - 1 500 000 PLN
6	modernizacja sieci teleinformatycznej	100 000 - 300 000 PLN
7	wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych na wynajem	40 000 - 250 000 PLN
8	Razem	780 000 - 3 600 000 PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy nakładów inwestycyjnych utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości.

Tabela 8. Nakłady inwestycyjne dla inkubatora przedsiębiorczości dla wariantu II

Lp	Nazwa wydatku	Wartość
1	budowa budynków	3 mln - 25 mln PLN
2	budowa kanalizacji sanitarnej	2 mln - 5 mln PLN
3	budowa sieci drogowej	3 mln - 10 mln PLN
4	budowa sieci wodociągowej	0,8 mln - 2,5 mln PLN
5	budowa sieci C.O.	0,3 mln - 0,8 mln PLN
6	budowa parkingu	0,5 mln - 1 mln PLN
7	dokumentacja techniczna	0,5 mln - 1,3 mln PLN
8	koszty przygotowanie terenu pod inwestycje	0,8 mln - 2 mln PLN
9	zakup sprzętu komputerowego	0,04 mln - 0,2 mln PLN
10	wyposażenie pomieszczeń biurowych przeznaczonych na wynajem	0,04 mln - 0,25 mln PLN
11	Razem	10,98 mln - 48,05 mln PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy nakładów inwestycyjnych utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości.

Przychody inkubatora przedsiębiorczości

Do przychodów inkubatora przedsiębiorczości należy zaliczyć następujące:

- z tytułu inkubacji
- z tytułu wynajmu powierzchni biurowej
- z tytułu świadczenia specjalistycznych usług dla inkubowanych podmiotów

- inne (np. usługi z zakresu komercjalizacji technologii, itp.)

Przychody z tytułu inkubacji

Podmioty, które zdecydują się na inkubację w inkubatorze przedsiębiorczości uzyskają pomoc w założeniu działalności gospodarczej, a następnie specjaliści pomogą im w prowadzeniu firmy. Cena tej usługi wynosi około 200 PLN (oszacowano na podstawie cenników inkubatorów przedsiębiorczości). Zakłada się, że rocznie inkubator uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 60 000 - 100 000 PLN.

Przychody z tytułu wynajmu powierzchni biurowej

Inkubator przedsiębiorczości będzie wynajmował powierzchnię biurową start-upom oraz małym przedsiębiorcą. Cena wynajęcia 1 biurka to koszt około 300 PLN. Wynajęcie sali konferencyjnej na spotkanie to koszt około 25 PLN za godzinę (oszacowano na podstawie cenników inkubatorów przedsiębiorczości). Zakłada się, że rocznie inkubator uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 100 000 - 180 000 PLN

Przychody z tytułu świadczenia specjalistycznych usług dla inkubowanych podmiotów

Podmioty inkubowane w inkubatorze przedsiębiorczości będą potrzebowały wykonania licznych analiz, doradztwa księgowego, marketingowego, prawnego, itp. Cena tej usługi to około 50 - 100 PLN na godzinę (oszacowano na podstawie cenników inkubatorów przedsiębiorczości). Zakłada się, że rocznie inkubator uzyska z tego tytułu przychód na poziomie 200 000 - 500 000 PLN.

Przychody z tytułu świadczenia innych usług

Inkubator przedsiębiorczości będzie wykonywał specjalistyczne usługi - analizy, opracowania na rzecz prywatnych jak i publicznych firm. Szacuje się, że przychód z tego tytułu powinien wynieść od 150 000 - 250 000 PLN.

Tabela 9. Zestawienie przychodów inkubatora przedsiębiorczości

	Przychody z tytułu	Wartość
1	inkubacji	60 000 - 100 000 PLN
2	wynajmu powierzchni biurowej	100 000 - 180 000 PLN
3	świadczenia specjalistycznych usług dla inkubowanych podmiotów	200 000 - 500 000 PLN
4	innych usług	150 000 - 250 000 PLN
	RAZEM	510 000 - 1 030 000 PLN

Bieżące wydatki związane z działalnością gospodarczą

Do bieżących kosztów związanych z działalnością gospodarczą należy zaliczyć następujące:

- koszty wynagrodzeń,
- koszty operacyjne - media, utrzymanie powierzchni biurowych przeznaczonych na wynajem,
- usługi obce - zadania zlecone związane z zapewnieniem wysoko specjalistycznych usług dla inkubowanych podmiotów w inkubatorze przedsiębiorczości.

Koszty wynagrodzeń

W inkubatorach przedsiębiorczości pracuje zazwyczaj od 4 do 8 osób. Osoby te są zatrudniane na stanowisku osoby zarządzającej inkubatorem przedsiębiorczości, doradcy do spraw prowadzenia działalności gospodarczej oraz trenera prowadzącego szkolenia dla firm znajdujących się w inkubatorze, a także osoby odpowiedzialnej za administrację. Średni koszt personelu zatrudnionego w inkubatorze przedsiębiorczości to 30 000 - 60 000 PLN.

Koszty operacyjne

Do kosztów operacyjnych należy zaliczyć wszystkie koszty związane z wydatkami na media oraz wszelkimi kosztami związanymi z wynajmem powierzchni biurowych i sal konferencyjnych. Dodatkowo w ramach tej kategorii należy wskazać koszty związane z promocją inkubatora przedsiębiorczości oraz pozyskiwaniem nowych klientów inkubatora. Kategoria ta również obejmuje wszystkie niezbędne wydatki na usługi zewnętrzne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania inkubatora - ekspertyzy, porady prawne itp. Średni koszt dla inkubatorów przedsiębiorczości utworzonych w latach 2008 - 2012 wynosi 12 000 - 40 000 PLN. Należy jednak wskazać, że wysokość kosztów będzie zależna od powierzchni inkubatora przedsiębiorczości, jak również od ilości podmiotów inkubowanych w ramach inkubatora.

Usługi obce dla podmiotów inkubowanych w inkubatorze przedsiębiorczości

W ramach niniejszej analizy kosztów należy uwzględnić wszelkie zlecone podmiotom zewnętrznym usługi, jakie będą świadczone na rzecz inkubowanych przedsiębiorstw, a które nie mogą być świadczone przez pracowników inkubatora przedsiębiorczości. Na podstawie analizy średnich kosztów operacyjnych utworzonych w latach 2008 – 2012 inkubatorów przedsiębiorczości wydatki w ramach tej kategorii to 8 000 - 25 000 PLN.

Tabela 10. Zestawienie kosztów działalności inkubatora przedsiębiorczości

Lp	Nazwa wydatku	Wartość roczna
1	Koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi	360 000 - 720 000 PLN
2	Koszty operacyjne	144 000 - 480 000 PLN

Lp	Nazwa wydatku	Wartość roczna
3	Usługi obce dla podmiotów inkubowanych w inkubatorze przedsiębiorczości	96 000 - 300 000 PLN
4	Razem	600 000 - 1 500 000 PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy kosztów operacyjnych utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości

Z przedstawionych danych wynika, że koszt utworzenia inkubatora przedsiębiorczości jest dużo niższy niż parku technologicznego. Średnie nakłady inwestycyjne kształtują się na poziomie 780 000 - 3 600 000 PLN w przypadku modernizacji istniejącej infrastruktury, a około 11 mln - 48 mln PLN w przypadku budowy infrastruktury. Koszty funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości są niższe niż w przypadku technologicznego i wynoszą od 600 000 do 1 500 000 PLN rocznie. Czynnikiem decydującymi są wielkość inkubatora przedsiębiorczości oraz stan istniejącej infrastruktury.

Podsumowanie:

Powyższa analiza diagnozuje potencjalne koszty i przychody z funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości oraz parku technologicznego. Analizy finansowe pokazują dużą rozbieżność w układzie kosztowym, co przemawia za powstaniem w Jeleniej Górze inkubatora, jako podmiotu wymagającego mniejszych nakładów finansowych. Nie przekreśla to idei powołania parku technologicznego, jednak znaczące koszty inwestycji, przedstawione powyżej, decydują raczej o konieczności poszukiwania kofinansowania przedsięwzięcia, bądź z tytułu środków własnych inwestorów (publicznych i prywatnych), bądź z pomocą finansowania ze środków Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 – 2020.

Rozdział VII. Proponowany zakres i rodzaj usług inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego dla Jeleniej Góry

Na podstawie przedstawionych powyżej: analizy rynkowej, analizy otoczenia konkurencyjnego oraz przede wszystkim wyników badań ankietowych poniższe zestawienie obejmuje proponowany zakres usług potencjalnie powstałej instytucji wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności w Jeleniej Górze. Z uwagi na fakt, iż w całym opracowaniu starano się utrzymywać proces analityczny dla dwóch wariantów: inkubatora przedsiębiorczości i parku technologicznego, wskazując jedynie w podsumowaniach poszczególnych rozdziałów na rekomendowaną formę, to zakres usług został przedstawiony wspólnie, niezależnie od wyboru instytucji. Warto jednak dodać, iż wyniki badań ankietowych oraz analiza kosztowa wskazują na, zgodnie z pierwszym, większe zapotrzebowanie i możliwości dla utworzenia inkubatora, a także, zgodnie z drugim, inkubator jest przedsięwzięciem znacznie łatwiejszym do realizacji pod względem inwestycyjnym, infrastrukturalnym i finansowym.

Poniższe zestawienie oferty usług jest także uwarunkowane stosunkowo niskim poziomem innowacyjności przedsiębiorstw w regionie (zwłaszcza w kontekście mikro- i małych przedsiębiorstw) oraz niskim stopniem współpracy środowiska biznesowego z uczelniami wyższymi. Determinuje to wyraźną przewagę infrastrukturalnych, szkoleniowych czy finansowych aspektów oferty kosztem usług typowo proinnowacyjnych, związanych ze wspieraniem transferu wiedzy i technologii do przemysłu.

Oferta inkubatora przedsiębiorczości / parku technologicznego:

Pakiet usług 1- Dostarczanie wiedzy i informacji

Wyniki badań ankietowych wskazują na wyraźną potrzebę świadczenia kompleksowej usługi informacyjnej o możliwościach rozwoju przedsiębiorstw, współpracy sektorowej w regionie, dofinansowania projektów, uzyskania kredytów czy pożyczek oraz innych. Z uwagi na znaczenie tego elementu, sugeruje się nawet powołanie stałego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego przy inkubatorze lub parku, który dostarczałby niezbędnej wiedzy przedsiębiorcom, inwestorom i pomysłodawcom.

Pakiet usług 2 - Usługi szkoleniowe i doradcze (z dziedziny przedsiębiorczości, rachunkowości i księgowości, prawa etc.)

Zgodnie z wynikami badań, drugą kategorię usług stanowią usługi doradcze i szkoleniowe. Doradztwo powinno obejmować aspekty prowadzenia i rozwoju przedsiębiorstwa, finansów przedsiębiorstw, kwestii księgowości i rachunkowości w firmie, finansowania firmy i innowacyjności produktów/ usług.

Usługi szkoleniowe powinny obejmować powyższe tematy, a także skupiać się na kwestiach kompetencji menadżerskich, zarządzania projektami, zarządzania w organizacji etc.

Pakiet usług 3 - Usługi finansowe (pomoc w otrzymaniu środków finansowych na rozwój działalności gospodarczej i rozwój technologiczny)

Stały element oferty inkubatora / parku technologicznego obejmować powinien wsparcie w przygotowaniu i staraniu się o dofinansowanie przedsiębiorstwa na rozwój, w tym dofinansowanie ze środków krajowych i Unii Europejskiej. Usługi powinny obejmować także pomoc w staraniach o kredyt i pożyczki. Ponadto do rozważenia jest przygotowanie oferty prowadzenia dla przedsiębiorstw projektów opartych na dofinansowaniu działalności (rozliczanie finansowania etc.).

Pakiet usług 4 - Usługi infrastrukturalne (uzyskanie możliwości funkcjonowania firmy na terenie inkubatora bądź parku technologicznego, w otoczeniu potencjalnych partnerów)

Czwartą grupę usług stanowić powinny usługi infrastrukturalne, głównie oparte na możliwości lokowania firmy w przestrzeni inkubatora lub parku. Wynajem powierzchni biurowej powinien obejmować zarówno możliwości dużego metrażu, jak i tzw. „open space desks” czy nawet wirtualne biura (rejestracja siedziby bez powierzchni biurowej).

Pakiet usług 5 - Usługi informacyjne o wydarzeniach, możliwościach współpracy, udziale w projektach w regionie

Pakiet usług 6 - Usługi proinnowacyjne. Wsparcie transferu wiedzy i technologii

Ostatnią grupę usług powinny stanowić usługi proinnowacyjne. Powinny one obejmować kwestie związane z oceną rynkową technologii, tworzenia biznesplanu projektu innowacyjnego, zarządzania własnością intelektualną, inwestowania w technologie i finansowania przedsięwzięć innowacyjnych. Pomimo stosunkowo niskiego zainteresowania tą ofertą wśród przedsiębiorstw (co wynika z badań), usługi proinnowacyjne mogą decydować o dynamice rozwoju innowacyjności poprzez zachęcanie, promowanie i wspieranie firm za pomocą różnego typu narzędzi. Ponadto prognozy nowego okresu programowania w Unii Europejskiej pokazują, iż na działalność badawczo-rozwojową oraz innowacyjność polskich przedsiębiorstw przeznaczone zostaną znaczące środki finansowe, co pozwala optymistycznie patrzeć na możliwości rozwoju, a co za tym idzie należy te usługi do oferty instytucji włączyć.

Zakończenie

Niniejsze opracowanie dotyczyło oceny, po pierwsze, zasadności, a po drugie możliwości utworzenia w Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego jako instytucji wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie. Zadanie stanowiło więc scharakteryzowanie potencjału rynkowego, mocnych oraz słabych stron na badanym obszarze, a także stopnia aktywności już istniejących podmiotów świadczących przedmiotowe usługi. W pracy wykonano ponadto analizę możliwości utworzenia inkubatora lub parku technologicznego pod względem organizacyjnym, infrastrukturalnym oraz prawnym, dzięki czemu udało się zarekomendować odpowiednią formę potencjalnego podmiotu. Przeprowadzono także badania jakościowe, polegające na wykonaniu 51 wywiadów ankietowych z przedsiębiorstwami w Jeleniej Górze i okolicach, na podstawie specjalnie przygotowanego scenariusza, stanowiącego Załącznik nr 1. Wreszcie, przedstawiono analizą kosztową i finansową przedsięwzięcia dla obu wariantów. Wszystkie komponenty niniejszej analizy złożyły się na jeden dokument obrazujący główne uwarunkowania, szanse oraz bariery powstania instytucji wsparcia w Jeleniej Górze.

Na podstawie przeprowadzonych badań ciężko jednoznacznie wskazać proponowaną formę zamierzonego podmiotu, wybierając jednoznacznie opcję inkubatora lub parku technologicznego. W każdym z rozdziałów pracy przedstawiono bowiem niekiedy odmienne rekomendacje, wynikające z wielu czynników, takich jak: determinanty finansowe (kapitałowe), oczekiwania i potrzeby przedsiębiorców czy stopień rozwoju konkurencyjnych podmiotów w całym województwie. Niemniej jednak, w przeważającej części opracowania, wyniki badań wskazywały na inkubator przedsiębiorczości jako docelowo opłacalną, pożądaną i właściwą instytucję wsparcia przedsiębiorstw, inwestorów i pomysłodawców w Jeleniej Górze i okolicach. O wyborze inkubatora przedsiębiorczości zadecydowały między innymi preferencje badanych przedsiębiorstw, analiza otoczenia konkurencyjnego, diagnoza uwarunkowań prawnych i organizacyjnych oraz analiza kosztowa przedsięwzięcia. Wybór ten należy jednak opatrzyć dwoma podstawowymi zastrzeżeniami. Po pierwsze, rekomendowanie przez Autorów analizy wariantu inkubatora nie decyduje

o odrzuceniu bądź pozbawieniu zasadności utworzenia parku technologicznego. Jego stworzenie zależy bowiem od wielu uwarunkowań, których w niniejszym opracowaniu nie dało się przewidzieć i oszacować, jak choćby poziom zainteresowania inwestorów kapitałowych taką inicjatywą. Dużo w tym zakresie zależy też od wewnętrznych oczekiwań i planów władz samorządowych na poziomie miasta czy całego województwa. Czynnikiem determinującym stanowi wreszcie potencjalna możliwość kofinansowania inwestycji na przykład ze źródeł Unii Europejskiej w okresie nowego programowania 2014 - 2020. Drugie zastrzeżenie do wyboru opcji inkubatora polega na mimo wszystko włączeniu w zasięg oferty instytucji pakietu usług proinnowacyjnych. Tzw. "komponent technologiczny" inkubatora przedsiębiorczości posiada wymierne znaczenie dla rozwoju całego regionu, co pokazano w poszczególnych częściach analizy. Dlatego też końcowe rekomendacje należy odczytywać jako pewnego rodzaju drogowskaz i kierunek działania. Należy jednocześnie pamiętać, co w pełni udowodniono w ramach prowadzonych badań, iż niezależnie od wyboru wariantu (inkubatora bądź parku technologicznego), skuteczność i końcowy sukces funkcjonowania takiego podmiotu w Jeleniej Górze, podobnie jak w każdym innym miejscu w regionie i kraju, zależą będą od rodzaju świadczonej oferty, zakresu wsparcia, profesjonalizacji kadry oraz jakości świadczonych usług.

Załącznik nr 1 Ankieta dla przedsiębiorstw dotycząca badania poziomu zainteresowania usługami świadczonymi w ramach potencjalnie powstałego inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego w Jeleniej Górze

zrealizowana na potrzeby „Analizy zasadności i możliwości utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i/lub parku technologicznego” na zlecenie Urzędu Miasta Jelenia Góra

1. W jakiej branży / branżach działa badane przedsiębiorstwo?

..... (pole do wypełnienia samodzielnie przez konsultanta)

2. Jakiej wielkości jest Państwa przedsiębiorstwo? (podkreślić właściwe)

- Mikro (do 9 pracowników);
- Małe (do 50 pracowników);
- Średnie (do 250 pracowników);
- Duże (powyżej 250 pracowników);

3. Czy Państwa przedsiębiorstwo prowadziło w ostatnich latach działalność innowacyjną, w tym wdrażało lub rozwijało innowacje? (podkreślić właściwe)

- Nie;
- Tak – innowacje produktowe;
- Tak – innowacje usługowe;
- Tak - innowacje organizacyjne / marketingowe;
- Tak, inne: .....

4. Czy w ramach swojej działalności Państwa przedsiębiorstwo współpracowało z jednostkami badawczo – rozwojowymi lub uczelniami wyższymi? (podkreślić właściwe)

- Tak;

- Nie;

- Jeśli tak, czego dotyczyła ta współpraca?

..... (pole do uzupełnienia)

5. Jakie czynniki, Państwa zdaniem, są niezbędne do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstwa ? (podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Wsparcie finansowe na rozwój i zakup nowej wiedzy / technologii;

- Wsparcie techniczne i infrastrukturalne (pomoc w zakupie niezbędnej infrastruktury, wynajem powierzchni);

- Wsparcie centrum transferu technologii w pośredniczeniu pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwem;

- Dostarczenie wiedzy i kontaktów, doradztwo i szkolenia w zakresie innowacji i komercjalizacji wiedzy;

- Udział i współrealizacja projektów dotyczących rozwoju badań, wdrożenia i stosowania nowej wiedzy i technologii w przedsiębiorstwie;

- Inne: .....

6. Jakie korzyści Państwa zdaniem może przynieść współpraca z innymi przedsiębiorstwami lub uczelniami wyższymi w zakresie rozwoju produktów i usług w oparciu o nowe technologie? (podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Otrzymanie wiedzy o rozwoju badań w danej dziedzinie;
- Nawiązanie kontaktów z pracownikami naukowymi, wymiana wiedzy i doświadczeń;
- Wspólny udział w projektach badawczo – wdrożeniowych (w tym w projektach naukowych, stażowych, szkoleniowych);
- Pozyskanie i wdrożenie nowej wiedzy i technologii do przedsiębiorstwa, rozwój oferowanych produktów i usług;
- Rozwój własnych produktów i usług w oparciu o wyniki współpracy z uczelniami wyższymi;
- Inne: .....

7. Jaki jest, Państwa zdaniem, poziom innowacyjności jeleniogórskich przedsiębiorstw? (podkreślić właściwe)

- Wysoki (duża ilość firm innowacyjnych i rozwijanych technologii);
- Dostateczny (umiarkowana ilość firm innowacyjnych i rozwijanych technologii);
- Niedostateczny (sporadyczne przypadki firm innowacyjnych);
- Brak innowacyjnych firm i technologii.

8. Jakie są, Państwa zdaniem, główne trudności i bariery uniemożliwiające jeleniogórskim przedsiębiorstwom rozwój w oparciu o wykorzystywanie nowych technologii oraz współpracę nauki z biznesem? (podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Brak zapotrzebowania firm na rozwijanie, wdrażanie czy wykorzystywanie nowych technologii;
- Niski poziom badań naukowych i niska aktywność jednostek badawczo – rozwojowych w regionie;

- Zła sytuacja gospodarcza w regionie;
- Brak odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego na rozwój innowacyjności przedsiębiorstw (parków, inkubatorów, stref ekonomicznych);
- Brak wiedzy i doświadczenia w rozwoju innowacyjnych produktów i usług oraz transferu technologii;
- Brak odpowiednich instytucji wspierających innowacyjność przedsiębiorstw w regionie (inkubatorów, centrów transferu technologii, izb gospodarczych).

9. Jakie są znane Państwu instytucje otoczenia biznesu w regionie, które świadczą usługi wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie transferu technologii i rozwoju innowacyjności? W jakim zakresie korzystaliście Państwo z usług takiej instytucji (czy w ogóle)?

..... (pole do uzupełnienia)

10. Jakiego typu wsparcia ze strony instytucji otoczenia biznesu w regionie oczekujecie / oczekiwalibyście Państwo? (podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Usługi finansowe (pomoc w otrzymaniu środków finansowych na rozwój działalności gospodarczej i rozwój technologiczny);
- Usługi infrastrukturalne (uzyskanie możliwości funkcjonowania firmy na terenie inkubatora bądź parku technologicznego, w otoczeniu potencjalnych partnerów);
- Usługi informacyjno – komunikacyjne (polegające na dostarczaniu wiedzy o możliwościach rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o rozwój lub nabywanie nowej wiedzy i technologii);
- Usługi szkoleniowe i doradcze (z dziedziny transferu technologii i przedsiębiorczości, rachunkowości i księgowości, prawa etc.);

- Usługi polegające na udziale w projektach regionalnych, krajowych i międzynarodowych związanych ze współpracą przedsiębiorstw (i uczelni) na rzecz transferu wiedzy i technologii.

11. Czy uważacie Państwo za zasadne i/lub potrzebne powstanie w mieście Jeleniej Górze inkubatora przedsiębiorczości? (podkreślić właściwe)

- Zdecydowanie tak, powstanie inkubatora przedsiębiorczości byłoby konieczne dla rozwoju innowacyjności jeleniogórskich przedsiębiorstw;
- Raczej tak, powstanie inkubatora przedsiębiorczości byłoby pomocne dla niektórych przedsiębiorstw w Jeleniej Górze;
- Nie, powstanie inkubatora przedsiębiorczości w Jeleniej Górze jest niepotrzebne;
- Inne: ..... (pole do uzupełnienia)

Definicja inkubatora przedsiębiorczości – „instytucja wsparcia powstawania i rozwoju nowych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich (MŚP). Głównym celem jest ułatwienie warunków tworzenia i startu MŚP oraz pomoc w przetrwaniu wczesnych faz cyklu rozwojowego. Inkubator to określona przestrzeń - z reguły w formie szeregu pomieszczeń przygotowanych do podejmowania w nich działalności produkcyjnej lub usługowej na ulgowych warunkach finansowych dla potencjalnych przedsiębiorców z dobrze przygotowanym i zaakceptowanym biznes planem nowego przedsięwzięcia. MŚP zlokalizowane w inkubatorze mogą też obniżyć koszty dzięki: wspólnemu korzystaniu z mediów, infrastruktury, urzędzeń, pomieszczeń administracyjnych i sali konferencyjnej oraz z wspólnej obsługi administracyjno-księgowej”.

12. Czy uważacie Państwo za zasadne i/lub potrzebne powstanie w mieście Jeleniej Górze parku technologicznego? (podkreślić właściwe)

- Zdecydowanie tak, powstanie inkubatora przedsiębiorczości byłoby konieczne dla rozwoju innowacyjności jeleniogórskich przedsiębiorstw;
- Raczej tak, powstanie inkubatora przedsiębiorczości byłoby pomocne dla niektórych przedsiębiorstw w Jeleniej Górze;
- Nie, powstanie inkubatora przedsiębiorczości w Jeleniej Górze jest niepotrzebne;
- Inne: ..... (pole do uzupełnienia)

Definicja parku technologicznego – „instytucja obejmująca zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzona w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami, w którym oferowane są przedsiębiorcom wykorzystującym nowoczesne technologie, usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych”.

13. Czy skorzystalibyście Państwo z usług takiej instytucji jak inkubator przedsiębiorczości i/lub park technologiczny? (podkreślić właściwe)

- Tak, skorzystalibyśmy regularnie z usług obu instytucji;
- Tak, skorzystalibyśmy z usług inkubatora przedsiębiorczości;
- Tak, skorzystalibyśmy z usług parku technologicznego;
- Nie, nie skorzystalibyśmy z usług tych instytucji.

14. Jakie przede wszystkim zadania powinny przyświecać potencjalnie powstałemu w jeleniej Górze inkubatorowi przedsiębiorczości i/lub parkowi technologicznemu? (podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Stymulowanie współpracy nauki i biznesu w regionie;
- Oferowanie i poszukiwanie finansowania na rozwój przedsiębiorstw w oparciu o transfer wiedzy i technologii;
- Wspieranie przedsiębiorstw za pomocą usług doradczych i szkoleniowych;
- Przyciąganie inwestorów zagranicznych do regionu, rozwój atrakcyjnej lokalizacji dla biznesu;
- Tworzenie nowych miejsc pracy.

15. Z czego powinna składać się oferta takiego inkubatora przedsiębiorczości / parku technologicznego w Jeleniej Górze?
(podkreślić jedno / kilka właściwych)

- Dostęp do powierzchni biurowej i infrastruktury;
- Usługi szkoleniowe i eksperckie;
- Poradnictwo prawne i finansowe;
- Pomoc w poszukiwaniu finansowania rozwoju produktów i usług przedsiębiorstwa ze środków publicznych (w tym Unii Europejskiej) i prywatnych;
- Doradztwo zakresie transferze technologii i rozwoju innowacyjnych produktów / usług;
- Usługi informacyjne i pośrednictwo w kontaktach z potencjalnymi partnerami;
- Inne: ..... *(pole do uzupełnienia).*

16. Z których z powyżej przedstawionych usług takiego inkubatora lub parku chcielibyście / moglibyście Państwo skorzystać w pierwszej kolejności?
(podkreślić maksymalnie dwie usługi)

- Dostęp do powierzchni biurowej i infrastruktury;

- Pomoc w rozwoju i inkubacji przedsiębiorstw opartych na wiedzy i technologii;
- Usługi szkoleniowe i eksperckie;
- Poradnictwo prawne i finansowe;
- Pomoc w poszukiwaniu finansowania rozwoju produktów i usług przedsiębiorstwa ze środków publicznych (w tym Unii Europejskiej) i prywatnych;
- Doradztwo zakresie transferze technologii i rozwoju innowacyjnych produktów / usług;
- Usługi informacyjne i pośrednictwo w kontaktach z potencjalnymi partnerami;
- Inne: ..... *(pole do uzupełnienia)*.